Sayı:132 23 Temmuz 2007

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi'nin 9 Temmuz 2007 tarihli Yetmiş Sekizinci Birleşiminde Oybirliğiyle kabul olunan, "Sosyal Güvenlik Yasası'nın Anayasa'nın 94'üncü maddesinin (1)'inci fıkrası gereğince, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından Resmi Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilan olunur.

Sayı:73/2007

(80/2009; 4/2010,5/2012, 26/2013, 36/2015, 28/2017, 31/2017, 10/2019, 6/2020, 25/2023 ve 22/2024 sayılı değişiklik yasalarıyla değiştirilmiş ve birleştirilmiş şekliyle)

SOSYAL GÜVENLİK YASASI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa İsim

1. Bu Yasa, Sosyal Güvenlik Yasası olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

Tefsir

2. Bu Yasada metin başka türlü gerektirmedikçe:

22/1975
22/1982
37/1993

"Asgari Ücret", Asgari Ücretler Yasası uyarınca belirlenen bir aylık brüt ücreti anlatır.

45/1994
47/2001

"Aylık", sigortalıya veya hak sahiplerine malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından yapılan sürekli ödemeyi anlatır.

"Bağımsız Kuruluşlar", Mahkemeleri, Hukuk Dairesini, Sayıştayı, Kamu Hizmeti Komisyonunu, Ombudsmanı (Yüksek Yönetim Denetçisini), Yüksek Öğretim Denetleme ve Akreditasyon Kurumunu, Yayın Yüksek Kurulunu ve Yasa ile bağımsızlığı belirlenen diğer kuruluşları anlatır.

"Bakanlar Kurulu", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulunu anlatır.

"Bakanlık", Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını anlatır.

"Geçindirmekle Yükümlü Olunan Kişi", Herhangi bir yasaya tabi olarak çalışmayan veya herhangi bir yasa altında gelir veya aylık almayan; eşini, çocuklarından 18 yaşını; orta öğrenim görmesi halinde 20 yaşını; yüksek öğrenim görmesi halinde 27 yaşını doldurmamış ve evli olmayan çocukları ile yaşına bakılmaksızın bu Yasaya göre malül olduğu saptanan evli olmayan çocuklarını anlatır.

"Fon", bu Yasanın 134'üncü maddesi uyarınca oluşturulan Sosyal Güvenlik Fonunu anlatır.

"Geçici İşgöremezlik Ödeneği", iş kazası, meslek hastalığı , hastalık veya analık halleri sonucu, hekim raporu ile istirahatı belgelenen sigortalıya bu süre ile sınırlı olarak yapılan ödemeyi anlatır.

"Gelir", işkazası veya meslek hastalığı halinde sigortalıya veya sigortalının

ölümü halinde hak sahiplerine yapılan sürekli ödemeyi anlatır.

"Haftalık Çalışma Süresi**",** toplu sözleşme ve mevcut yasalara göre normal haftalık çalışma saatini dolduran ve buna göre prim ödeyen sigortalı için yedi gün olarak kabul edilen süreyi anlatır.

"Hak Sahibi**",** sigortalının veya sürekli işgöremezlik geliri ile malüllük veya yaşlılık aylığı almakta olanların ölümü halinde, gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazanan eş ve çocuklarını anlatır.

22/1992 **"**Hizmet Akdi**",** İş Yasasının 2'nci maddesinde tanımlanan iş sözleşmesini
30/1993 anlatır.
25/2000

51/2002 **"**İlaç**",** hastalıkların teşhisi, semptomların giderilmesi veya hafifletilmesi,
15/2004 tedavisi, iyileştirilmesi veya hastalıklardan korunmak veya vücudun herhangi bir fonksiyonuna etki yapmak için kullanılan madde veya maddeleri anlatır.

"İş Kazası**",** bu Yasanın 14'üncü maddesinde tanımlanan kazayı anlatır.

"İşveren**",** bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'inci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralarında belirtilen sigortalıları çalıştıran, kamu veya özel, yerli veya yabancı, gerçek veya tüzel kişileri anlatır.

"İşveren Vekili**",** bu Yasa amaçları bakımından işveren nam ve hesabına, işin veya görülen hizmetin bir kısmının veya bütününün yönetim görevini yapan kişiyi anlatır.

"İşyeri**",** sigortalı sayılanların işlerini yaptıkları yerler işyeridir. İşyerlerinde üretilen mal veya verilen hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerlerine bağlı yerler ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, bedensel ve mesleki eğitim yerleri ve avlu gibi diğer eklentileri ve araçları da kapsar.

"Kamu Görevi**",** devletin, kamu iktisadi teşebbüslerinin ve kamu tüzel kişilerinin genel yönetim ilkelerine göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği görevleri anlatır.

"Kamu Görevlisi**",** Devletin ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının genel yönetim ilkelerine göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asıl ve sürekli görevleri yerine getiren ve genel ve katma bütçelerle bunlara bağlı döner sermayelerden aylık (maaş) alan sürekli personeli anlatır.

"Kamu İdareleri**",** Bakanlıkları, Devlet Kurumlarını, devlet bütçesinde yer alan bağımsız kuruluşları ve özel yasa ile kurulup kurulmadığına bakılmaksızın diğer kamu kurum ve kuruluşlarını anlatır.

"Kamu Personeli**",** Kamu İktisadi Teşebbüslerinin veya diğer kamu tüzel kişilerinin, genel yönetim ilkelerine göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asıl ve sürekli görevlerde, özel yasa ile kurulan kamu kurum ve kuruluşlarında ve genel ve katma bütçeli veya bunlara bağlı döner sermayeli kurum ve kuruluşlar ile yerel kuruluşlarda (belediyelerde) çalışan personeli anlatır ve Kıbrıs Türk Elektrik Kurumunda çalışan personeli de kapsar.

"Kamu Sağlık Kurumları**",** kamu sağlık hizmetlerini yürüten ve sunan Sağlık İşleriyle Görevli Bakanlığa bağlı kurumlar ile diğer sağlık hizmet birimlerini anlatır.

"Katkı Payı**",** sağlık hizmetlerinden yararlanabilmek için bu Yasanın

76’ncı maddesi ile belirlenen sigortalı veya sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kişiler tarafından prim dışında ödenen tutarları anlatır.
“Kısa Vadeli Sigorta Kolları**”,** iş kazası ile meslek hastalığı, hastalık, işsizlik ve analık sigortası kollarını anlatır.

10/2019 “Kısmi Aylık”, bu Yasa altında ödenmiş prim süreleri ile kendisine aylık bağlanamayan sigortalılara başka yasalar ve/veya yabancı ülkeler ile yapılan anlaşmalar uyarınca geçerli kabul edilen prim sürelerinin, bu Yasadaki prim süreleri ile birleştirilerek pro-rata hesaplama yöntemiyle bağlanmış olan aylığı anlatır.

“Kişi**”**, Gerçek veya tüzel kişiyi anlatır.
“Kurum**”,** Sosyal Güvenlik Kurumunu anlatır.
“Mali Yıl**”,** 1 Ocak-31 Aralık tarihleri arasında kalan bir yıllık süreyi anlatır.
“Meslek Hastalığı**”,** bu Yasanın 15’inci maddesinde tanımlanan hastalığı anlatır.

10/2019 “Müstakil Aylık”, sadece Sosyal Güvenlik Fonuna yatırılmış prim süreleri dikkate alınarak bu Yasa kurallarına göre bağlanmış olan aylığı anlatır.

12/1969
R.G. Ek III
12.7.2000
A.E. 463
R.G. Ek III
20.9.2000
A.E. 625
R.G. Ek III
10.10.2000
A.E. 758
R.G. Ek III
10.01.2001
A.E. 28
R.G. Ek III
28.3.2003
A.E. 230
R.G. Ek III
8.6.2004
A.E. 310
R.G. Ek III
8.11.2004
A.E. 615
R.G. Ek III
4.2.2005
A.E. 72

“Sağlık Hizmeti**”,** bu Yasa gereği sağlanacak sağlık hizmetlerini anlatır.
“Sağlık Hizmeti Sunucusu**”,** sağlık hizmetini sunan veya üreten gerçek kişiler ile kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini veya tüzel kişiliği olmayan kamu kurum ve kuruluşlarını anlatır.
“Sağlık Kurulu**”,** Hastaneleri Kontrol Yasasının 3’üncü maddesine dayanılarak çıkarılan Sağlık Kurulları Tüzüğünde belirtilen kurulları anlatır.

72/1991
83/1991
48/1994
42/1995
58/2000
61/2002
27/2006

“Savcı**”,** Başsavcıyı ve Hukuk Dairesi Yasasının 2’nci maddesinde tanımlanan savcıyı anlatır ve Güvenlik Kuvvetleri Mahkemesi ile Güvenlik Kuvvetleri Yargıtayının Kuruluşu ve Yargılama Usulü Yasasının 2’nci maddesinde tanımlanan askeri savcıyı da kapsar.

34/1983

21/1984
27/1984
61/1987
24/1990
9/1991
13/2002
33/2004

"Sigortalı**",** kısa ve uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişileri anlatır.

"Sosyal Güvenlik Anlaşması**",** Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclisinin onayladığı ikili veya çok taraflı Sosyal Güvenlik Sözleşmelerini ve bu sözleşmelerin uygulama hükümlerini düzenleyen anlaşmaları anlatır.

"Süreksiz İş**",** özel sektöre ait tarım ve orman işlerinde nitelikleri bakımından en çok otuz iş günü süren işleri anlatır.

"Takvim Ayı**",** her ayın 1'i ile sonu arasında geçen ve otuz gün olarak değerlendirilen süreyi anlatır.

"Takvim Yılı**",** her yılın 1 Ocak ile 31 Aralık tarihleri arasında geçen ve 360 gün olarak değerlendirilen süreyi anlatır.

"Tarımsal Faaliyet**",** kendi mülkünde, ortaklık veya kiralamak suretiyle başkalarının mülkünde veya kamuya ait alanlarda ekim, dikim, bakım, üretme-yetiştirme ve ıslah yoluyla veya doğrudan doğruya doğadan yararlanmak suretiyle bitki, orman, hayvan ve su ürünleri elde edilmesini, bu ürünlerin yetiştiricileri tarafından işlenip değerlendirilmesini, muhafazasını ve pazarlamasını anlatır.

"Uzun Vadeli Sigorta Kolları**",** malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortası kollarını anlatır.

"Ücret**",** Kamu İdarelerinde ve özel kuruluşlarda bir işverene tabi olarak çalışanların, bu çalışmalarının karşılığı olarak belirlenmiş saatlik, günlük, haftalık veya aylık olarak elde ettikleri kazançları anlatır.

9/1976
3/1978
10/1978
6/1980
23/1980
19/1981
18/1982
34/1982
56/1982
21/1983
7/1984
20/1984
4/1985
7/1986
24/1986
2/1988
5/1988
15/1988
67/1991
8/1995
15/1995
38/1995
6/1997
42/2000
2/2002
43/2005

"Yargıç**"**, Mahkemeler Yasasının 2'nci maddesinde tanımlanan yargıcı anlatır ve Güvenlik Kuvvetleri Mahkemesi ile Güvenlik Kuvvetleri Yargıtayının Kuruluşu ve Yargılama Usulü Yasasının 2'nci maddesinde tanımlanan Yargıtay askeri yargıcı ile askeri yargıcı da kapsar.

Amaç

3. Bu Yasanın amacı, kısa ve uzun vadeli sigorta kolları bakımından kişileri, sosyal sigorta riskleri karşısında güvence altına almak, bu sigorta kollarından yararlanacak kişileri ve sağlanacak sosyal sigorta haklarını, bu

haklardan yararlanma koşullarını, sosyal güvenlik finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek, sosyal güvenliğin işleyişi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

4. Bu Yasa, kısa ve uzun vadeli sigortalardan yararlanacak kişileri, işverenleri, bu Yasanın uygulanması bakımından gerçek kişiler ile her türlü kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini kapsar.

İKİNCİ KISIM
Sosyal Güvenlik İle İlgili Genel Kurallar

BİRİNCİ BÖLÜM
Kısa ve Uzun Vadeli Sigortalara İlişkin Kurallar

Sigortalı Sayılanlar

5. Bu Yasanın kısa ve uzun vadeli sigorta kollarının uygulanmasında:

(1) Sivil veya askeri mahkemelerde yargıç veya savcı olarak veya kamu görevinde kamu görevlisi, kamu personeli, geçici, sözleşmeli veya işçi olarak çalışarak devlet bütçesinden, katma bütçelerden veya döner sermayelerden aylık, maaş veya ücret almaya başlayanlar;

(2) Atama veya seçilme suretiyle siyasal göreve başlayanlar;

(3) Kendi özel yasalarına göre faaliyet gösteren bağımsız kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında, devlet bütçesinden, özerk bütçelerden veya katma bütçeler ile döner sermayelerden aylık, maaş veya ücret alarak çalışmaya başlayanlar;

(4) Bir işverenin yanında hizmet akdine dayandırılarak çalıştırılmaya başlayanlar (çıraklar dahil) ile belirli bir işyerinde sürekli olarak ve ücret karşılığında ev hizmetlerinde çalıştırılanlar;

(5) Kendi nam ve hesabına bağımsız çalışmaya başlayanlar (tarımsal faaliyet kapsamına giren işlerde çalışanlar dahil); ve

(6) İşveren durumundaki gerçek kişiler,

sigortalı sayılırlar.

Sigortalı Sayılmayanlar

6. (1) Bu Yasanın kısa ve uzun vadeli sigorta kollarının uygulanmasında:

(A) İşverenin işyerinde çalışan ve bu Yasa kapsamında bir işveren veya kendi nam ve hesabına bağımsız çalışan statüsüne girmek istemeyen eşi, anası veya babası;

(B) Muhtelif ev hizmetlerinde çalışanlardan 5'inci maddenin (5)'inci fıkrasına tabi nitelikte kendi nam ve hesabına bağımsız çalışan bir kişi gibi sigortalı olmak istemeyenler;

(C) Askerlik yükümlülüklerini yerine getirmekte olanlar;

(Ç) Sağlık kurumlarında işe alıştırılmakta olan hasta veya malüller;

(D) Zorunlu eğitim yaşını doldurmamış olanlar;

(E) İşyeri merkezi, Sosyal Güvenlik Antlaşması yapılan

ülkelerden birinde bulunan bir kuruluş tarafından o kuruluş adına iki yılı geçmemek üzere görevli olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki şubesine gönderilen yabancı uyruklular;

(F) Yabancı bir ülkede kurulu herhangi bir kuruluş tarafından o kuruluş adına üç ayı geçmemek üzere bir iş için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine gönderilen ve yabancı ülkede sigortaya tabi olduğu belgelenen yabancı uyruklular;

(G) Devlete ait meslek ve sanat okulları ile devletin yetkili makamlarının izniyle kurulan meslek ve sanat okullarında ve yüksek okullarda tatbiki nitelikteki yapım ve üretim işlerinde çalışan öğrenciler;

(H) İlk defa çalışmaya başladığı tarihte altmışbeş yaşını doldurmuş olanlar; ve

(I) Yaşlılık sigortasından dolayı toptan ödeme alanlar,

bu Yasanın 5'inci maddesine göre sigortalı sayılmazlar.

(2) Bu maddenin (1)'inci fıkrasının (A) ve (B) bendlerinde belirtilen ve sigortalı olmak isteyenler, bu Yasanın uygulanmasında 5'inci maddenin (5)'inci fıkrasında yazılı kişilerden sayılırlar.

Bazı Sigorta Kollarının Uygulanacağı Haller

7. Kısa ve uzun vadeli sigorta kolları bakımından aşağıda sayılan kişiler hakkında uygulanacak sigorta kolları şunlardır:

(1) Ceza ve ıslah evleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri birimlerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular hakkında işsizlik sigortası dışında diğer kısa vadeli sigorta kolları uygulanır.

(2) İsteğe bağlı olarak sigortaya kayıt yaptıran kişiler için sadece uzun vadeli sigorta kolları uygulanır.

(3) Çalışma izinli olarak çalıştırılan yabancı ülke yurttaşı Sigortalılar için işsizlik sigortası dışında kalan diğer kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulanır.

(4) Devletin genel yönetim ilkelerine göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asıl ve sürekli kadro ve görevlerde çalışanlar hakkında işsizlik sigortası dışında kalan diğer kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulanır.

Sigortalılığın Başlangıcı

8. Sigortalılık ve sigortalıların hak ve yükümlülükleri:

(1) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralarına göre sigortalı sayılanlar için, işe alındıkları tarihten;

(2) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (2)'nci fıkrasına göre sigortalı sayılanlardan atanmış olanların atandıkları tarihten, seçilmiş olanların ise seçildikleri tarihten;

(3) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci fıkrasına göre kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlar ile tarımsal faaliyette bulunan sigortalıların çalışmaya başladıkları tarihten;

(4) Kendi isteklerine bağlı olarak ev hizmetlerinde çalışanların ise, Kuruma resmi başvuruda bulundukları ayın başından;

(5) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (6)'ncı fıkrasına göre sigortalı sayılanların ise, işyerinin faaliyete başladığı tarihten

başlar.

Sigortalı Bildirimi ve Sigortalı Tescili

9. (1) Sigortalı bildirimi ve tescilinde aşağıdaki usul ve esaslara göre işlem yapılır:

(A) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'nci ve (3)'üncü fıkralarında belirtilen kişileri çalıştıran kamu idareleri, bu kişileri, çalıştırmaya başladıkları tarihten başlayarak bir ay içinde örneği Kurumca hazırlanan işe giriş bildirgesiyle, Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

(B) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (4)'üncü fıkrasında belirtilen sigortalıları çalıştıran işverenler, çalıştırdıkları kişileri, çalıştırmaya başladıkları tarihten başlayarak bir ay içinde, örneği Kurumca hazırlanan işe giriş bildirgesiyle Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

(C) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci ve (6)'ncı fıkralarında belirtilen kişiler, sigortalı olmalarını gerektirecek şekilde çalışmaya başladıkları tarihten başlayarak bir ay içinde, örneği Kurumca hazırlanacak sigortalı bildirim belgesiyle çalışmaya başladıklarını Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkrada belirtilen sigortalı bildirim belgeleri, süresi içinde Kuruma verilmemiş veya bu durumu Kurum tarafından saptanamamış kişiler, daha sonra sigortalı olmak için başvurdukları takdirde, çalışılan sürenin başvuru tarihinden önceki beş yıl içinde olması ve kanıtlayıcı belgelerin sunulması durumunda Kurum tarafından, bu sürenin beş yıldan daha önceki bir dönemde olması durumunda ise, yetkili Mahkemenin kararına göre işlem yapılır.

(3) Yukarıda belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında, bu Yasanın 130'uncu maddesi kurallarına göre idari para cezası uygulanır.

(4) (A) Sigortalı çalıştırılmaya başlandığının, süresi içinde Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirgenin sonradan verildiği veya sigortalı çalıştırıldığının Kurumca saptandığı tarihten önce meydana gelen iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde ilgililerin sigorta yardımları, Kurumca sağlanır.

Sigortalı çalıştırılmaya başlandığı, Kuruma bildirilmiş veya bu husus Kurumca saptanmış olmakla beraber, yeniden işe alınan sigortalılardan, süresi içinde Kuruma bildirilmeyenler için de, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde gerekli sigorta yardımları, Kurumca sağlanır.

Ancak yukarıdaki paragraflarda belirtilen sigorta olayları için Kurumca yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin hesap edilecek sermaye değerleri

tutarı, bu Yasanın 24'üncü maddesinde yazılı sorumluluk halleri aranmaksızın işverenden tahsil edilir.

(B) Kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlarla, işverenler, işe başlamaları ile işlerini sonlandırmalarını, süresi içinde Kuruma bildirmemeleri halinde, iş kazasına uğradıkları veya meslek hastalığına tutuldukları takdirde, iş kazaları ile meslek hastalıkları sigortaları için öngörülen yardımlardan faydalanamazlar.
Ancak bildirimin yapıldığı tarihten önceki iş kazası veya meslek hastalığı için bildirimin yapıldığı tarihten başlayarak bu Yasanın 73'üncü maddesindeki sağlık hizmetleri ile 31'inci maddesinin (2)'nci fıkra kuralları şartlarına tabi olarak geçici işgöremezlik ödeneklerinden faydalanırlar.

(5) Hizmet akitlerine veya toplu sözleşmelere, sosyal sigorta yardım ve yükümlerini azaltmak veya başkasına devretmek yolunda kurallar konulamaz.

(6) Bu madde kuralları gereğince verilmesi zorunlu olan belgelerin içeriği, belgelerin verilme yöntemleri ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle düzenlenir.

Sigortalılığın Sona Ermesi

10. (1) Kısa ve uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık**:**

(A) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkraları kapsamındaki sigortalıların görevden ayrıldıkları, hizmet akitlerinin sona erdiği ,

(B) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci fıkrası kapsamındaki sigortalılardan, gelir vergisi yükümlüsü olanlar için yükümlülüklerini gerektiren faaliyetlere son verdikleri,

(C) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (6)'ncı fıkrası kapsamındaki sigortalıların; şirket ortağı olanlar için, bağlı oldukları mevzuata göre şirketle ilişkilerinin kesildiği, şirketin iflasına veya tasfiyesine karar verildiği,

(Ç) Bu Yasanın 7'inci maddesine göre bazı sigorta kollarına tabi tutulanların kısmen sigortalı sayılmalarını gerektiren halin sona erdiği

veya öldükleri tarihten başlayarak sona erer.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkranın (A) bendine göre sigortalılığı sona erenlerin durumları işverenleri tarafından; (B) ve (C) bentlerinde belirtilen şekilde sigortalılığı sona erenlerin ise kendileri ve ticari faaliyetinin sona erme halinin bildirildiği kuruluş tarafından en geç bir ay içinde, Kuruma bildirilir.

(3) Sigortalılığın sona ermesine ilişkin usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir Tüzükle belirlenir.

Sigortalıların İşleri Nedeniyle Geçici Olarak Yurt Dışında Bulunmaları

11. Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'nci ve (3)'üncü fıkralarına göre sigortalı sayılanların, bağlı oldukları yasalarda belirtilen usule uygun olarak görev veya eğitim amacıyla yurt dışına gönderilmeleri; (4)'üncü fıkraya göre sigortalı sayılanların işverenleri tarafından geçici bir görevle yurt dışına gönderilmeleri; (5)'inci ve (6)'ncı fıkralara göre sigortalı sayılanların sigortalılığa esas çalışmaları nedeniyle yurt dışında bulunmaları halinde, sigortalıların ve işverenlerin, bu Yasada yazılı hak ve yükümlülükleri devam eder.

İKİNCİ BÖLÜM
İşyerleri ve İşverenlere İlişkin Kurallar

İşveren ve İşveren Vekilinin Sorumluluğu

12. Bu Yasanın 2'nci maddesinde tanımlanan "işveren" deyimi, bu Yasa amaçları bakımından "işveren vekilini" de kapsar ve işverenin mali olmayan yükümlülüklerinden dolayı işveren vekili de sorumludur.

İşyerinin Bildirilmesi, Devri, İntikali ve Nakli

13. (1) İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri tescil bildirgesini, işyerinin faaliyete geçtiği tarihten başlayarak bir ay içinde Kuruma vermekle yükümlüdür.

(2) İşveren, işyerinin faaliyette bulunduğu adresin değiştirilmesi, sigortalı çalıştırılan bir işin veya işyerinin başka bir işverene devredilmesi veya intikal etmesi halinde işyerinin nakledildiğini; yeni işverenin işi veya işyerini devraldığı tarihi takip eden bir ay içinde, işyerinin miras yoluyla intikali halinde ise, intikal tarihinden başlayarak en geç bir ay içinde işyeri bildirgesini Kuruma vermekle yükümlüdür.

(3) Yukarıdaki (2)'nci fıkrada belirtilen durumlardaki kurallar kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlar için de geçerlidir.

(4) Yukarıdaki (2)'nci fıkrada belirtildiği gibi işyerinin adres değiştirmesi veya işverenin değişmesi durumlarında, sigortalıların sigorta hak ve yükümlülükleri devam eder.

(5) Bildirgenin verilmemesi veya geç verilmesi, bu Yasada belirtilen hak ve yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

(6) Bu maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında, bu Yasanın 130'uncu maddesi kuralları uyarınca idari para cezası uygulanır. Ancak idari para cezası uygulanması bu yükümlülüklerin yerine getirilmesine engel teşkil etmez.

(7) Bu madde kuralları uyarınca verilmesi zorunlu olan belgelerin içeriği, belgelerin verilme yöntemleri ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir Tüzükle düzenlenir.

Resen Kayıt 10/2019

13A. Kurumun teftiş ve denetimlerle ilgili memurları veya başka Kamu İdareleri memurlarınca yapılacak soruşturma denetim ve incelemeler sonucunda veyahut bankalar veya diğer Kamu İdareleri tarafından düzenlenen belgelerden ve alınan yazılı bilgilerden, işyerinin faaliyette olduğu, işçi çalıştırdığı, kendisine veya işçilerine ait işe giriş çıkış bildirgesi, prime esas kazançları gösteren belgeler ile işyerine ait tescil ve faaliyete başlama ve son verme tarihi ile ilgili bildirgeleri sunmadığı veya noksan verdiği anlaşılanlara kayıtlarının tespitler sonucu elde edilen bilgi veya belgelere göre Kurum Müdürü veya Kurum Müdürünün yetkili kılacağı personel tarafından resen düzenleneceği yazılı olarak tebliğ edilir.

İlgili kişi tebliğ tarihinden itibaren 30 (otuz) gün içerisinde bu karara karşı, bilgi, belge ve maddi delillerle birlikte gerekçesini sunarak Yönetim Kuruluna yazılı itiraz edebilir.

Yönetim Kuruluna 30 (otuz) gün içerisinde itiraz etmeyen veya Yönetim Kuruluna bilgi, belge ve maddi delillerle birlikte gerekçesini sunup, Yönetim Kurulunun en geç 30(otuz) gün içinde yaptığı değerlendirme sonucunda itirazı ret edilenlerin kayıtları, tespitler sonucu elde edilen yazılı bilgi veya belgelere göre Kurum Müdürü veya Kurum Müdürünün yetkili kılacağı personel tarafından resen düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları Sigortasına İlişkin Kurallar

İş Kazasının Tanımı ve Bildirimi

14. (1) İş Kazası:
- (A) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada;
- (B) Sigortalı tarafından işyerinde veya işyeri dışında yürütmekte olduğu iş nedeniyle;
- (C) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının işveren tarafından görev ile işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda;
- (Ç) Emzikli kadın sigortalının, çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda; ve
- (D) Sigortalıların, işe başlama ve işten ayrılma saatleri dikkate alınarak, işe gidiş-gelişi sırasında,

meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhça arızaya uğratan olaydır.

10/2019 (2) Bu Yasanın 5'inci maddesinin:
- (A) (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkraları kapsamında bulunan sigortalıların geçirdiği iş kazasının, işveren tarafından ilgili yerdeki Bölge Polis Müdürlükleri veya Polis Amirliklerine veya Polis Karakollarına derhal ve Kuruma da en geç kazadan sonraki iki iş günü içinde;
- (B) (5)'inci ve (6)'ncı fıkraları kapsamında bulunan sigortalıların geçirdiği işkazasının Kuruma işkazasının meydana geldiği tarihten sonraki en geç iki iş günü içinde, Kurumca kabul edilir zorunlu nedenlerin (force majeure)

bulunması durumunda ise, zorunlu nedenlerin (force majeure) ortadan kalktığı günden sonraki en geç iki iş günü içinde,

Kurumca belirlenen usulle bildirilmesi zorunludur.

10/2019 (3) (A) Kurumca kabul edilir zorunlu nedenlere (force majeure) dayanmaksızın yukarıdaki (2)'nci fıkranın (A) bendinde belirtilen yazılı süre içinde Kuruma bildirilmeyen iş kazası dolayısıyla, bildirim tarihine kadar sigortalının geçici işgöremezlik ödenekleri ile diğer masrafları işveren tarafından karşılanır ve bu harcamalar Kurumca işverene ödenmez.

Ancak, Kurumca kabul edilir zorunlu nedenlere (force majeure) dayanmaksızın yukarıdaki (2)'nci fıkranın (A) bendinde belirtilen yazılı süre içinde Kuruma bildirilmeyen iş kazası dolayısıyla, bildirim tarihine kadar sigortalının geçici işgöremezlik ödenekleri ile diğer masrafları işveren tarafından karşılanması gerektiği halde karşılanmazsa, bu harcamalar, Kurumca sigortalıya ödenir ve daha sonra Kurum tarafından yapılan bu iş kazası masraflarının tümü için işverene rücu edilir.

(B) Kurumca kabul edilir zorunlu nedenlere (force majeure) dayanmaksızın yukarıdaki (2)'nci fıkranın (B) bendinde belirtilen yazılı süre içinde kuruma bildirilmeyen iş kazası dolayısıyla, bildirme tarihine kadar sigortalının geçici iş göremezlik ödenekleri ödenmez.

Ancak, bildirimin yapıldığı tarihten önce meydana gelen iş kazası için bildirim tarihinden itibaren geçici işgöremezlik ödeneklerinden faydalanırlar.

(4) Kuruma bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı hakkında bir karara varılabilmesi için Kurumca soruşturma yapılır. Bu soruşturma sonunda yazılı olarak bildirilen hususların gerçeğe uymadığı ve olayın iş kazası olmadığı anlaşılırsa, Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan ödemeler için Kamu Alacaklarının Tahsili Usulü Yasası kuralları uygulanır ve ödemenin yapıldığı tarihten başlayarak gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlardan tahsil edilir. İlgililer hakkında genel kurallara göre ayrıca kovuşturma yapılabilir.

48/1977
28/1985
31/1988
31/1991
23/1997
54/1999
35/2005

(5) İş kazaları uygulamasına ilişkin usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir.

Meslek Hastalığının Tanımı ve Bildirimi

15. (1) Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm koşulları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi arıza halleridir.

(2) Meslek hastalığı halinde, bu Yasada yazılı yardımlardan yararlanmak için, sigortalının çalıştığı işte meslek hastalığına tutulduğunun, usulüne uygun düzenlenen Sağlık Kurulu raporu ile Kurumca gerekli görüldüğü hallerde işyerindeki çalışma koşullarını belirleyen denetim raporları ve gerekli diğer belgeler de dikkate alınarak saptanması şarttır.

(3) Meslek hastalığı, sigortalı olarak çalıştığı ve böyle bir hastalığa sebep olan işten ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ise, sigortalının bu Yasada sağlanan yardımlardan yararlanabilmesi için, eski işinden fiilen ayrılmasıyla hastalığın meydana çıkması arasında, bu hastalık için Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmemiş olması koşuldur.

(4) İşveren bir sigortalının meslek hastalığına tutulduğunu öğrenirse veya durum kendisine bildirilirse bunu öğrendiği günden başlayarak iki iş günü içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Bu yükümü yerine getirmeyen veya yazılı olarak bildirilen hususları kasten eksik veya yanlış bildiren işverene, Kurumca, bu olay için yapılmış bulunan masraflar ile geçici işgöremezlik ödenekleri için rücu edilir.

(5) Meslek hastalığı ile ilgili bildirimler üzerine gerekli incelemeler Kurumca uygun görülecek Sağlık Kurumlarına yaptırılır.

(6) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve meslek hastalığı uygulamalarına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir.

İş Kazaları İle Meslek Hastalıkları Halinde Sağlanan Yardımlar

16. İş kazaları ile meslek hastalıkları halinde aşağıdaki yardımlar sağlanır:

(1) Sağlık hizmeti verilmesi;

(2) Sigortalıya geçici işgöremezlik süresince günlük ödenek verilmesi;

(3) Sigortalıya sürekli işgöremezlik geliri bağlanması;

(4) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine gelir bağlanması ve cenaze masrafı karşılığı verilmesi.

Sağlanacak Sağlık Hizmetleri ve Amacı

17. İş kazası veya meslek hastalığı hallerinde sigortalıya yapılacak sağlık hizmetleri, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme yeteneğini artırma amacını güder. Bu amaçla yapılacak sağlık hizmetlerinden kimlerin yararlanacağı, bu hizmetlerin neler olduğu ve süresi bu Yasanın Üçüncü Kısmında belirtilen kurallara uygun olarak sağlanır.

Geçici İşgöremezlik Ödeneği

18. İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla geçici işgöremezliğe uğrayan sigortalıya her gün için geçici işgöremezlik ödeneği verilir.

Sürekli İşgöremezlik Gelirine Hak Kazanma

19. (1) Geçici işgöremezlik hali sonunda, Kurumun sevk edeceği yetkili Sağlık Kurulu tarafından verilen raporda belirtilen hastalık ve arızalara göre, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az %10 azaldığı saptanan sigortalı, sürekli işgöremezlik gelirine hak kazanır.

(2) Sürekli işgöremezlik geliri almakta olan sigortalının yeniden tedavi ettirilmesi halinde meslekte kazanma gücünü ne oranda yitirdiği, Sağlık Kurullarından alınacak raporlara göre yeniden saptanır.

(3) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'inci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkraları kapsamında sigortalı olanlara, işkazasının veya meslek hastalığının meydana geldiği işyerindeki çalışmalarından dolayı prim borcu olmaması; (5)'inci ve (6)'ıncı fıkraları kapsamında sigortalı olanlara ise tüm primlerinin ödenmiş olması koşulu ile sürekli işgöremezlik geliri bağlanır.

Sürekli İşgöremezlik Gelirinin Hesaplanması

20. (1) Sürekli işgöremezlik geliri, sigortalının mesleğinde kazanma gücünün kaybı oranına göre hesaplanır.

(2) Sürekli tam işgöremezlikte sigortalıya, bu Yasanın 91'inci maddesine göre hesaplanan yıllık kazancının %70'inin, bir bölü onikisi oranında aylık gelir bağlanır.

(3) Sürekli kısmi işgöremezlikte sigortalıya bağlanacak gelir tam işgöremezlik geliri olarak hesaplanacak miktarın, işgöremezlik derecesi oranındaki tutarıdır.

(4) Sürekli kısmi veya sürekli tam işgöremez durumundaki sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise, bu gelir %50 artırılır. Ancak bu gelir, hiçbir şekilde sigortalının yıllık kazancının %100'ünü geçemez.

Sürekli İşgöremezlik Gelirinin Başlangıcı

21. Sigortalının sürekli işgöremezlik geliri, işgöremez duruma düştüğünü gösterir rapor tarihinden itibaren başlatılır.

Birden Çok İş Kazasına Uğrama veya Meslek Hastalığına Tutulma Hali

22. Sigortalının yeniden bir iş kazasına uğraması veya yeni bir meslek hastalığına tutulması halinde, meydana gelen arızaların bütünü gözönüne alınarak, sürekli işgöremezliğini doğuran son iş kazası veya meslek hastalığı sırasındaki günlük kazancına göre bulunacak geliri, hesaplanan ilk gelirinden az ise, sigortalıya, sürekli işgöremezlik geliri ilk kazanç üzerinden ödenir.

Hak Sahiplerine Gelir Bağlanması ve Cenaze Masrafı Verilmesi

23. (1) İş kazalarıyla meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine, bu Yasanın 91'inci maddesine göre hesaplanan yıllık kazancının %70'i, bu Yasanın 62'nci maddesi kurallarına göre gelir olarak bağlanır.

(2) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün %50 veya daha fazlasını kaybederek sürekli işgöremezlik geliri almakta iken ölenlerin hak sahiplerine de, ölümün iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, bu Yasanın 62'nci maddesi kurallarına göre gelir bağlanır.

(3) Gelirin başlangıcı, kesilmesi ve yeniden bağlanmasında, bu Yasanın 62'nci ve 63'üncü maddesi kuralları uygulanır.

(4) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı için 103'üncü madde kurallarına uygun olarak cenaze masrafı karşılığı verilir.

İş Kazası veya Meslek Hastalığı Bakımından İşverenin Sorumluluğu

24. (1) İşveren, iş kazasına uğrayan sigortalıya, Kurumca işe el konuncaya kadar, sağlık durumunun gerektirdiği sağlık yardımlarını yapmakla yükümlüdür. Bu amaçla yapılan ve belgelere dayanan masraflarla yol paraları, Kurumca işverenden tahsil edilir.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkrada belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesindeki ihmal veya gecikmeden dolayı, sigortalının tedavi süresinin uzamasına, malül kalmasına veya malûllük derecesinin artmasına sebep olan işveren, gerek Kurumun gerekse sigortalının bu yüzden uğrayacağı her türlü zararı ödemekle yükümlüdür.

(3) İş kazaları ile meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliğine aykırı hareketi veya suç sayılabilir bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine, bu Yasa gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri miktarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverenden tahsil edilir. Bu Yasa amaçları bakımından peşin sermaye değeri gelecekte ödenecek gelirlerin belli bir faktöre göre hesaplanan bugünkü değeri olup, matematik karşılık olarak da ifade edilir. Bu değerlerin hesaplanmasında uygulanacak kurallar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir.

(4) İş kazasının bu Yasanın 14'üncü maddesinde belirtilen süre içerisinde işveren tarafından Kuruma bildirilmemesi durumunda, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek işgöremezlik ödeneği Kurumca işverenden tahsil edilir.

(5) Çalışma mevzuatında sağlık raporu alınması gerektiği belirtilen işlerde, böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyece elverişli olmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girmeden önce var olduğu saptanan veya bünyece

elverişli olmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle Kurumca sigortalıya ödenen geçici işgöremezlik ödeneği işverenden tahsil edilir.

İş Kazası Veya Meslek Hastalığı Bakımından Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu

25. İş kazası veya meslek hastalığı, işveren dışında üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelmişse, yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı için, zarara neden olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara, genel kurallara göre rücu edilir.

Ancak iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde, bu Yasa uyarınca hak sahiplerine yapılacak her türlü yardım ve ödemeler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kastı veya kusuru bulunup da aynı iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine Kurumca rücu edilmez.

Sigortalıdan Kaynaklanan Sebeplerle Tedavi Süresinin Uzaması veya İşgöremezliğin Artması Durumunda Ödemeler

26. (1) Sigortalının kendisinden kaynaklanan sebeplerle tedavi süresinin uzaması veya işgöremezliğinin artması durumunda, geçici işgöremezlik ödeneği veya sürekli işgöremezlik geliri:

(A) Sigortalının iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle hekimin bildirdiği tedbir ve tavsiyelere uymaması sonucu, tedavi süresinin uzamasına veya işgöremezlik oranının artmasına, malül kalmasına neden olması halinde, uzayan tedavi süresi veya artan işgöremezlik oranı;

(B) Bağışlanmaz kusuru veya suç sayılır hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan sigortalının kusur derecesi,

esas alınarak en fazla yarısına kadarı Kurumca eksiltilebilir.

(2) Kasti bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan ve Kurumun yazılı bildirimine rağmen teklif edilen tedaviyi kabul etmeyen sigortalıya, geçici işgöremezlik ödeneği veya sürekli işgöremezlik geliri ödenmez.

(3) Hekimce alınması istenen tedbirlere uymayan sigortalılara, bu tedbirleri yerine getirmedikleri süre için geçici işgöremezlik ödeneği verilmez.

(4) Tedavisi devam ederken çalıştığı tespit edilen sigortalıya, geçici işgöremezlik ödeneği verilmez, verilmiş olan ödenekler de bir kat artırılarak geri alınır.

(5) Bu Yasanın 14'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasının (B) bendinde belirtilenler tarafından iş kazasının söz konusu bentte belirtilen süre içinde Kuruma bildirilmemesi durumunda, sigortalıya ödenecek işgöremezlik ödenekleri, bildirim tarihinden başlayarak ödenir.

Süresinde Bildirilmeyen Sigortalılıktan Doğan Sorumluluk

27. (1) Sigortalı çalıştırmaya başlandığının süresi içinde Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirgenin sonradan verildiği veya sigortalı çalıştırıldığının Kurumca saptandığı tarihten önce meydana gelen iş kazası veya meslek hastalığı hallerinde, ilgililerin sigorta yardımları ile sağlık hizmetleri Kurumca sağlanır.

Ancak bu durumlarda belirtilen hallerde Kurumca yapılan

ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile gelir bağlanması, bu gelirin Kurumca belirlenecek tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri tutarı, bu Yasanın 24'üncü maddesinde yazılı sorumluluk halleri aranmaksızın, işverenden tahsil edilir.

(2) İşkazası veya meslek hastalığı halinin işveren tarafından yapılması gereken bildirim süresi içinde meydana gelmesi, sigortalının çalışmalarının bu süre içerisinde bildirilmemesi ve aynı süre içerisinde Kurumca öğrenilmemesi durumunda, yukarıdaki (1)'inci fıkranın koşul bendi kuralları uygulanmaz.

Sigortalının Kontrol Muayenesi

28. Sürekli işgöremezlik geliri bağlandıktan sonra sigortalı, her zaman işgöremezlik derecesinde bir artma olduğunu veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek gelirinde değişiklik yapılmasını isteyebileceği gibi, Kurum da, sigortalıyı her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek sigortalının başvurması üzerine, gerek Kurumca uygun görülecek yetkili sağlık kuruluşlarında yaptırılan kontrol muayenesi sonunda sağlık kurulu raporuna göre sürekli işgöremezlik durumunda değişiklik olduğu saptanırsa, sigortalının sürekli işgöremezlik geliri, rapor tarihinden sonraki ayın başından başlayarak artırılır, eksiltilir veya kesilir.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmayan sigortalının sürekli işgöremezlik geliri, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ayın başından başlayarak kesilir. Ancak kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve sürekli işgöremezlik halinin devam ettiği saptanan sigortalının yeni sürekli işgöremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri, ödemenin kesildiği tarihten başlayarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve sürekli işgöremezlik halinin devam ettiği saptanan sigortalının yeni sürekli işgöremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri, rapor tarihinden sonraki ayın başından başlayarak ödenir.

Bildirim ve İtiraz

29. Kurum, sigortalıya veya diğer hak sahiplerine bağlanacak gelirleri, yapılan inceleme ve soruşturmalar sonunda ve gerekli belgelerin tamamlandığı tarihten başlayarak en geç iki ay içinde belirleyip ilgililere yazı ile bildirir.

İlgililer, bağlanan geliri bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde, yetkili mahkemeye başvurarak Kurum kararına itirazda bulunabilirler. Bu itiraz, kararın uygulanmasını geciktirmez.

İlgililer tarafından itiraz edilmemesi veya itirazın reddi hakkındaki mahkeme kararının kesinleşmesiyle, Kurumun kararı kesinleşmiş olur. Bu kesinleşme, bu Yasanın 28'inci maddesi gereğince gelirde değişiklik yapılmasına engel olmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Hastalık Sigortasına İlişkin Kurallar

Sigortalının Hastalık Hali

30. Sigortalının iş kazası ve meslek hastalığı dışında kalan hastalık halidir. Çocuk düşürme ve zorunlu çocuk aldırma da hastalık hali sayılır.

Hastalık Sebebiyle Sağlık Hizmetleri ve Geçici İşgöremezlik Ödeneği

31. Hastalık halinde aşağıda belirtilen yardımlar sağlanır:

(1) Sağlık hizmeti verilmesi;

Hastalık halinde sigortalıya yapılacak sağlık hizmetleri, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme yeteneğini artırma amacını güder. Bu amaçla yapılacak sağlık hizmetlerinden kimlerin yararlanacağı, bu hizmetlerin neler olduğu ve süresi bu Yasanın Üçüncü Kısmında belirtilen kurallara uygun olarak sağlanır.

Sigortalılık niteliğini yitiren sigortalılar da Üçüncü Kısımda belirtilen koşulları yerine getirmeleri halinde sağlık hizmetlerinden aynı şekilde yararlanırlar.

(2) Geçici işgöremezlik ödeneği verilmesi;

(A) Hastalık sebebiyle geçici işgöremezliğe uğrayan sigortalılardan geçici işgöremezliğin başladığı tarihten önceki on iki takvim ayı içinde en az doksan gün hastalık sigortası primi ödemiş bulunanlara, geçici işgöremezliğin üçüncü gününden başlamak ve altı ayı geçmemek üzere, her gün için geçici işgöremezlik ödeneği verilir.

Ancak tedaviye devam edilirse malüllük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği Sağlık Kurulu raporu ile belgelenmesi halinde, bu süre on sekiz aya kadar uzatılabilir.

(B) Hastalık halinde geçici işgöremezlik ödeneği verilebilmesi için, kamu veya özel sağlık hizmet sunucularından rapor alınmış olması koşuldur.

Bu fıkra ile ilgili düzenleme Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir.

Hekim Tavsiyelerine Uymama

32. (1) Hekimce alınması istenen tedbirlere uymayan sigortalılara, bu tedbirleri yerine getirmedikleri süre için geçici işgöremezlik ödeneği verilmez.

Ancak konusunda uzman hekimin bildirdiği tedbir ve tavsiyelere elde olmayan nedenlerle uyulmadığı, hekim raporunda belirtildiği takdirde, geçici işgöremezlik ödeneği kesilmez.

(2) Tedavinin sona erdiğine ve çalışabilir durumda olduğuna dair Kurumun sözleşme yaptığı anlaşmalı kamu veya özel sağlık hizmet sunucularından veya hekimlerden belge almaksızın eski işverenin işinde çalıştırılan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılması gerekecek tedavi masrafları işverenden, başka işte çalışan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları ise kendinden alınır. Bu süreler için geçici işgöremezlik ödeneği verilmez, verilmiş olanlar da sigortalıdan geri alınır.

Üçüncü Kişinin Sorumluluğu

33. Kastı veya suç sayılır hareketi ile sigortalının, eşinin veya çocuğunun hastalanmasına sebep olan kişiye, bu Yasa gereğince hastalık sigortasından yapılan her türlü giderler tazmin ettirilir.

Bünyece Elverişli Olmadıkları İşte Çalıştırılan Sigortalılar Bakımından İşverenin Sorumluluğu

34. Çalışma mevzuatına göre sağlık raporu alınması gerektiği halde böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyece elverişli bulunmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girişinden önce var olduğu saptanan veya bünyece elverişli bulunmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı için, Kurumca yapılan hastalık sigortası masraflarının tümü işverene ödettirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Analık Sigortasına İlişkin Kurallar

Analık Sigortası ve Sağlanan Yardımlar

35. Bu Yasaya tabi sigortalı kadının veya bu Yasaya tabi sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının analığı halinde aşağıdaki yardımlar sağlanır:

(1) Sağlık hizmeti verilmesi;

Sigortalı kadına veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısına gebelik süresince yapılan muayene ve tedaviler ile doğum sırasında ve doğumdan sonra kendisi ve doğan çocuk veya çocuklarına gerekli olan her türlü sağlık hizmeti Üçüncü Kısımda belirtilen kurallar kapsamında sağlanır.

(2) Bu Yasaya tabi sigortalı kadının veya bu Yasaya tabi sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının analığı halinde, doğumdan önceki on iki takvim ayı içinde en az yüz yirmi gün analık sigortası primi ödenmiş olması koşulu ile aşağıdaki maktu yardımlar sağlanır.

(A) Gebelik yardım parası:

Gebelik halinde gerekli olan sağlık hizmetlerinin Kurumca belirlenen sağlık hizmet sunucuları dışındaki sağlık kuruluşlarından alınması ve hekimden alınacak gebeliği kanıtlayıcı bir belge ile Kuruma başvurulması koşuluyla, aylık brüt asgari ücretin %20'si oranında maktu gebelik yardımı yapılır.

(B) Doğum yardım parası;

Doğum halinde gerekli olan sağlık hizmetlerinin Kurumca belirlenen sağlık hizmet sunucuları dışındaki sağlık kuruluşlarından alınması ve doğumun hekimden alınacak bir belge veya doğum kayıt belgesi ile belgelendirilmesi ve üç ay içinde Kuruma başvurulması koşuluyla aylık brüt asgari ücretin %40'ı oranında maktu doğum yardımı yapılır. Birden fazla çocuk doğarsa maktu yardım her çocuk için bir kat artırılır.

(C) Emzirme yardım parası:

Sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması halinde sigortalı erkeğe, çocuğun ölü doğmaması halinde ve alınacak doğum kayıt belgesinin Kuruma verilmesi koşulu ile her çocuk için bir defaya mahsus olmak üzere, doğum tarihinde geçerli aylık brüt asgari ücretin %40'ı oranında maktu emzirme yardımı yapılır.

5/2012 (3) Geçici işgöremezlik ödeneği:

Kendisi için doğumdan önceki on iki takvim ayı içerisinde en az yüz yirmi gün analık sigortası primi ödenmiş bulunan sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede çalışmadığı, çoğul gebelik halinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre eklenerek belirlenen çalışmadığı her gün için geçici işgöremezlik ödeneği verilir. Ayrıca sigortalı kadının isteği ve doktorun onayı ile, doğuma iki hafta kalıncaya kadar çalışılması halinde, doğum öncesi istirahat edilmeyip de çalışılan bu süreler, doğum sonrası istirahat süresine eklenir. Bu süreler için de sigortalı kadına geçici işgöremezlik ödeneği verilir.

Tedavinin Uzaması

36. Sigortalının analığı nedeniyle hekimin bildirdiği tedbir ve tavsiyelere uymaması sonucu tedavi ve geçici işgöremezlik süresinin uzamasına neden olması halinde, uzayan tedavi ve buna bağlı olan geçici işgöremezlik süresi, Kurumun sözleşme yaptığı anlaşmalı kamu ve özel sağlık hizmet sunucularındaki uzman hekim raporuna uygun olarak %50 azaltılır.

Ancak hekimin bildirdiği tedbir ve tavsiyelere elde olmayan nedenlerle uyulmadığı uzman hekim raporunda belirtildiği takdirde geçici işgöremezlik ödeneği kesilmez.

Sigortalılık Niteliğini Yitirenler İçin Maktu Yardımlar

37. Bu Yasanın 5'inci maddesinde belirtilen sigortalıların, sigortalılık niteliğini yitirdikleri tarihten başlamak üzere üç yüz iki gün içinde çocukları doğarsa, sigortalılık niteliğini yitirdikleri tarihten önceki on iki takvim ayı içinde en az yüz yirmi gün analık sigortası primi ödenmiş olması koşuluyla maktu yardımlardan yararlanırlar.

ALTINCI BÖLÜM
Evlenme Yardımına İlişkin Kurallar

Evlenme Yardımları

38. Sigortalının evlenme yardımından yararlanabilmesi için, en az iki yıllık sigortalı olup, yüz yirmi günü evlilik tarihinden önceki on iki takvim ayı içinde olmak koşuluyla, toplam yedi yüz yirmi gün analık sigortası primi ödemiş bulunması ve daha önceki bir evlilikten dolayı evlenme yardımı almamış olması koşuldur.

28/2017

Ancak, bu Yasaya bağlı olarak çalışmaya başlamadan önce, Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasasına bağlı olarak çalışan sigortalının, evlenme yardımı alabilmesi için gerekli süreler açısından, Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasası altındaki sigortalılık süresi ile bu Yasa altındaki sosyal sigortalılık süresi birleştirilir.

Evlenenlerin her ikisinin de yardıma hak kazanması halinde, bu yardım eşlerden birine ödenir.

Evlenme yardımı, evlenme aktinin yapıldığı tarihte geçerli olan asgari ücretin iki katıdır.

Evlenen sigortalıya bu madde gereğince ödeme yapılabilmesi için, sigortalının, evlilik tarihini izleyen doksan gün içinde evlenme belgesinin aslı ile birlikte Kurumca belirlenen belgeleri doldurarak başvurması gerekmektedir.

Bu madde kapsamında yapılacak yardımlar, analık sigortası kolundan karşılanır.

YEDİNCİ BÖLÜM
İşsizlik Sigortasına İlişkin Kurallar

İşsizlik Sigortasının Kapsamı

39. Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralarında belirtilen sigortalılardan işsizlik primi ödeyip zorunlu eğitim yaşını doldurmuş olanlar ile altmış üç yaş arasındaki çalışanlara, bu alt bölümde belirtilen diğer nitelik ve koşulları taşımaları kaydıyla, kendi isteği dışında işten ayrılmış olup çalışmaya muktedir ve iş almaya hazır bulunduğu halde uygun bir iş bulma imkansızlığı sebebi ile kazancının geçici olarak durduğu süre için, işsizlik sigortası ödeneği sağlanır.

İşsizliğin Bildirilmesi, Saptanması ve Süresi

40. İşsizlik sigortası ödeneği talebinde bulunabilmek için:

(1) Son defa işinden ayrıldığı işverenden işten ayrılış sebebini gösteren yazılı bir belge veya bonservis almak suretiyle iş yerinin bulunduğu yerdeki Çalışma Dairesine şahsen başvurarak, çalışmaya muktedir ve iş almaya hazır bulunup kendisine uygun bir iş bulunması için gerekli kaydı yaptırarak bu durumunu ve takibini belirten bir belge alması koşuldur.

(2) Başvurduğu Çalışma Dairesi tarafından bir işe yerleştirilinceye veya kendi olanakları ile bir işe yerleşinceye kadar Kurumca belirlenecek günlerde ve haftada en az bir gün Kurumun ilgili bölgesel Kuruluşunda hazır bulunarak işsizlik kaydını yeniletmesi, bu hususta örneği ve düzenleme usulü Kurumca belli edilecek belgeleri imzalaması gerekmektedir.

(3) İşsiz kaldığı bu madde uyarınca saptanan sigortalıya, Çalışma Dairesine başvurduğu tarihi takip eden dördüncü iş gününden başlayarak ve söz konusu Çalışma Dairesi tarafından veya kendi olanakları ile uygun bir işe girinceye kadar işsizlik ödeneği verilir.

5/2012 (4) İşsizlik ödeneğinin verilmesinde, sigortalının toplam en az yedi yüz yirmi gün işsizlik sigortası primi ve işsizlik kaydını yaptırdığı tarihten önceki on iki takvim ayı içinde en az yüz elli gün işsizlik sigortası primi ödenmiş olması koşulları aranır. Bu koşulları yerine getiren ve;

(A) Toplam en fazla yedi yüz yirmi gün ile bin yedi yüz doksan dokuz gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsize yüz yirmi gün,

(B) Toplam en az bin sekiz yüz gün ile beş bin üç yüz doksan dokuz gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsize yüz elli altı gün,

(C) Toplam en az beş bin dört yüz günden fazla işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsize yüz seksen gün

işsizlik sigortası ödeneği verilir.

(5) İşsizlik ödeneğinin verilme süresi, ilk işsizlik kaydının yaptırıldığı tarihi takip eden dördüncü iş gününden başlayarak bir yıl içinde sürekli veya kesintili olup olmadığına bakılmaksızın yüz seksen günü aşamaz.

Ancak işsizin, ilk işsizlik ödeneği verilmesinin tamamlanmasından sonra yeni bir yıllık sürenin başlaması nedeni ile, işsizlik ödeneği için tekrar başvurması halinde, işsizlik ödeneği almaya başladığı ilk tarih ile yeniden işsiz kalarak başvurduğu tarih arasında, yeniden yukarıdaki (4)'üncü fıkrada öngörülen sürelerde işsizlik sigortası primi ödemiş olma koşulu aranır.

5/2012 (6) Bu madde amaçları bakımından:

(A) İlk işsizlik kaydını takip eden yıl dolmadan yapılan işsizlik kayıtları ara kayıt sayılır ve bir yıllık devreleri başlatmaz.

(B) Bir yıllık bir sürenin bitiminden önce başlayıp sürenin tamamlanmasından sonra da ödenek verilmesini gerektiren hallerde, yeni bir yıllık süre, bir önceki sürenin tamamlanmasını takiben başlamış sayılır.

Ancak bir yıllık süre sona erdiği halde sigortalının işsizliği devam ediyorsa, yüz yirmi, yüz elli altı veya yüz seksen günlük işsizlik ödeneği süresinin tamamlanıp tamamlanmadığına bakılmaksızın, işsizlik ödeneği durdurulur ve Çalışma Dairesi kanalı ile yeniden işsizlik kaydı yaptırması istenir. Bu takdirde daha önceki yılda almış olduğu işsizlik ödeneğinin başladığı ilk tarih ile son defa işsiz kalarak başvurduğu tarih arasında ve en çok on iki takvim ayı geriye gidilerek yeniden yüz elli gün işsizlik sigortası primi

ödemiş olma koşulu aranır.

(C) Sigortalının işsizlik ödeneğinden yararlanabilmesi için, Çalışma Dairesine başvuru yapması, toplam en az yedi yüz yirmi gün işsizlik sigortası primi ve işsizlik kaydını yaptırdığı tarihten önceki on iki takvim ayı içinde kendisi için en az yüz elli gün işsizlik sigortası primi ödenmiş olması koşuldur.

Ancak iş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık, analık sigortalarından geçici işgöremezlik ödeneği aldığı süreler ile hükümlülükle sonuçlanmayan tutuklulukta geçirdiği süreler veya askerlikte geçen hizmet süreleri, işsizlik ödeneğine hak kazanması için gerekli on iki takvim ayı süre ile yukarıdaki (4)'üncü fıkrada belirtilen prim ödeme gün sayısının hesaplanmasında dikkate alınmaz.

22/1992
30/1993
25/2000
51/2002
15/2004

(D) İş Yasası veya toplu sözleşmeler veya hizmete alınma şart tasarrufları veya hizmet akitleri gereğince sigortalıya işveren tarafından işe son verme ihbar tazminatı ödenmesi gereken hallerde, işsizlik ödeneği ihbar tazminatı süresinin bitiminden sonraki dördüncü işgününden itibaren verilmeye başlanır. İhbar süresi itibariyle sigortalının işsiz kalacağını Çalışma Dairesine şahsen bildirmesi ve bu sürenin içinde veya sonunda kendisine çalışabileceği uygun bir iş sağlanamamış olması koşuldur.

İhbar tazminatına hakkı olmadığı mahkeme ilamı veya diğer kanıtlayıcı belge ve bilgilerle anlaşılanlara, işsizlik ödeneği, işten ayrıldığı ve ücret almadığı dördüncü iş gününden başlayarak verilir.

İşsizlik Ödeneği Verilmesini Engelleyen Haller

41. Aşağıda öngörülen hallerde ve belirtilen sürelerde, işsizlik ödeneği verilmez:

(1) İşini kendi isteği ile terk etmesi halinde veya hizmet akdini, İş Yasasının 14'üncü maddesi kurallarına dayanmaksızın feshetmesi halinde,

22/1992
30/1993
25/2000
51/2002
15/2004

(2) İşine, İş Yasasının 15'inci maddesi kurallarına uygun olarak son verildiği, işverence verilecek belgede veya mahkeme kararında belirtilmiş olması halinde,

(3) Suç sayılan bir hareketi yüzünden yedi günden fazla mahkumiyeti nedeniyle işsiz kalması halinde,

(4) İşsiz kaldığını Çalışma Dairesine bildirmediği ve işsizlik kaydını yaptırmadığı sürece,

(5) Çalışma Dairesince gönderildiği uygun işe gitmemesi veya işveren tarafından teklif edilen uygun işi kabul etmemesi yahut gönderildiği işe gitmediğini veya girmediğini Çalışma Dairesine bildirmemesi veyahut söz konusu Çalışma Dairesi tarafından veya kendi olanaklarıyla bir işe yerleşmesi hallerinde,

(6) Bir işte çalıştığının Kurumca saptanması halinde,

(7) İş kazaları ile Meslek Hastalıkları, Hastalık ve Analık Sigortalarından geçici işgöremezlik ödeneği veya malüllük veya yaşlılık sigortasından aylık aldığı sürece,
(8) Hakikate uygun olmayan bilgi vermesi veya hile yapması hallerinde,
(9) Askerlik yükümlülüğünü yerine getirmekte olduğu sürece,
(10) Yasal bir nedenle hizmet akdinin veya hizmete alınma şart tasarrufunun, geçici olarak görevden uzaklaştırma ve benzeri yasal nedenlerle askıda kalması halinde,
(11) Uygun bir iş bulma olanak ve tekliflerinden kasten veya ihmali sebebiyle yararlanmak istemediğinin Kurumca saptanması halinde,
(12) İşsiz iken uygun iş olanağı olmayan diğer bir mahalde iş istediği sürece.

Sigortalının Yeni İşe Alıştırılması ve İşsizlik Ödeneği Verilmesi

42. İşsizlik ödeneğine hak kazanan sigortalılardan eski mesleklerine veya mesleklerine yakın bir işe yerleştirilmelerinin mümkün olmayacağı anlaşılanlar, yeni bir meslekte çalışabilmelerini sağlamak üzere, Bakanlıkça yetiştirmeye tabi tutulabilirler.

Sigortalının yetiştirilmeye tabi tutulması, işsizlik ödeneğinden yararlanmasını engellemez.

İşsizlik Ödeneğinin Miktarı ve Ödeme Şekli

43. Sigortalıya ödenecek işsizlik sigortası ödeneğinin günlük maktu miktarı, aylık asgari ücretin yetmiş beşte biri kadar olur.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü kimsesi varsa, işsizlik ödeneği, geçindirmekle yükümlü olduğu her bir kişi için ve en çok üç kişiye kadar % 25 artırılarak ödenir.

Ancak eşlerden her ikisinin de sigortalılıklarından dolayı aynı zamanda işsizlik sigortasından ödenek almaya hak kazanmaları halinde, kadın sigortalıya geçindirmekle yükümlü olduğu kişiler için artış verilmez.

Sigortalının hak ettiği işsizlik sigortası ödeneklerinin ödenmesi, işsizlik kaydını yaptırdığı günü takip eden ilk Pazartesi gününden başlayarak ikişer haftalık dönemlerle ve ilk ödemesi, üçüncü haftanın ilk iş gününde yapılır. Sigortalı ödenek alacağı günler içinde işe girerse, yalnız işe girişinden önceki günler için ödenek verilir.

İşsizlik Sigortası Uygulamalarına İlişkin Düzenlemeler

44. İşsizlik sigortasının bu Yasa gereğince uygulanmasında gerekli usul ve esaslar ile Kurum ve ilgili Daire ve hizmet birimleri arasındaki ilişkiler ve işbirliği ve eşgüdüm esasları, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle saptanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM
Malüllük Sigortasına İlişkin Kurallar

Malüllük Sigortasından Sağlanan Yardımlar

45. Malüllük sigortasından sağlanan yardım malüllük aylığı bağlanmasıdır.

Kimlerin Malül Sayılacağı

46. Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirdiği, sağlık kurulu raporu ile saptanan sigortalı, malüllük sigortası bakımından malül sayılır.

Ancak sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte, malül sayılmayı gerektirecek derecede hastalığı veya arızası bulunduğu, önceden veya sonradan sağlık kurulu raporu ile saptanan sigortalı, bu hastalığı veya arızası sebebiyle malüllük sigortası yardımlarından yararlanamaz. Bu gibi sigortalılara malüllük sigortasından daha önce ödenmiş bulunan aylıklar geri alınmaz.

Malüllük Aylığından Yararlanma Koşulları

47. Malüllük aylığından yararlanabilmek için sigortalının:

(1) Bu Yasanın 46'ncı maddesine göre malül sayılması,

(2) İşten ayrılmış olması,

(3) En az bin sekiz yüz gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması, ve

(4) Malüliyetinin tespit edildiği rapor tarihinden önceki son beş takvim yılı içerisinde en az altı yüz gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması

koşuldur.

Ancak yukarıda (4)'üncü fıkrada belirtilen koşul, toplam beş bin dörtyüz gün ve daha fazla malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalılar için aranmaz.

Malüllük Aylığının Hesaplanması

48. (1) Bu Yasanın 47'nci maddesinde öngörülen koşulları yerine getirmiş olan sigortalıların malüllük aylığı, bu Yasanın 55'inci maddesi kuralları çerçevesinde hesaplanır.

Ancak bağlanacak malüllük aylığının hesaplanmasına esas tutulacak aylık bağlama oranının saptanmasında:

(A) En az beş bin dört yüz gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olanlara dokuz bin prim günü üzerinden, prim gün sayısı dokuz bin günden fazla olanlara ödemiş oldukları prim günü üzerinden,

(B) En az beş bin dört yüz günlük prim ödeme koşulunu yerine getirememiş fakat en az üç bin altı yüz gün ve daha fazla prim ödemiş olanlara yedi bin iki yüz prim günü üzerinden,

(C) En az üç bin altı yüz günlük prim ödeme koşulunu yerine getirememiş fakat en az bin sekiz yüz gün ve daha fazla prim ödemiş olanlara beş bin dört yüz prim günü üzerinden ,

işlem yapılır.

(2) Başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda malül olduğu Sağlık Kurulu raporu ile belgelenen sigortalıya bağlanan malüllük aylığı miktarı %15 artırılır.

Malüllük Aylığının Başlangıcı

49. Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı istekte bulunan ve malüllük aylığına hak kazanan sigortalının aylığının ödenmesine, kendisinin yazılı isteğinden, malül sayılmasına esas tutulan raporun tarihi, yazılı istek tarihinden sonraki bir tarih ise, bu raporun tarihinden itibaren başlanır.

Sigortalının Kontrol Muayenesi

50. Malüllük aylığı bağlanan sigortalılar her zaman Kurumca kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

Malüllük aylığı bağlandıktan sonra sigortalı, her zaman, başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek malüllük aylığının artırılmasını talep edebilir.

Gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesinde, gerekse sigortalının isteği üzerine veya işe alıştırma sonunda yapılan muayenesinde yeniden saptanacak malüllük durumuna göre, malüllük aylığı:

(1) Sigortalının yazılı istekte bulunması halinde:

(A) Yazılı istek tarihini;

(B) Yeni malüllük durumuna esas tutulan rapor, yazılı istek tarihinden sonraki bir tarihi taşımakta ise bu raporun tarihini,

takip eden ayın başından başlayarak gerekirse artırılır, azaltılır veya kesilir.

(2) Kurumca kontrol muayenesine veya işe alıştırmaya tabi tutulma halinde de yeni malüllük durumuna esas tutulan raporun tarihini takip eden ay başından başlanarak gerekirse azaltılır, artırılır veya kesilir.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmayan sigortalının malüllük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ayın başından başlayarak kesilir.

Ancak kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve malüllük halinin devam ettiği saptanan sigortalının malüllük aylığı, ödemenin kesildiği tarihten başlayarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve malüllük halinin devam ettiği saptanan sigortalının malüllük aylığı, rapor tarihinden sonraki ayın başından başlayarak ödenir.

Aylığın Kesilmesi ve Yeniden Bağlanması

51. (1) Malüllük aylığı almakta iken bu Yasaya göre sigortalı olması gereken bir işte çalışanların malüllük aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihten başlayarak kesilir.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkrada belirtildiği şekilde malüllük aylığı kesilenlerden çalışması sona erip, malüllük aylığı verilmesi için yeniden yazılı istekte bulunanlara, malüllük aylığı, kontrol muayenesine tabi tutulmak ve malüllüğünün devam ettiği anlaşılması koşuluyla, yazılı istekte bulunduğu tarihten başlayarak ödenir. Bu durumdaki sigortalılar için yazılı istek tarihine göre 48'inci madde kuralları esas alınarak yeniden hesaplanacak olan malüllük aylıkları, daha önce bağlanan malüllük aylığından fazla ise hesaplanan yeni aylık üzerinden, az veya eşit ise daha önce bağlanan aylığı üzerinden ödeme yapılır.

DOKUZUNCU BÖLÜM
Yaşlılık Sigortasına İlişkin Kurallar

Yaşlılık Sigortasından Sağlanan Yardımlar

52. Sigortalıya yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır:
(1) Yaşlılık aylığı bağlanması,
(2) Toptan ödeme yapılması.

Yaşlılık Aylığından Yararlanma Koşulları

53. (1) Sigortalının yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için, altmış yaşını doldurmuş olması ve bu Yasa kapsamında en az dokuz bin gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması koşuldur.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkrada öngörülen dokuz bin günlük malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödeme koşulunu yerine getirememiş olan sigortalılar, bu Yasa kapsamında en az beş bin dört yüz gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemek ve altmış üç yaşını doldurmuş olmak koşuluyla indirimli olarak yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanırlar.

10/2019

Ancak, bu Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci ve (6)'ncı fıkraları kapsamındaki sigortalıların yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için, bu fıkralar kapsamında oluşan tüm primlerinin ödenmiş olması koşuldur."

Yaşlılık Aylığı Bağlanmasında Özel Haller

10/2019

64/1993
51/1994
52/2000
69/2006
39/2014

54. (1) İlk defa sigortalı oldukları tarihte Engellileri Koruma, Rehabilite ve İstihdam Yasasına göre istihdam edilen sigortalılar veya söz konusu Yasa altında ilk defa sigortalı oldukları tarihte engelli oldukları ve yaşlılık aylığı bağlanması için müracaatta bulundukları tarihte halen bu engellilik halinin devam ettiğini Engellileri Koruma, Rehabilite ve İstihdam Yasasında belirtilen şekilde, Sağlık Kurulu ve Değerlendirme Kurulu tarafından düzenlenen geçerli bir rapor ile belgeleyen sigortalılar:

(A) En az dokuz bin gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları halinde yaş haddi aranmaksızın,

(B) En az beş bin dört yüz gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş ve ellibeş yaşını doldurmuş olmaları halinde,

(C) En az üç bin altı yüz gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş ve altmış yaşını doldurmuş olmaları halinde

işten durmuş olmaları koşulu ile bu Yasanın 55'inci maddesi kuralları çerçevesinde yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanırlar.

Bu fıkra kurallarına göre aylık bağlanan sigortalıların, bu Yasaya göre sigortalı olması gereken bir işte çalışmaya başlaması halinde aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihten başlayarak kesilir. Aylığı kesilenlerden çalışması sona erip, yaşlılık aylığı bağlanması için yeniden yazılı istekte

bulunanlara, bu fıkra kurallarına göre aylıkları yeniden bağlanır. Bu durumdaki sigortalılar için bu Yasanın 55'inci madde kuralları esas alınarak yeniden hesaplanır ve bu aylık, ödenmiş olan son aylıktan fazla ise, saptanan yeni aylık üzerinden ödenmeye devam olunur.

(2) Elli beş yaşını doldurmuş ve bu Yasa kapsamında en az dokuz bin gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalılar, işten durmuş olmaları koşulu ile bu Yasanın 55'inci maddesi kuralları çerçevesinde hesaplanacak indirimli erken yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanırlar.

Erken yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra yeniden çalışmaya başlayanların almakta oldukları yaşlılık aylıkları, kesilmeksizin ödenmeye devam edilir. Bu şekilde hem yaşlılık aylığı alıp hem de çalışmaya devam edenler hakkında, bu Yasada yazılı iş kazaları ile meslek hastalığı, hastalık, analık, malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları hak ve yükümlülükleri devam eder.

Ancak primlerin Devletçe karşılanacak olan hisse miktarını, bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkraları kapsamındaki sigortalılar için işverenleri; (5)'inci ve (6)'ncı fıkraları kapsamındaki sigortalılar için ise kendileri öder.

Erken yaşlılık aylığı bağlanan sigortalılar hiçbir koşul altında yeniden maaş hesaplama işlemine tabi tutulamazlar. Ancak yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan sigortalıya, kendisinin ve işverenlerinin ödediği malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin toplamı, altmış beş yaşını doldurduktan sonra yazılı isteği üzerine bu Yasanın 58'inci maddesinin (2)'nci fıkrası kuralına göre hesaplanarak verilir.

(3) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci fıkrası kapsamında sigortalı sayılan kamu görevlilerinden, kendi özel yasalarının ilgili kurallarına göre kadrosuzluk nedeni ile emekliliğe sevk edilenlerin, yaşlılık aylığı bu Yasanın 53'üncü maddesindeki yaş ve prim yatırma koşulları aranmaksızın, 55'inci maddedeki esaslara göre hesaplanarak bağlanır.

Bağlanan aylıklar, sigortalının altmış yaşını dolduracağı tarihe kadar Maliye Bakanlığı kaynaklarından her ay Fona aktarılmak sureti ile karşılanır. Altmış yaşını doldurmuş olan sigortalıların yaşlılık aylıkları, yeni hizmet süreleri olması durumunda, bu Yasanın 55'inci maddesi kurallarına göre yeniden hesaplanır. Hesaplanan aylık, ödenmekte olan aylıktan fazla ise yeni aylık üzerinden, az ise almakta olduğu aylık üzerinden ödenmeye devam edilir. Altmış yaşından sonraki yaşlılık aylıklarının tamamı Fon tarafından karşılanır.

Yaşlılık Aylığının Hesaplanması

55. Yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıların aylığı, ortalama aylık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımı sonucunda bulunan tutardır**.**

Her bir takvim yılı için prim yatırımı yapan tüm sigortalı sayısı, prime

esas kazançları dikkate alınarak o yıl için geçerli olacak genel aylık prime esas kazanç ortalaması bu Yasanın 111'inci maddesindeki yönteme göre hesaplanır.

Yaşlılık aylığı başvurusunda bulunan sigortalının, yaşlılık aylığı bağlanması isteğinde bulunduğu tarihten önceki malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş her takvim yılındaki aylık prime esas kazançları toplanıp on ikiye bölünmek sureti ile o takvim yılı için aylık prime esas Kazanç Ortalaması hesaplanır.

Sigortalının geçmiş her takvim yılındaki aylık prime esas kazanç ortalaması o yıldaki genel aylık prime esas kazanç ortalamasına bölünerek yıllık oranı bulunur. Her takvim yılı için ayrı ayrı bulunacak bu oranlar toplanarak, hesaplamada dikkate alınan takvim yıllarına bölünmek suretiyle sigortalının ortalama oranı bulunur.

Sigortalının ilk defa tescil olduğu takvim yılı ve yaşlılık aylığı başvurusunda bulunduğu son takvim yılı, sigortalının ortalama oranının hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Bulunan bu ortalama oran yaşlılık aylığı başvurusundan önceki takvim yılındaki genel aylık prime esas kazanç ortalaması ile çarpılarak, sigortalının güncelleştirilmiş ortalama aylık kazancı hesaplanır.

Sigortalının özel hizmet süresi eklemesi ve sigortalılık borçlanmasındaki prime esas kazançları, ortalama aylık kazancının hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Aylık bağlama oranı, sigortalının malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen toplam prim ödeme gün sayısının, ilk beş bin dört yüz günün her üç yüz altmış günü için %2,5 ve ondan sonraki her üç yüz altmış günü için de %2 olup, bu oranların toplanması suretiyle tesbit edilir. Bu hesaplamada, üç yüz altmış günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınır.

Bu Yasanın 107'nci maddesinin (2)'nci fıkrasında belirtilen süreler, sigortalının aylık bağlama oranının saptanmasında dikkate alınır.

Bu Yasanın 54'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasına göre erken yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, yukarıdaki yönteme göre hesaplanan yaşlılık aylığından, altmış yaşından önceki her yıl için %6 oranında indirim yapılarak yaşlılık aylığı bağlanır.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başlangıç tarihi arasında geçen her ay için aylıklara uygulanan artış oranı kadar artırılarak bağlanır.

Yaşlılık Aylığının Başlangıcı

56. Yaşlılık sigortası için gerekli yaşı doldurduktan sonra yazılı istekte bulunan ve yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıya, bu istek tarihinden başlayarak yaşlılık aylığı bağlanır.

Yaşlılık Aylığının Sürekliliği

57. Bu Yasa kapsamında sigortalılıklarından dolayı bağlanan yaşlılık aylığını almakta iken çalışmaya devam edenlerin veya işten ayrılmış olmalarına rağmen sonradan tekrar çalışmaya başlayanların almakta oldukları yaşlılık aylıkları, kesilmeksizin ödenmeye devam edilir. Bu şekilde hem yaşlılık aylığı alıp ve hem de çalışmaya devam edenler hakkında, aşağıdaki kurallar uygulanır:

(1) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkraları kapsamındaki sigortalıların, Yasa

kapsamında iş kazaları ile meslek hastalığı, hastalık, analık, malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları hak ve yükümlülükleri devam eder.

Ancak primlerin Devletçe karşılanacak olan hisse miktarı işveren tarafından ödenir.

(2) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci ve (6)'ncı fıkraları kapsamında çalışanların ise, prim ödeme yükümlülüğü kendi tercihlerine bağlıdır. Prim ödemeye devam etmeyi tercih edenlerin, iş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık, analık, malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları hak ve yükümlülükleri devam eder.

Ancak primlerin Devletçe karşılanacak hisse miktarını da kendileri öder.

(3) İşten ayrılarak yazılı istekte bulunan sigortalıların yaşlılık aylıkları bu Yasanın 55'inci maddesi kurallarına göre yeniden hesaplanır. Hesaplanan aylık, ödenmekte olan aylıktan fazla ise yeni aylık üzerinden, az ise almakta olduğu aylık üzerinden ödenmeye devam edilir.

Toptan Ödeme Koşulları ve Hesaplama Şekli

58. (1) Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan ve malüllük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan sigortalıya, kendisinin, varsa işverenlerinin ödediği ve Devlet bütçesinden karşılanan malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin toplamı, altmış beş yaşını doldurduktan sonra yazılı isteği üzerine toptan ödeme şeklinde verilir.

(2) Toptan ödeme tutarı, sigortalının malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin her takvim yılına ait toplam tutarı, primin ait olduğu takvim yılından başlayarak, yazılı istek tarihine kadar geçen takvim yılları için her yılın Aralık ayına göre Devlet Planlama Örgütü tarafından açıklanan Tüketici Fiyatları Endeksindeki yıllık değişim oranı kadar artırılarak ve bu şekilde bulunan güncelleştirilmiş miktarlar toplamının, başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile ödemenin yapıldığı tarih arasında geçen her ay için, Tüketici Fiyat Endeksindeki aylık değişim oranı kadar ayrıca artırılarak, toptan ödeme şeklinde verilir.

ONUNCU BÖLÜM
Ölüm Sigortasına İlişkin Kurallar

Ölüm Sigortasından Sağlanan Yardımlar

59. Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır:

(1) Ölen sigortalının eşine ve çocuklarına aylık bağlanması,

(2) Ölen sigortalı ile geçindirmekle yükümlü olduğu eşi ve çocukları için, bu Yasanın 103'üncü maddesi kuralları kapsamında cenaze masrafı karşılığı verilmesi,

(3) Ölen sigortalının eşine ve çocuklarına toptan ödeme yapılması.

Ölüm Aylığından Yararlanma

60. Ölüm Aylığı:

(1) Malûllük veya yaşlılık aylığı almakta iken veya yazılı olarak başvuruda bulunup malüllük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına

Koşulları

hak kazandığının saptanmasından önce veya sonra ölen,

(2) Bağlanmış bulunan malüllük aylığı sigortalı olarak çalışmaya başlamaları nedeniyle kesilmiş durumda iken ölen,

(3) En az bin sekiz yüz gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş ve ölüm tarihinden önceki son beş yıl içerisinde en az üç yıl ülkede ikamet etmiş olan,

sigortalının hak sahiplerine, yazılı istekte bulunmaları halinde bu Yasanın 61'inci maddesi kapsamında aylık bağlanır.

Ancak toplam beş bin dört yüz gün ve daha fazla malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalılar için ölüm tarihinden önceki son beş yıl içerisinde en az üç yıl ülkede ikamet etme koşulu aranmaz.

(4) Yukarıdaki (3)'üncü fıkranın öngördüğü koşulları yerine getirmemiş olmakla beraber:

(A) Bu Yasanın 5'inci maddesi kapsamında sigortalı olan ve sigortalı olduğu ilk tarih ile ölüm tarihi arasındaki her yıl için ortalama yüz elli gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan; veya

(B) Bu Yasanın 5'inci maddesi kapsamında sigortalı olarak çalışırken ölen,

sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesabına esas tutulan aylık, ölüm tarihindeki aylık prime esas kazanç alt sınırının %60'ı oranındadır.

Ölüm Aylığının Hesaplanması

61. (1) Sigortalıların ölümü halinde hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesaplanmasında:

(A) Sigortalının almakta olduğu veya bağlanmasına hak kazanmış bulunduğu malüllük veya yaşlılık aylığı,

(B) Tekrar çalışmaya başlaması nedeni ile malüllük aylığı durdurulmuş olan sigortalı için ölüm tarihinde saptanacak yeni aylığı,

5/2012

(C) Yaşlılık aylığı almakta iken, ayni zamanda çalışmaya devam eden sigortalının ölümü halinde, bu Yasanın 57'nci maddesi kurallarına göre hesaplanan yeni aylığı,

(Ç) Bu Yasanın 60'ıncı maddesinin (3)'üncü fıkrasında öngörülen koşulları yerine getirmiş olan sigortalıların ölümü halinde, bu Yasanın 55'inci maddesi kurallarına göre hesaplanan aylığı,

esas alınır.

(2) Hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylığının hesaplanmasında esas tutulacak aylık bağlama oranının saptanmasında:

(A) En az beş bin dört yüz gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olanlara dokuz bin prim günü üzerinden, prim gün sayısı dokuz bin günden fazla olanlara da ödemiş oldukları prim gün süresi üzerinden,

(B) En az beş bin dört yüz günlük prim ödeme koşulunu yerine getirememiş fakat en az üç bin altı yüz gün ve daha fazla prim ödemiş olanlara yedi bin iki yüz prim günü üzerinden,

(C) En az üç bin altı yüz günlük prim ödeme koşulunu yerine getirememiş fakat en az bin sekiz yüz gün ve daha fazla prim ödemiş olanlara beş bin dört yüz prim günü üzerinden ,

hesaplanan aylığı esas alınır.

(3) Sigortalı başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda malül sayılarak aylık bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanmış ise, ölümünden sonra hak sahiplerine bağlanacak aylığın tesbitinde bu Yasanın 48'inci maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca yapılan %15 artış dikkate alınmaz.

Eş ve Çocuklara Aylık Bağlanması

62. (1) Ölen sigortalının hak sahiplerine bu Yasanın 61'inci maddesi kurallarına göre hesaplanan aylığın;

(A) Aylık alan çocuğu bulunmayan dul eşe üçte ikisi, aylık alan çocuğu bulunması halinde ise dul eşe %50'si,

10/2019 (B) Herhangi bir yasaya tabi olarak çalışmayan veya herhangi bir yasa altında aylık veya gelir almayan veya evli olmayan çocuklardan;

(a) 18 (on sekiz) yaşını, orta öğrenim yapması halinde 20 (yirmi) yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 27 (yirmi yedi) yaşını doldurmayan çocukların her birine %25'i,

(b) Yetkili sağlık kuruluşlarının vereceği Sağlık Kurulu raporu ile çalışamayacak durumda malul olduğu saptananlara evli olup olmadığına bakılmaksızın %25 (yirmi beş)'i

oranında aylık ve/veya gelir bağlanır.

10/2019 (C) Yukarıdaki (B) bendinde belirtilen çocuklardan ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan veya sigortalının ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber, ana veya babaları sonradan evlenenlerin her birine %50 (yüzde elli)'si oranında aylık ve/veya gelir bağlanır.

10/2019 (Ç) Yukarıdaki (B) ve (C) bentlerinde belirtilen sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan çocuklara aylık veya gelir almama şartı aranmaksızın %50 (yüzde elli)'si oranında aylık ve/veya gelir bağlanır.

10/2019 (D) Yukarıdaki (B), (C) ve (Ç) bentlerinde belirtilen koşulların herhangi birinin sonradan ortadan kalkması halinde bağlanan aylık ve/veya gelir kesilir. Kesilme nedenlerinin ortadan kalkması halinde, yukarıdaki (B), (C) ve (Ç) bendine göre aylık ve/veya geliri yeniden ödenmeye devam edilir.

10/2019 (E) Evliliğin ölüm nedeniyle son bulması halinde eşinden de aylık ve/veya gelir almaya hak kazanan çocuğa, sadece bu aylıklardan fazla olanı ödenir.

Fasıl 274
Fasıl 278

(2) Sigortalı tarafından Evlat Edinme Yasası uyarınca evlât edinilmiş veya Evlilik Dışı Çocuklar Yasası uyarınca tanınmış

4/1966 veya nesebi düzeltilmiş veya babalığı hükme bağlanmış çocuklarıyla sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları, bağlanacak aylıktan yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

(3) Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak aylıkların toplamı, sigortalıya ait hesaplanan aylığın tutarını geçemez. Bu sınırın aşılmaması için gerekirse, hak sahiplerinin aylıklarından orantılı olarak indirimler yapılır.

10/2019 (4) Bu madde uyarınca dulluk aylığı alan kişinin evlenmesi halinde aylığı durdurulur. Ancak dulluk aylığı alan iki dulun evlenmesi halinde aylığı düşük olanın aylığı kesilirken yüksek olan aylık verilmeye devam edilir.

Evliliğin ölüm haricinde son bulması halinde ise taraflara ilk eşlerinden elde ettikleri aylık hakları iade edilir. Evliliğin taraflardan birinin ölümü ile son bulması halinde sonraki eşten de hak kazanan eşe, aylıklardan fazla olanı ödenir.

Ölüm Aylığının Başlangıcı

63. Ölüm sigortasından sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklar, ölüm tarihinden itibaren üç ay içerisinde başvurulması halinde sigortalının ölüm tarihini izleyen günden, üç ay içerisinde başvurulmadığı takdirde, başvuru tarihini izleyen ayın başından itibaren başlar.

Toptan Ödeme

64. (1) Ölen sigortalının hak sahiplerinden hiçbiri bu Yasaya göre ölüm sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamadıkları takdirde, kendisinin varsa işvereninin ödediği ve Devlet bütçesinden karşılanan malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin toplamı,

(2) Bu Yasanın 54'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasına göre erken yaşlılık aylığı almakta iken çalışmaya devem eden sigortalının ölümü halinde yaşlılık aylığı bağlandıktan sonraki sürelere ait, kendisinin varsa işvereninin ödediği malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin toplamı,

yaş kuralına bakılmaksızın, ölüm tarihi esas alınarak, bu Yasanın 58'inci maddesine göre hesaplanacak miktarı, bu Yasanın 62'nci maddesindeki kurallar dikkate alınarak hak sahiplerine toptan ödeme olarak verilir.

ONBİRİNCİ BÖLÜM
Özel Hizmet Süresine ve Hizmet Borçlanmasına İlişkin Kurallar

Özel Hizmet Süresi Eklenmesi ve Kuralları

65. (1) Aşağıda belirtilen görevlerde çalışan sigortalıların, bu görevlerde fiilen çalışmak suretiyle geçen hizmet sürelerine, bu sürelerin her üç yüz altmış günü için aşağıda belirtilen özel hizmet süresi eklenir. Bu görevlerde geçen üç yüz altmış günden eksik sürelere ait özel hizmet süresi, üç yüz altmış gün için eklenen özel hizmet süresi ile orantılı olarak belirlenir:

15/1979
28/1981
1/1982
17/1982

(A) Güvenlik Kamu Görevlileri Yasasına tabi subay, astsubaylar ile aylıkçı veya mukaveleli er ve erbaşlar;

10/1984
33/1984
7/1985
37/1986
33/1987
62/1987
12/1988
30/1988
15/1989
5/1990
12/1991
81/1991
13/1992
24/1992
4/1993
54/1993
3/1994
9/1995
20/1995
10/1996
13/1996
18/1997
14/1998
35/1998
5/1999
5/2000
17/2000
15/2001
24/2002
40/2002
67/2002
70/2002
6/2003
46/2003
65/2003
37/2004
31/2005
33/2005
43/2006

(B) Çavuş rütbesinden yukarı olmayan polis mensupları ile Merkezi Cezaevi kadrolarında görev yapan kıdemli gardiyanlar ve gardiyan erleri;
(C) Hemşire, hemşire yardımcısı, ebe, hastabakıcı ve hastabakıcı yardımcısı;
(Ç) Radyodiagnostik, radyoterapi ve radyoizotop sahalarında fiilen çalışanlar;
(D) Tersanelerde ve yüzer havuzlarda gemi yapımı, bakımı ve tamiri işlerinde fiilen çalışanlar;
(E) Her türlü maden döküm işlerinde fiilen çalışanlar;
(F) Taş ocağı, kireç ocağı dahil yeryüzünde yapılan her türlü maden işletmeciliğinde fiilen çalışanlar;
(G) Elektik santrallarında, elektrik üretimi hizmetlerinde fiilen çalışanlar,

için yetmiş iki gün.

Ancak yukarıdaki (A) ve (B) bentlerinde belirtilen sigortalıların terfi edip daha üst rütbelere geçmeleri halinde, özel hizmet süresi eklemesi, bu bentlerde belirtilen görevlerde

fiilen geçirdikleri süreyle orantılı olarak pro-rata usulü uygulanır.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkradaki görevlerde çalışan sigortalılar dışındaki çalışan kadın sigortalılar, tercih etmeleri halinde her üç yüz altmış günlerine karşılık yetmiş iki gün özel hizmet eklenmesinden faydalanabilirler.

Özel hizmet süresi eklemesi, sigortalının malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısına eklenerek malüllük, yaşlılık ve ölüm aylığı hesaplamalarında kullanılır. Özel hizmet süresi eklemesi en çok bin sekiz yüz gün olarak kullanılabilir.

Sigortalılık Borçlanması

66. Yaşlılık aylığı bağlanması için yeterli malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim günü ödeme koşulunu yerine getirmiş veya getirememiş olan sigortalılar, aşağıda belirtilen sürelerden tercih ettikleri kadarını borçlanabilirler. Bu haktan yararlanabilmek için, yaşlılık talebinde bulunmak ve bu hakkı kullanarak veya kullanmayarak, yaşlılık aylığı almaya hak kazanıyor olmak koşuldur.

Yukarıdaki paragraf kuralları, bu Yasanın 54'üncü maddesinin (1)'inci, (2)'nci ve (3)'üncü fıkraları kapsamında özürlü, erken veya kadrosuzluk nedeniyle emekliliğe sevk edilenlerde yaşları itibariyle uygulanır. Sigortalılık borçlanması toplam bin seksen günü aşmayan ödeneksiz analık izin süreleri ve mükellef askerlikte geçen süreler ile kamu görevlisi sigortalıların ödeneksiz izinde geçen tüm süreleri için yapılır.

Sigortalılar yukarıda belirtilen sürelerden tercih ettikleri kadarını yazılı talepte bulunmaları ve yaşlılık aylığı talep tarihinde bu Yasanın 83'üncü maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırından hesaplanacak malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin tamamının ödenmesi şartı ile borçlandırılırlar.

Mükellef askerlikte geçen süreler, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığından alınarak Kuruma ibraz edilecek bir belgeyle belgelenir ve ödenecek primlerin sigortalı hissesi sigortalı tarafından, işveren ve Devlet hissesi ise Maliye İşleriyle Görevli Bakanlık tarafından karşılanır.

Ödeneksiz analık izin süreleri için borçlanma, doğumdan sonraki altı ay içerisinde belgelendirmek koşuluna bağlıdır. Ödenecek primlerin tamamı sigortalı tarafından karşılanır.

Kamu görevlisi sigortalılar, ödeneksiz izinde geçen sürelerini amacına uygun olarak kullandıklarını belgelendirmeleri koşulu ile ve primlerin tamamının kendileri tarafından ödenmesi suretiyle borçlandırılır.

Sigortalılara borçlanmanın ödendiği tarihten itibaren bu Yasanın 55'inci maddesi kuralları çerçevesinde hesaplanacak yaşlılık aylığı bağlanır.

ONİKİNCİ BÖLÜM
İsteğe Bağlı Sigortaya İlişkin Kurallar

İsteğe Bağlı Sigortanın Tanımı

67. İsteğe bağlı sigorta, bu Yasaya göre zorunlu sigortalı sayılmayanların, prim ödemek suretiyle uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmalarını sağlayan sigortadır.

İsteğe Bağlı Sigortanın Koşulları

68. İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için aşağıdaki koşullar aranır:
(1) Bu Yasaya tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak,
(2) Kendi çalışmaları nedeniyle bu Yasadan veya üçüncü ülkelerle yapılan anlaşmalar uyarınca hizmet birleştirilmesinden dolayı aylık bağlanmamış olmak,
(3) On sekiz yaşını doldurmuş bulunmak,
(4) İsteğe bağlı sigorta talep dilekçesiyle Kuruma başvuruda bulunmak.

İsteğe Bağlı Sigortalılığın Başlangıcı

69. İsteğe bağlı sigortalılık, başvurunun Kuruma yapıldığı tarihi takip eden ayın başından itibaren başlar.

İsteğe Bağlı Sigorta Primleri ve Ödeme Şekli

70. İsteğe bağlı sigortalılar, 1'inci basamak ile 20'nci basamak arasında seçmiş oldukları basamağa tekabül eden prime esas kazanç üzerinden malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primlerinin tamamını bu Yasanın 86'ncı maddesinin (2)'inci fıkrasına göre kendileri öderler.

Zorunlu sigortalılıkla çakışan isteğe bağlı prim ödenen sürelerin tespiti halinde iptal edilerek, bu süreye ilişkin ödedikleri primler, faiz uygulanmaksızın iade edilir.

İsteğe Bağlı Sigortalılığın Sona Ermesi

71. (1) İsteğe bağlı sigortalılık:
(A) Bu Yasanın 5'inci maddesine göre çalışmaya başlayanların çalışmaya başladıkları tarihten;
(B) İsteğe bağlı sigortalılığını sona erdirme talebinde bulunanların, prim ödenmiş son ayın tamamlanmasından;
(C) İsteğe bağlı sigorta primlerini, primi ödenmiş son aydan veya sigortalı olduğu tarihten itibaren en geç yedi ay içerisinde gecikme zammı ile birlikte ödemeyenlerin sigortalılıkları, primi ödenmiş son aydan veya ilk sigortalı oldukları tarihten;
(Ç) Aylık veya gelir bağlama talebinde bulunanların, aylığa veya gelire hak kazanmış olmak koşuluyla, toptan ödeme talebinde bulunanların ise talep tarihinden;
(D) Ölen sigortalının ölüm tarihinden;
başlayarak sona erer.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkranın (A), (B) ve (C) bendlerine göre isteğe bağlı sigortalılığı sona eren sigortalının, isteğe bağlı sigortaya devam edebilmesi için yeniden başvuruda bulunması koşuldur.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Kurallar

Sağlık Hizmetlerinden Yararlanacak Kişiler

72. Bu Yasa altında sigortalı sayılanlar ile bu sigortalıların geçirdirmekle yükümlü olduğu kişiler ve bu Yasaya göre sürekli işgöremezlik geliri, malüllük ve yaşlılık aylığı alanlarla bunların geçindirmekle yükümlü olduğu kişiler ile dul ve yetimlik aylığı alanlar sağlık hizmetlerinden yararlanırlar.

Sağlık Hizmetlerinin Kapsamı

73. Bu Yasanın 72'nci maddesinde belirtilen kişilere sağlanacak sağlık hizmetleri:

(1) Kurumca uygun görülecek sağlık kuruluşlarına veya hekimlere muayene ettirilmesi, hekimin göreceği lüzum üzerine teşhis için gerekli klinik ve labaratuvar muayanelerinin yapılması ve tedavinin sağlanması,

(2) Teşhis ve tedavi için gerekirse Kurumun uygun göreceği sağlık kuruluşlarına yatırılması,

(3) Gerekli hallerde muayane ve tedavi için ülkede başka bir yere gönderilmesi,

(4) Tedavi süresince ilaçların sağlanması,

(5) İyileştirme amaçlı tıbbi sarf malzemeleri ile tedaviye yönelik ve estetik amaç taşımayan ortez, protez, araç ve gereçler, gözlük çerçeve ve camlarının sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,

(6) İş kazaları ve meslek hastalıkları halinde, diğer protezler yanında ağız protez, araç ve gereçlerinin sağlanması,

(7) Bu Yasa kapsamında sigortalı sayılanların görevli olarak yurtdışında bulundukları sırada hastalanmaları veya iş kazası geçirmeleri halinde, belgelendirmek ve Merkezi Sağlık Kurulu kararıyla onaylanmak koşuluyla sağlanan acil sağlık hizmetleri,

(8) Merkezi Sağlık Kurulu kararı ile olmak koşuluyla, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde tanı ve tedavisi yapılamayan hastalıkların yurtdışında yaptırılan tanı ve tedavi hizmetleri ile yurt dışına gönderilen hastaların bilet ve yol giderleri ve Merkezi Sağlık Kurulu raporunda belirtilmesi koşulu ile refakatcinin bilet ve yol giderlerinin karşılanması.

Bu madde kapsamında sağlanacak sağlık hizmetlerinin kamu sağlık kuruluşlarından sağlanması esastır. Ancak Kurum, Yönetim Kurulu kararı ile özel sağlık hizmet sunucularından da hizmet alımı yapılabilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir.

Sağlık Hizmetlerinden Yararlanma Koşulları

74. (1) Sigortalıların ve geçindirmekle yükümlü olduğu kişilerin bu Yasanın 73'üncü maddesinin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü, (4)'üncü, (5)'inci, (6)'ncı ve (7)'nci fıkralarında öngörülen sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeleri için sağlık karnesi almaları ve sağlık karnesi verilebilmesi için de başvuru tarihinden önceki altı ay içinde en az altmış gün hastalık sigortası primi ödenmiş olması koşuldur. Bu Yasanın 73'üncü maddesinin (8)'inci fıkrasında öngörülen yurtdışı tedavi

hizmetlerinden yararlanabilmeleri için ise başvuru tarihinden önceki on iki takvim ayı içinde en az iki yüz kırk gün hastalık sigortası primi ödenmiş olması koşuldur.

Ancak iş kazaları ile meslek hastalıkları halinde ve bu Yasa altında sürekli işgöremezlik geliri, malüllük ve yaşlılık aylığı alanlarla bunların geçindirmekle yükümlü olduğu kişiler ile dul ve yetim aylığı alanlara sağlık karnesi verilirken ve yurtdışı tedaviye gönderilirken yukarıda belirtilen prim ödeme koşulları aranmaz.

(2) Sağlık karnelerinin ne şekilde düzenleneceği ve hangi süreler için geçerli olacağı Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir.

Sağlık Yardımlarının Süresi

75. Bu Yasa kapsamında sağlanan sağlık yardımları, sigortalının hekim raporunda iyileşip çalışabileceğinin belirtildiği tarihe kadar sürer. Ancak bu yardımlar, sigortalının tedavi altına alındığı tarihten başlayarak altı ayı geçemez.

Tedaviye devam edilirse malüllük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği Merkezi Sağlık Kurulu raporu ile anlaşılırsa bu süre on sekiz aya kadar uzatılabilir. Ancak iş kazaları ile meslek hastalığı hallerinde, sigortalının sağlık yardımları sağlık durumlarının gerektirdiği sürece devam eder.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kişiler de yukarıda belirtilen süreleri aşmamak üzere sağlık yardımlarından faydalanırlar. Sürekli işgöremezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı alanlarla bunların geçindirmekle yükümlü olduğu kişiler ile dul ve yetimlik aylığı alanlar ise yukarıda belirtilen sürelere bağlı kalmaksızın sağlık yardımlarından yararlanırlar.

Bu sürelere bağlı olmaksızın bu Yasanın 72'nci maddesinde belirtilen kişilere ortez, protez, tıbbi araç ve gereç sağlanır, takılır, onarılır ve yenilenir.

Sigortalıların Ödeyeceği Katkı Payı

76. Katkı payı alınacak sağlık hizmetleri ve katkı payları:

(1) Ayakta yapılan tedavilerde verilen ilaçlar için ilaç bedelinin %20' si,

(2) İyileştirme amaçlı ortez, protez araç ve gereç bedelinin %20' si,

(3) Tedavi amaçlı görsel tanıya yönelik hizmetler ve laboratuvar hizmetleri için hizmet bedelinin %20'si

sigortalı tarafından ödenir. Ancak (2)'nci fıkra kapsamında sigortalının ödeyeceği miktar hiçbir şekilde yürürlükteki aylık brüt asgari ücreti aşamaz.

Yukarıda belirtilen hususlar sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kişiler için de geçerlidir. Bu Yasa kapsamında sürekli işgöremezlik geliri, malüllük ve yaşlılık aylığı alanlarla, bunların geçindirmekle yükümlü oldukları kişiler ile dulluk ve yetimlik aylığı alanlar için katkı payları %20'yi aşmayacak şekilde, bu Yasanın 73'üncü maddesi uyarınca çıkarılacak tüzükte belirlenir.

Özel sağlık hizmet sunucularından sağlık hizmeti alınması halinde, sigortalılardan hangi hizmet için ne oranda katkı payı alınacağı, Kurum ile özel sağlık hizmet sunucuları arasında yapılacak sözleşmeler ile belirlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Primlere İlişkin Özel Kurallar

Prim Alınması

77. İş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık, analık, işsizlik, malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için bu Yasada öngörülen her türlü yardım ve ödemelerle, yönetim giderlerini karşılamak üzere, Kurumca bu Yasa kurallarına göre prim alınır.

Prim Oranları

78. Bu Yasanın uygulanmasında:

(1) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkraları kapsamındaki sigortalılar için uygulanacak prim oranları:

(A) Tarifesine göre saptanacak iş kazaları ile meslek hastalıkları sigortası priminin tamamı işverenler tarafından ödenir. Bu prim sigortalının kazancının %0.5 ile %6'sı arasında bir orandır.

(B) Hastalık sigortası primi, sigortalının kazancının % 6.5'idir. Bunun 2.25'i sigortalı hissesi, 2.25'i işveren hissesidir. Bakiye 2'si ise Devlet Bütçesinden karşılanır.

(C) Analık sigortası primi, sigortalının kazancının %1'idir. Bu primin 0.5'i sigortalı, 0.5'i ise işveren tarafından karşılanır.

(Ç) Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi sigortalının kazancının %16.5'idir. Bu primin 5.5'i sigortalı hissesi, 7'si işveren hissesidir. Bakiye 4'ü ise Devlet Bütçesinden karşılanır.

(D) İşsizlik sigortası primi, sigortalının kazancının %1.5'idir. Bunun 0.75'i sigortalı, bakiye 0.75'i ise işveren tarafından karşılanır.

(2) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci ve (6)'ncı fıkraları kapsamındaki sigortalılara, beyan ettikleri gelir basamağı üzerinden uygulanacak prim oranları :

(A) Tarifesine göre saptanacak iş kazaları ile meslek hastalıkları sigortası priminin tamamı kendileri tarafından karşılanır. Bu primin oranı, % 0.5 ile %6 arasında bir orandır.

(B) Hastalık sigortası primi, sigortalının kazancının % 6.5'i dir. Bunun 4.5'i sigortalıların kendileri tarafından, bakiye 2'si ise Devlet Bütçesinden karşılanır.

(C) Analık sigortası primi, sigortalının kazancının % 1'idir. Prim tutarının tümü sigortalının kendisi tarafından karşılanır.

(Ç) Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi sigortalının kazancının %16.5'idir. Bunun 12.5'i sigortalıların

kendileri tarafından, bakiye 4'ü ise Devlet Bütçesinden karşılanır.

(3) Bu Yasanın 65'inci maddesinde belirtilen özel hizmet süresi kapsamındaki sigortalılar, tercih etmeleri halinde, emekliye çıkacakları zaman kendileri, ölüm durumunda ise haksahipleri, özel hizmet eklemesi yapılacak süreler için aylık talep tarihinde bu Yasanın 55'inci maddesine göre hesaplanacak ortalama aylık kazanç üzerinden malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin tümünü ödemekle yükümlüdürler.

5/2012 (4) Her bir sigorta koluna ait primlerin hesaplanmasında, yarım kuruş ve üzerindeki değerler bir kuruşa tamamlanır, yarım kuruşun altındaki değerler ise dikkate alınmaz.

İş Kazaları İle Meslek Hastalıkları Prim Oranlarının Saptanması

79. (1) İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası primi, yapılan işin iş kazası veya meslek hastalığı bakımından gösterdiği tehlikenin ağırlığına göre saptanır.

(2) Prim oranları, iş kazaları ve meslek hastalıklarından dolayı yapılması gerekecek her türlü sigorta yardımları ve yönetim giderleri ile bağlanacak gelirlerin toplamı göz önünde tutularak hesaplanır.

(3) Hangi iş kollarının hangi tehlike sınıfına girdiği, tehlike sınıflarına ait prim oranlarının saptanmasında uygulanacak usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir.

36/2015 10/2019 (4) Herhangi bir işyerinde işverenin iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almaması nedeniyle iş kazasının meydana geldiğinin Çalışma Dairesi müfettişince düzenlenen rapor ile saptanması ve bu iş kazasının:

(A) Ölüm ile sonuçlanması halinde, veya

(B) Sürekli iş göremezlik geliri bağlanması ile sonuçlanması halinde,

ilgili işverenin iş kazasının meydana geldiği işyeri için, izleyen bir takvim yılı süresince iş kazası ve meslek hastalığı sigortası prim oranı 4 (dört) puan artırılarak tahsil edilir.

Tehlike Sınıflarının Belirlenmesi

80. (1) Yapılan işin bu Yasanın 79'uncu maddesinde belirtilen tüzüğe göre hangi tehlike sınıfına girdiği ve ödenecek iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası primi oranı, Kurum idaresince işverene yazı ile bildirilir.

(2) Kurum idaresi, saptanmış bulunan tehlike sınıfını yaptıracağı incelemelere dayanarak veya işverenin isteği üzerine yeniden değerlendirip değiştirebilir.

(3) Kurumca yapılacak değişikliklere ilişkin kararın takvim yılından en az bir ay önce işverene ve işveren tarafından değişiklik isteğinin de takvim yılından en az iki ay önce Kuruma bildirilmesi koşuldur.

(4) Yukarıdaki (3)'üncü fıkra kuralları uyarınca karara bağlanacak değişiklikler, söz konusu fıkrada belirtilen karar veya istekten sonraki takvim yılı başında yürürlüğe girer.

(5) İşveren, tehlike sınıfı ve prim oranı hakkında, Kurumca posta ile gönderilecek veya elden verilecek yazılı bildiriyi aldıktan sonra on beş gün içinde Kuruma itirazda bulunabilir. İtiraz, primlerin ödenmesini geciktirmez.

Tehlike Sınıfını Etkileyebilecek Değişiklikler

81. İşveren, tehlike sınıfını etkileyebilecek her türlü değişikliği bir ay içinde Kuruma yazı ile bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirim üzerine Kurum, yaptıracağı incelemeler sonunda tehlike sınıfını değiştirebilir. Tehlike sınıfını etkileyebilecek değişiklik bir ay içinde bildirilirse, bu konuda Kurumca verilecek karar, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ay başından başlayarak uygulanır. Tehlike sınıfını etkileyebilecek değişiklik bir ay içinde bildirilmezse:

(1) Tehlike sınıfı yükseliyorsa değişikliğin meydana geldiği,

(2) Tehlike sınıfı düşüyorsa, değişikliğin Kurumca öğrenildiği,

tarihler esas alınmak ve bu tarihten sonraki ay başından başlayarak uygulanmak üzere Kurumca karar alınır.

Prime Esas Ücretler

82. Sigortalılarla işverenlerin bir ay için ödeyecekleri ve Devlet Bütçesinden karşılanacak primlerin hesaplanmasında:

(1) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkrası kapsamındaki sigortalılar için:

(A) Sigortalıların o ay için hak ettikleri ücretin;

(B) Sigortalılara hayat pahalılığı, aile yardımı, komisyon, herhangi bir yasa uyarınca düzenlenip düzenlenmediğine bakılmaksızın ödenen servis ücreti ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde doğrudan doğruya veya dolaylı olarak işverence ödenen paraların;

(C) İşveren tarafından veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki (A) ve (B) bentlerinde yazılı kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

brüt toplamı esas alınır.

5/2012 Ancak işverence ödenen geçici işgörmezlik ödenekleri, yolluklar, ayni yardımlar bir defaya mahsus ödenen ölüm, doğum, evlenme yardımları ve diğer menfaatler, kamu görevlileri ve kamu personelinin ek mesai ödenekleri ile tahsisat ve benzeri ödenekler, sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak ücretlerin aylık tutarının saptanmasında dikkate alınmaz.

İşveren ödediği geçici işgöremezlik sürelerini ve bu sürelere ait hekim raporlarının birer örneğini bir bildirim ile

birlikte geçici işgöremezlik süresinin sonundan itibaren en geç otuz gün içerisinde Kuruma verir ve bu süreler bu Yasanın 107'nci maddesi kapsamında değerlendirilir.

(2) (A) Her sigortalının prim hesabına esas tutulacak aylık kazanç toplamının 50 Yeni Kuruşa kadar olan kesri dikkate alınmaz, 50 Yeni Kuruş ve daha fazla olan kesirler 1 Yeni Liraya çıkarılır.

(B) Bu Yasa uyarınca primlerin hesaplanmasına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının, bir ay için prime esas tutulan kazancının otuzda biridir.

(C) Günlük kazancın hesaplanmasına esas tutulan ay içinde bazı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı, o ay için prime esas tutulan kazancının, ücret aldığı gün sayısına bölünmesi ile hesaplanır.

(Ç) Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir.

(D) Bir ay içinde çeşitli işverenlerin işinde çalışan sigortalının bu Yasa uyarınca alınacak primlerine esas tutulacak aylık ve günlük kazancının saptanmasında her işverenden elde ettiği aylık ve günlük kazanç tutarı ayrı ayrı dikkate alınır ve primler buna göre hesaplanır.

(3) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci ve (6)'ncı fıkralarında gösterilen sigortalıların, bu Yasanın 83'üncü maddesinde belirtilen günlük kazançların alt ve üst sınırları da dikkate alınmak suretiyle, Kurumca 20 derece üzerinden bir tablo halinde saptanıp Yönetim Kurulunca onaylanacak gelir basamakları esas alınır.

5/2012 (4) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci ve (6)'ncı fıkraları kapsamındaki sigortalılar ile isteğe bağlı sigortalı kapsamındaki sigortalılar, seçmiş oldukları gelir basamağı miktarı üzerinden, prim yatırıp bir tam yılı doldurmaları koşuluyla istedikleri üst basamağı seçebilirler. Alt basamaklara geçmekte prim ödeme koşulu aranmaz.

Ancak 31 yaşını doldurmuş olan sigortalılar en az 4'üncü basamak üzerinden prim yatırırlar.

(5) Basamak değiştirme isteği Kuruma yazı ile bildirilir. Sigortalı yazılı isteğini izleyen aybaşından başlayarak, seçtiği gelir basamağı üzerinden prim öder.

Günlük Kazanç Sınırları 83. (1) Bu Yasa gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı, yürürlükteki brüt asgari ücretin otuzda biri, üst sınırı ise günlük kazanç alt sınırının yedi katıdır.

(2) Günlük kazançları alt sınırdan daha az olan sigortalılar ile hizmet veya çıraklık akdine göre ücretsiz çalışan sigortalıların günlük kazançları alt sınır üzerinden; günlük kazançları

yukarıda belirtilen üst sınırdan daha fazla olan sigortalıların günlük kazançları da üst sınır üzerinden hesaplanır.

(3) Sigortalının kazancı alt sınırın altında ise, bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka ait sigortalı ve işveren primleri ile bu primlere ait Devlet karşılıkları hisselerinin tümünü işveren öder.

(4) Aynı zamanda birden fazla işverenin işinde çalışan sigortalıların ücretlerinden kesilen prim hisseleri tutarı, yukarıda yazılı üst sınır üzerinden hesaplanacak hisse miktarını aşarsa, farkı, sigortalının başvurusu üzerine kendi hissesi oranında olmak üzere kendisine ödenir.

Çıraklara Uygulanacak Sigorta Kolları ve Ödenecek Primler

84. Onsekiz yaşını doldurmamış olmak koşuluyla, mesleki eğitimde bulunmak amacıyla, bu Yasanın 5'inci maddesinin (4)'üncü fıkrası kapsamında çıraklık akdine göre çalışan sigortalılar, sadece iş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortalarına tabi olup, bu sigorta kollarına ait bu Yasanın 78'inci maddesinde belirtilen sigortalı prim hissesi de işveren tarafından ödenir.

Prim Belgeleri ve Ölçümleme

85. (1) İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların sigorta primleri hesabına esas tutulan kazançlar toplamı ve prim ödeme gün sayıları ile sigorta primlerini gösteren ve niteliği, usul ve esaslarıyla, verilme süreleri Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak tüzükte belirtilecek olan kayıt ve belgeleri, Kuruma ve sigortalı hesap kartlarını sigortalılara vermeye veya o ay içinde sigortalı çalıştırmadığını ve ücret ödemediğini süresi içinde yazılı olarak Kuruma bildirmek zorundadır.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkrada belirtilen bu belgeler, tüzükte belirtilen usul ve esaslara göre gerçeğe uygun surette düzenlenmez veya vaktinde Kuruma verilmezse, veya bu belgelerin dayandığı işyeri kayıtları belgelerde yazılı olanları doğrulayıcı nitelikte görülmezse veya belgelerde yazılı olanları doğrulayacak kayıt ve belgeler gösterilmezse, Kurum, sigorta primleri hesabına esas tutulan kazançlar toplamını, tüzükte belirtilen usul ve esaslara göre ölçümler.

(3) Ölçümleme sonucunda saptanacak prim borcu, işverene tebliğ edilir. İşverenler, bu borca karşı onbeş gün içinde öncelikle Kuruma ve Kurum kararına karşı da yetkili mahkemeye başvurabilirler. Başvurular, prim borcunun takibini ve ödenmesini durdurmaz.

(4) Ölçümleme suretiyle prim tahsil edilen işverenler, ölçümlenen primlerin sigortalı hisselerine ait miktarlarını sigortalılardan talep edemez ve bu hususta sigortalılara rücu edemez.

(5) Usul ve esasları tüzükte saptanacak belgeleri işveren tarafından verilmeyen sigortalılar çalıştıklarını, hizmetin geçtiği yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde mahkemeye başvurarak çalıştıklarını ilam ile ispat ederlerse bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamları ile prim ödeme gün sayıları dikkate alınır.

(6) Sigortalının çalıştığı bir veya birkaç işte, bu Yasada yazılı prim ödeme koşulunu yerine getirmiş olmasına rağmen kendisi için verilmesi gereken kayıt ve belgeler işveren tarafından verilmediği veya verilen kayıt ve belgelerde kazançların veya prim ödeme gün sayılarının eksik gösterildiği, Kurumca saptanırsa, hastalık, analık, işsizlik sigortalarından ve evlenme halinden gerekli yardımlar yapılır.

Primlerin Ödenmesi

86. Bu Yasanın uygulanmasında:

(1) İşveren, bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralarına göre bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların sigorta primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden, bu Yasa gereğince hesaplanacak prim tutarlarını, ücretlerinden kesmeye ve kendilerine ait primler tutarını da bu miktara ekleyerek en geç ertesi ayın yirmisine kadar (20'si de dahil) Kuruma ödemeye mecburdur.

Hak edilen fakat sigortalıya ödenmemiş olan ücretler üzerinden tahakkuk ettirilen primler hakkında da, yukarıdaki (1)'inci fıkra kuralı uygulanır.

36/2015
31/2017

Yürürlük Tarihi:1/7/2017

(2) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci ve (6)'ncı fıkralarında belirtilen sigortalılar, prim borçlarını ilgili ayı takip eden ayın 20 (yirmisine) kadar (yirmisi dahil) Kuruma ödemek zorundadırlar.

Ancak tarım, orman ve hayvancılık kesimlerinde kendi nam ve hesabına bağımsız veya işveren olarak çalışanların kendilerine ait primlerin ödeme süeleri ile ödeme şekilleri, gerekli görülmesi halinde Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle saptanır.

4/2010
5/2012
36/2015

(3) Prim, süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak bir aylık süre için %3 (yüzde üç) ve bundan sonraki her ay için %1.2(yüzde bir nokta iki) gecikme zammı uygulanır. Ay kesirleri tam olarak hesaplanır. Gecikme zammı yalnız prim alacaklarına uygulanır.

Bakanlar Kurulu, yukarıda belirtilen gecikme zammı oranlarını ilgili sigorta kollarının mali bünyeleri, hayat pahalılığının genel seyri, sosyal adalet ilkesi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyette bulunan bankaların uyguladığı kredi faiz oranlarını da gözönünde bulundurarak, Sosyal Sigortalar İdare Meclisinin tavsiyesi ve Bakanlığın önerisi ile 2 (iki) katına kadar artırmaya veya %50 (yüzde elli) oranında indirmeye yetkilidir.

(4) Dava veya dava neticesinde mahkeme hükmüne bağlı borçlar için icra kovuşturması açılmış olsa bile, primlerin ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil edilir.

(5) Fonunun prim ve gecikme zammı alacakları, tercihli alacak olup öncelik taşır.

(6) Devlet Bütçesinden karşılanacak sosyal güvenlik primlerinin devlet hisse miktarları zamanında ödenmediği takdirde, ait olduğu takvim yılından başlayarak, ödeneceği tarihe kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet Planlama Örgütü tarafından açıklanan tüketici fiyat endeksindeki yıllık değişim oranı kadar artırılarak ödenir.

(7) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci ve (3)'üncü fıkraları kapsamındaki sigortalılardan kendi özel yasa kurallarına bağlı olarak haklarında disiplin soruşturması başlatılmasından veya cezai kovuşturma açılmasından dolayı görevden uzaklaştırılanlardan, disiplin kovuşturması veya yargı kararı sonucu aklanarak geri dönenlerin primleri, görevden uzaklaştırıldıkları tarihten, göreve başladığı tarihe kadar kendi kadrolarının prime esas kazancına göre hesaplanır. Primin sigortalı hissesi sigortalı, işveren hissesi işveren ve Devlet hissesi de Devletçe karşılanır. Bu durumdakilerin primlerine ait gecikme zammı işverenleri tarafından ödenir.

Direktörlerin Sorumluluğu 10/2019

86 A. Tüzel kişiliğe sahip bir işverenin, bu Yasanın 86'ncı maddesi kuralları uyarınca yatırması gerekli primi yatırmaktan kaçınması veya yatırmayı ihmal etmesi halinde, tüzel kişiliğe sahip işverenle beraber ilgili şirketin veya kuruluşun direktörleri de direktör oldukları döneme ait prim borçlarından şahsen sorumluluk taşırlar ve Kurum, yatırılmayan primlerin tahsili için yetkili mahkemeye başvurarak ve/veya hukuk davası açarak müştereken veya münferiden işveren ve/veya direktörlerden yatırılmayan primlerin ödenmesini talep edebilir.

Ödenmeyen Primler için Kurumca Düzenlenecek Belgeler

87. Bu Yasanın 86'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasına göre alınacak sigorta primlerinin ödenmesi için Kurumca işverene, (2)'inci fıkrasına göre alınacak sigorta primlerinin ödenmesi için de sigortalıya yapılacak yazılı bildirim üzerine prim borçları ödenmezse, Kurumca düzenlenen ve işverenin prim borcu miktarını gösteren belgeler resmi dairelerin usulüne göre verdikleri belgeler hükmünde olup, yetkili mahkemelerce bu belgelere dayanarak işlem yapılır.

Prim Borçlarına Halef Olma

88. Sigortalıların çalıştırıldığı işyeri devredilir veya başka birine intikal ederse, eski işverenin Kuruma olan sigorta primi ile gecikme zammı borçlarından aynı zamanda yeni işveren de müteselsilen sorumludur. Bu kurala aykırı sözleşmeler geçerli değildir.

İhalelerde Teminatın Prim Borçlarına Karşılık Tutulması

89. (1) Devlet kurum ve kuruluşları ile sermayesinin en az yarısı Devlete ve/veya Devlet kurum ve kuruluşlarına ait her türlü teşekkül ve müessese tarafından ve özel yasalarla kurulan teşekküllerce ihale yolu ile yaptırılan her türlü işleri üzerine alanlar ile bunların adresleri, ilgili makamlar tarafından Kuruma bildirilir.

(2) İş alanlar ve/veya ihaleyi kazananlar tarafından bu işlere karşılık gösterilen her türlü teminat, prim ile gecikme zammı borçlarının kalmadığına dair başvuruları üzerine, Kurumca

mümkün olan en kısa sürede verilecek bir belge gösterilmedikçe geri verilmez.

(3) Ödenmemiş sigorta primleri ile gecikme zamları tutarı, bu teminattan ilgili makamlarca kesilerek veya teminat paraya çevrilerek Kuruma yatırılır.

Ancak prim ile gecikme zammı borçları için Kurumca kabul edilecek bir banka teminat mektubu Kuruma tevdi olunduğu takdirde, iş alanlara ve/veya ihaleyi kazananlara, yukarıda belirtilen teminatları Kurumun vereceği belgeye dayanarak geri verilir.

Yersiz Olarak Alınan Primlerin Geri Verilmesi ve Bu Durumun Yardım ve Ödemelere Etkisi

90. (1) Yanlış veya yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden on yıl geçmemiş ise, talepleri üzerine sigortalı hisseleri sigortalılara, işveren hisseleri işverene ve Devlet hissesi de Devlete geri verilir.

(2) İşverenlere ve sigortalılara geri verilecek primler için Kurumca, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takip eden ay başından geri vermenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için, faiz de ödenir. Bu faiz, bankalarca, o dönemde vadesiz mevduatlara uygulanan en yüksek faiz oranlarına ve değişiklik tarihlerine göre hesaplanır.

(3) Primleri geri verilenlere, primleri iptal edilen süreleri dolayısıyla, Kurumca, iş kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından yapılmakta olan yardım ve ödemeler durdurulur. Hastalık, analık, malüllük, yaşlılık veya ölüm, işsizlik sigortalarından, evlenme halinde yapılmakta olan yardımlar ile verilmekte olan ödenek ve aylıkların durdurulması ise sigortalıların tahsis ve ödeme koşullarını yitirmiş olmalarına bağlıdır.

Ancak daha önce sağlanan yardımlara ait giderler ilgililerden geri alınmaz.

BEŞİNCİ KISIM
Ortak Kurallar

Ödenek ve Gelirlere Esas Tutulacak Kazançlar

91. (1) İş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık veya analık hallerinde verilecek ödenek ve gelirlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, iş kazasının veya doğumun olduğu, yahut meslek hastalığı veya hastalık dolayısıyla iş göremezliğin başladığı tarihten önceki dört takvim ayı içinde, bu Yasanın uygulandığı bir veya birkaç işte, 82'nci maddenin (1)'inci fıkrasına göre elde edilen ve sigorta primleri hesabına esas tutulan kazançlar toplamının yüzyirmide biridir.

(2) Günlük kazançlar hesabına esas tutulan, dört takvim ayı içinde bazı iş günlerinde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış olan sigortalının ödenek ve gelire esas olan kazancı, o dört aylık devre içinde, bu Yasanın 82'nci maddesinin (1)'inci fıkrasına göre elde ettiği kazançlar toplamının, söz konusu fıkranın (A) bendine göre ücret aldığı gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

(3) Bu Yasanın 82'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının (C) bendine göre yapılan ödemelerden, ödenek ve gelirin hesabına esas tutulan dört aylık dönemden önceki aylara ilişkin olanlar, günlük kazancın hesabında dikkate alınmaz.

(4) Günlük kazancın hesabında, bu Yasanın 82'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının (B) bendine göre belirtilen ödemeler de dikkate alınmışsa, ödenek ve gelire esas alınan günlük kazancın tutarı, bu Yasanın 82'nci maddenin (1)'inci fıkrasının (A) bendinde yazılı ücret toplamının yüzyirmiye veya ücret alınan gün sayısına bölünmesiyle hesaplanacak günlük kazanca bunun % 50 oranında bir ekleme yapılarak bulunan miktardan çok olamaz.

(5) Günlük kazancın hesabına esas tutulan dört aylık dönem içinde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalının günlük kazancının saptanmasında, iş kazasının veya doğumun olduğu yahut meslek hastalığı veya hastalık dolayısıyla iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki takvim ayı içinde çalıştığı son dört aylık dönemde elde ettiği kazanç esas tutulur ve günlük kazanç yukarıdaki fıkralara göre hesaplanır.

(6) Oniki aylık dönemde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalı, işe girdiği takvim ayı içinde iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla iş göremezliğe uğrarsa, günlük kazancı, iş göremezliğinin başladığı tarih ile işe girdiği tarih arasındaki sürede hak ettiği kazanç toplamı, çalıştığı gün sayısına bölünerek hesaplanır. İşe girdiği gün iş kazasına uğrayan sigortalının günlük kazancının hesabında aynı veya benzeri işte çalışan bir sigortalının günlük kazancı esas tutulur.

(7) Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı gün iş kazasına uğrayan veya parça başına veya yapılan iş miktarına göre ücret alan sigortalının günlük kazancının hesabında, aynı veya benzeri bir işte çalışan benzeri bir sigortalının kaza tarihindeki günlük kazancı esas tutulur.

(8) Günlük kazancının hesabına esas tutulan dönem içinde aynı zamanda birden çok işte çalışan sigortalının ödenek ve gelire esas tutulacak günlük kazancının saptanmasında, bu işler dolayısıyla elde edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançlar ayrı ayrı dikkate alınır ve günlük kazanç, yukarıdaki fıkralarda belirlenen esaslar çerçevesinde hesaplanır.

(9) Meslek hastalığı, sigortalının sigortalı olarak çalıştığı son işinden ayrıldığı tarihten bir yıl geçtikten sonra meydana çıkmış ise, günlük kazancı, bu son işinden ayrıldığı tarih esas alınarak yukarıdaki fıkralara göre hesaplanır.

(10) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci ve (6)'ncı fıkralarında gösterilen sigortalıların günlük kazancı da, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki dört takvim ayı içinde prim hesabına esas tutulan aylık gelir basamakları toplamının yüzyirmide biridir.

(11) İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından bağlanacak gelirlere esas tutulacak yıllık kazanç, yukarıdaki kurallara

göre hesaplanacak günlük kazancın üç yüz altmış katıdır.

Geçici İş Göremezlik Ödeneğinin Hesaplanması ve Süresi

92. (1) Kurumca hizmet satın alınan kamu ve özel sağlık hizmet sunucusu hekim veya Sağlık Kurullarından istirahat raporu alınması koşuluyla:

(A) İş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle geçici iş göremezliğe uğrayan sigortalıya her gün için;

(B) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkraları kapsamındaki sigortalıların hastalık sebebiyle geçici iş göremezliğe uğraması halinde, geçici iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki takvim ayı içinde en az doksan gün hastalık sigortası primi ödenmiş olması koşuluyla, geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak üzere her gün için;

(C) Sigortalı kadının analığı halinde doğumdan önceki oniki takvim ayı içinde en az yüz yirmi gün analık sigortası primi ödenmiş olması koşuluyla, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik halinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre eklenerek çalışmadığı her gün için;

26/2013

(Ç) Sigortalı kadının isteği ve doktorun onayı ile doğuma 2 (iki) hafta kalıncaya kadar çalışılması halinde, doğum sonrası istirahat süresine eklenen süreler için,

geçici işgöremezlik ödeneği verilir.

(2) Bu Yasanın 5'inci maddenin (5)'inci ve (6)'ncı fıkralarına göre sigortalı olanlara hastalıkları halinde geçici işgöremezlik ödeneği, prim ve her türlü borçlarının ödenmiş olması koşuluyla, yatarak tedavileri halinde istirahat raporu aldıkları süre için ödenir.

(3) İş kazası, meslek hastalığı veya hastalık ve analık halinde verilecek geçici işgöremezlik ödeneği, sigortalının bu Yasanın 83'üncü ve 91'inci maddeler gereğince hesaplanacak günlük kazancının üçte ikisidir.

(4) Sürekli işgöremezlik geliri almakta olan sigortalı, aynı arıza veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilir ve yazılı istekte bulunursa, sürekli işgöremezlik gelirine esas tutulan kazanca göre hesaplanacak bir günlük geçici işgöremezlik ödeneği ile bir aylık sürekli işgöremezlik gelirinin otuzda biri arasındaki fark, kendisine her gün için geçici işgöremezlik ödeneği olarak verilir.

(5) Hastalık geçici işgöremezlik ödeneğinin verilebilmesi, sigortalının sigortalılık niteliğini yitirmemiş olması koşuluna bağlıdır.

(6) İşgöremezlik ödeneklerinin en az haftalık olmak üzere, ödeme zamanı ve şekli, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir.

Ödeneklerinin Birleşmesi

93. (1) Bir sigortalıda, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık veya analık hallerinden birkaçı birleşirse, sigortalıya, iş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık veya analık sigortalarından hak kazandığı geçici işgöremezlik ödeneklerinden en yükseği verilir.

(2) İşsizlik sigortasından ödenek almakta olan veya almaya hak kazanan bir sigortalıda, aynı zamanda yukarıdaki (1)'inci fıkrada belirtilen hallere göre işgöremezlik ödeneği alma hali birleştiği takdirde, bu sigortalıya sadece işsizlik sigortası ödeneği verilir.

Gelir ve Aylıkların Birleşmesi

94. (1) Bu Yasaya göre bağlanacak aylık ve gelirlerin birleşmesi durumunda:

(A) Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından:

(a) Hem malüllük hem de yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıya, bu aylıklardan yüksek olanı, aylıklar eşitse yalnız yaşlılık aylığı;

(b) Malüllük veya yaşlılık aylığı ile birlikte, ölen eşinden dolayı da aylığa hak kazanan sigortalıya her iki aylığı;

(c) Ana ve babasından ayrı ayrı aylığa hak kazanan çocuklara, yüksek olan aylığın tamamı, az olan aylığın yarısı;

(B) İş kazası ile meslek hastalığı sigortasından:

(a) Sürekli işgöremezlik geliriyle birlikte ölen eşinden dolayı da gelire hak kazanan eşe her iki geliri,

(b) Ana ve babadan ayrı ayrı gelire hak kazananlara, yüksek olan gelirin tamamı, az olanın yarısı,

(C) Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile işkazası ve meslek hastalığı sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık veya gelirlerden yüksek olanın tamamı ile az olanın yarısı, eşitliği halinde ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından bağlanan gelirin tümü, malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortasından bağlanan aylığın yarısı,

verilir.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkraya göre yapılacak değerlendirmeler sonucunda bir kişide ikiden fazla gelir veya aylık birleştiği takdirde, bu gelir ve aylıklardan en yüksek olan iki gelir veya aylık bağlanır. Diğer gelir ve aylık hakları, durum değişikliği tarihinde veya diğer gelir ve aylıkların devreye girdiği tarihte düşer.

İşgöremezlik Ödeneği İle Yaşlılık Aylığının Birleşmesi

95. Geçici işgöremezlik ödeneği almakta iken yaşlılık aylığı bağlanmasına da hak kazanan sigortalıya aylığı ile birlikte geçici işgöremezlik ödeneği verilmesine devam edilir.

Kuruş Kesirleri

96. Bu Yasaya göre sigortalıya veya hak sahiplerinin her birine bağlanacak gelir veya aylığın aylık tutarındaki yarım yeni kuruş ve üzerindeki değerler bir yeni kuruşa tamamlanır. Yarım yeni kuruşun altındaki değerler ise dikkate alınmaz.

Değişen Gelir ve Aylıkların Başlangıcı

97. Bu Yasaya göre gelir veya aylık bağlanan sigortalı ile hak sahiplerinin durumlarında kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış bulunan gelir veya aylık miktarlarının değiştirilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, gelir veya aylık miktarları, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ay başından başlayarak yeni duruma göre değiştirilir.

Ancak bu Yasanın 28'inci, 50'nci ve 102'nci maddesi kuralları saklıdır.

Aylıkların Sınırı ve Alt Sınıra Göre Ayarlanması

98. Bu Yasaya göre malüllük ve yaşlılık sigortasından bağlanacak aylıklar ile ölüm sigortasından aylık alan tek kişi de olsa hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesabına esas tutulan aylığın yıllık tutarı, bu Yasanın 83'üncü maddesine göre belirlenen günlük kazanç alt sınırının üç yüz altmış katının %60'ından az olamaz.

Gelir ve Aylıkların Ödenmesi

99. (1) Sigortalıya ve hak sahiplerine bağlanan gelir ve aylıklar her ayın sonunda ödenir.

5/2012

(2) İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından sürekli işgöremezlik geliri ile malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortasından aylık veya ödenek almakta olanlara veya o yıl içinde gelir, aylık veya ödenek almaya hak kazanmış olanlara, her yılın Aralık ayı içinde en son gelir, aylık ve ödenek miktarı kadar ek ödenek (on üçüncü maaş ikramiyesi) verilir. Sözkonusu ek ödenek ilk defa aylık veya gelir bağlanacak olanlara ise, aylığın veya gelirin bağlandığı tarihten başlayarak yıl sonuna kadar olan süre ile orantılı olarak ek ödenek (on üçüncü maaş ikramiyesi) verilir.

Aralık ayından önce aylık veya gelir almakta iken ölenlerin, ek ödenek hakları, almakta oldukları en son aylık veya gelir dikkate alınmak sureti ile ölüm tarihine kadarki süre ile orantılı olarak terekesine veya haksahibi kişilerin muvafakatı ile eşine veya herhangi bir varise ödenir.

Yersiz Ödemelerin Geri Alınması 10/2019

99 A. (1) Kurumca işverenlere, sigortalılara, isteğe bağlı sigortalılara gelir ve/veya aylık almakta olanlara ve bunların hak sahiplerine, fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen bu Yasa kapsamındaki her türlü ödemeler;

(A) Yersiz ödeme yapılan kişinin kasıtlı veya kusurlu davranışlarından doğmuş ise hatalı işlemin ve/veya ödemenin tespit tarihinden itibaren, yersiz ödenmiş olduğu her ay için bu Yasanın 86'ncı maddesinde belirtilen şekilde gecikme zammı uygulanarak tahsil edilir.

(B) Yersiz ödeme yapılan kişinin kasıtlı veya kusurlu davranışlarından doğmamış ise kendisine yersiz ödeme

yapılan kişiye durumun yazılı olarak tebliğ edildiği tarihten itibaren üç (3) ay içinde Kuruma müracaat ederek borcunu ödemek için taahhüt imzalaması halinde, bu Yasanın 86'ncı maddesinde belirtilen gecikme zammı uygulanmaksızın kırk sekiz (48) aya kadar taksitlendirilebilir.

(a) Taksitlerini süresi içinde ödemeyen sigortalılara veya bunların hak sahiplerine taksitini yerine getirmediği ay veya aylar için bu Yasanın 86'ncı maddesinde belirtilen şekilde gecikme zammı uygulanır.

(b) Kendisine yazılı tebligat yapılamayan sigortalılar veya hak sahipleri ile tebligat yapıldığı halde üç (3) ay içinde Kuruma müracaat etmeyenler veya bunların hak sahiplerine yersiz ödemenin yapıldığı tarihten itibaren bu Yasanın 86'ncı maddesinde belirtilen şekilde gecikme zammı uygulanır.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkra kapsamında olan sigortalılar veya bunların hak sahiplerine, bu Yasa altında aylık veya gelir alıp yazılı muvafakatleri ile aylık ve/veya gelirinin % 50'sine kadar olan kısmı borcuna mahsup edilir.

Hakların İşlemesi ve Düşmesi

100. (1) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'inci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralarında yazılı sigortalıların istihdam statüleri, hizmet akitleri, toplu sözleşmeler veya diğer istihdam koşulları gereğince kendilerine, işverenlerince, ülkede veya ülke dışında iş kazası veya meslek hastalığı, hastalık, analık veya malüllük hallerinde sağlık yardımları yapılması veya işgöremezlik ödenekleri verilmesi hakkı saklıdır ve bu haklara dokunulamaz.

Ancak bu yardım ve ödenekler :

(A) Bu Yasa ile yapılması gerekenden fazla ise, sigortalıya ayrıca bu Yasa uyarınca yardım yapılamaz ve ödenek verilemez.

(B) Bu Yasa ile yapılması gerekenden az ise, işverenin yazılı beyanı üzerine tespit edilecek aradaki fark sigortalıya Fondan ödenir. Bu fark hesaplanırken, analık halinde işverence yapılan sağlık yardımları dikkate alınmaz.

(2) (A) Bu Yasada aksine kural bulunmadıkça iş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık veya analık sigortaları hakları, hakkı doğuran olay tarihinden başlayarak altı ay içerisinde yazılı başvuru yapılmadığı takdirde düşer.

Ancak Kuruma başvurmamanın haklı bir sebebe dayandığını kanıtlayanlar hakkında yukarıdaki kurallar uygulanmaz.

(B) İş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık veya analık sigortaları ile işsizlik sigortasından tahakkuk eden ve yazılı bildirim yapıldığı halde bir yıl içinde alınmayan işsizlik ve geçici işgöremezlik ödenekleri ile diğer ödenekler ödenmez.

(3) (A) İş kazaları ile meslek hastalıkları, malüllük, yaşlılık veya ölüm sigortalarından bağlanan gelir ve aylıklarını tahakkuk edildiği tarihten itibaren aralıksız bir yıl sonuna kadar almayanların gelir ve aylıkları durdurulur. Bu şekilde durdurulan gelir ve aylıklar, hakkı doğuran olay tarihinden itibaren beş yıl içinde istenmesi halinde gerekli değerlendirmeler yapıldıktan sonra tahakkuk tarihine dönük olarak sigortalılara ödenir. Beş yıldan sonra yapılmış olan taleplerde gelir ve aylıklar yazılı istek tarihini takip eden aybaşından itibaren yeniden bağlanır.

(B) Gelir ve aylık alma durum ve koşullarının devam etmekte olduğunun kontrolü amacıyla kurum tarafından düzenlenen belgeleri süresi içinde doldurup kuruma bildirmeyenlerin aylık ve gelirleri bu bildirgelerde belirtilen tarihten itibaren durdurulur. Bu şekilde gelir ve aylığı durdurulanların müracaatları halinde, yeniden değerlendirme yapılarak aylık veya gelirleri durdurulduğu tarihten itibaren verilir.

Hak Sahiplerine Avans Verilmesi

101. Kurum, ödenek, gelir, aylık veya toptan ödeme işlemlerine başlanmış bulunan ve gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazandığı kesinleşen sigortalıya veya hak sahiplerine, ileride alacaklarından kesilmek üzere işlemleri tamamlayıncaya kadar avans verebilir.

Ancak verilecek avans miktarı, o tarihte ödenen en düşük yaşlılık aylığından daha fazla olamaz.

Eş ve Çocukların Kontrol Muayeneleri

102. (1) Bu Yasaya göre gelir veya aylık bağlanan çalışamayacak durumda malül eş ve çocuklar ile malüllük veya yaşlılık aylığı bağlanan sigortalının çalışamayacak durumda malül eş ve çocukları, Kurumca uygun görülen hal ve zamanda kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

(2) Bağlanmış bulunan gelir ve aylıklar, kontrol muayenesi sonunda saptanacak malüllük durumuna göre gerekirse rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak eksiltilir veya kesilir.

(3) Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesi, Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırılmazsa, eş ve çocukların çalışamayacak durumda malül sayılmaları sebebiyle bağlanmış veya artırılmış bulunan gelir ve aylıklar, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak eksiltilir veya kesilir.

Ancak kontrol muayenesi, Kurumun yazılı bildirisinde

belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptırılır ve malüllük durumunun devam ettiği saptanırsa, eksiltilen veya kesilen gelir veya aylıklar, eksiltildiği veya kesildiği tarihten başlanarak verilir.

(4) Kontrol muayenesi, Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptırılır ve malüllük durumunun devam ettiği saptanırsa, eksiltilen veya kesilen gelir veya aylıklar, rapor tarihinden sonraki ay başından başlayarak ödenir.

Cenaze Masrafı Karşılığı

103. (1) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı ile sigortalı olarak çalışmakta veya malüllük veya yaşlılık aylığı almakta iken veya sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldığı tarihten bir yıl geçmeden ölen sigortalı ile geçindirmekle yükümlü olduğu eşi ve çocuklarının ölümü halinde, yürürlükteki asgari ücretin %30'u tutarında cenaze masrafı ödenir.

(2) Cenaze, gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılırsa, masrafların belgelere dayanan ve (1)'inci fıkrada saptanan tutarı geçmeyen kısmı bunlara ödenir.

(3) Cenaze masrafı, ölüm, iş kazasından veya meslek hastalığından ileri gelmişse bu sigorta kolu hesabından, başka sebepten ileri gelmişse ölüm sigortası hesabından karşılanır.

Kısa Vadeli Sigorta Kollarında Dikkate Alınmayan Süreler

104. Sigortalının:

(1) Herhangi bir sebeple silah altına alınması durumunda, askerlikte geçen hizmet süresi,

(2) Hükümlülükle sonuçlanmayan tutuklulukta geçen süre,

(3) İş kazası, meslek hastalığı, hastalık veya analık sigortalarından geçici işgöremezlik ödeneği alması durumunda iş göremediği süre,

(4) Greve iştirak etmesi durumunda grevde geçen süre; ve

(5) İşsizlik sigortasından ödenek aldığı ve iş göremediği süre,

bu Yasanın 31'inci , 35'inci, 37'nci ve 74'üncü maddelerinde belirtilen çalışma sürelerine girmediği gibi, iş göremezliğin başladığı veya hastalığın anlaşıldığı yahut doğumun olduğu tarihten önceki ilgili maddelerde aranan sürelerin hesabında da dikkate alınmaz.

Sigortalının Geçindirmekle Yükümlü Olduğu Kişiler

105. (1) Bu Yasanın uygulanmasında, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kişiler:

(A) Herhangi bir yasaya tabi olarak çalışmayan veya herhangi bir yasa altında gelir veya aylık almayan eşini,

(B) Herhangi bir yasaya tabi olarak çalışmayan veya herhangi bir yasa altında gelir veya aylık almayan çocuklarından on sekiz yaşını, orta öğrenim görmesi halinde yirmi yaşını; yüksek öğrenim görmesi halinde yirmi yedi yaşını doldurmamış ve evli olmayan çocukları ile yaşına bakılmaksızın bu Yasaya göre malül olduğu saptanan çocuklarını

anlatır.

(2) Sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş, yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklar da yukarıdaki (1)'inci fıkranın (B) bendi kapsamına girerler.

Sigortalılık Niteliğinin Ne Zaman Yitirilmiş Sayılacağı

106. (1) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'inci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralarında belirtilen sigortalılardan hastalık veya analık sigortaları primi yükümlülük hali sona erenlerin sigortalılık nitelikleri, hastalık veya analık sigortalarının uygulanmasında, prim yükümlülüğünün sona erdiği tarihi takip eden on beşinci günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

Ancak sigortalının ücretsiz izinli olması veya greve iştirak etmesi hallerinde, sigortalılık niteliği bu sürelerin sona erdiği tarihi takip eden on beşinci günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

(2) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci ve (6)'ncı fıkralarında sayılan sigortalıların sigortalılık nitelikleri ise, prim yükümlülüğünün sona erdiği tarihi takip eden on beşinci günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

Sigortalılık Süresi ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarında Prim Günü Olarak Dikkate Alınacak Süreler

107. (1) Sigortalılık Süresi:

(A) Malüllük, yaşlılık veya ölüm sigortalarının uygulanmasında dikkate alınacak sigortalılık süresinin başlangıcı, sigortalının bu Yasaya tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihtir.

(B) Aylık ve gelir bağlama işlemlerinde dikkate alınan sigortalılık süreleri, sigortalılığın başlangıç tarihi ile sigortalının aylık veya gelir bağlanması için yazılı istekte bulunduğu tarih arasında geçen süredir. Ölüm sigortası bakımından ise sigortalılık süresi, ölüm tarihi ile ilk defa sigortalı olduğu tarih arasındaki süredir.

(2) Uzun vadeli sigorta kollarında prim günü olarak dikkate alınacak süreler:

(A) İşsizlik sigortasından işsizlik ödeneği alınan süreler,

(B) Analık sigortası, iş kazaları ile meslek hastalığı sigortalarından geçici işgöremezlik ödeneği alınan süreler,

(C) Bin seksen günü aşmamak koşulu ile hastalık sigortasından geçici işgöremezlik ödeneği alınan süreler,
(Ç) Bu Yasanın 65'inci ve 66'ncı maddeleri kapsamındaki süreler.

Sağlık Raporları

108. (1) Bu Yasanın uygulanmasında:
(A) Sigortalıların sürekli işgöremezlik, malüllük durumlarının,
(B) Hak sahiplerinin malüllük durumlarının,
saptanmasında, Kurumca uygun görülecek sağlık kuruluşlarının yetkili sağlık kurullarınca verilecek raporlarda belirtilen hastalık ve arızalar esas tutulur.
(2) Raporları yeterli görülmeyenler, Kurumca yeniden başka veya daha üst sağlık kuruluşları veya sağlık kurullarına sevk ettirilebilirler.
(3) İlgililerin durumlarının saptanmasında son muayene raporu esas tutulur.

Sigortalının Kusuru, Kastı ve Kusurun Göstergeleri

109. (1) Sigortalının kusuru veya kastı yüzünden iş kazasına uğraması, meslek hastalığına tutulması veya hastalanması halinde sigortalıya verilecek geçici işgöremezlik ödeneği veya sürekli işgöremezlik geliri, bu kusurun derecesine göre Kurumca yarısına kadar eksiltilebilir. Sigortalıya gerekli sağlık yardımları yapılır.
(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkra uyarınca Kurumca yapılacak eksiltme, sigortalının kusurunun Kurumca saptanmasından sonra sigortalıya veya hak sahiplerine bir ay içinde yazılı olarak bildirilir. Sigortalı veya hak sahipleri, yazılı bildiriyi aldıkları günden başlamak üzere bir ay içinde Sosyal Güvenlik Kurumu Yönetim Kuruluna ve bu Kurulun vereceği karara karşı da yetmiş beş gün içinde yetkili mahkemeye başvurabilir.
(3) Tehlikeli olduğu veya hastalığa sebep olacağı bilinen veya yetkili kişiler tarafından verilen emirlere aykırı olan veya açıkça izne dayanmadığı gibi hiçbir gereği veya yararı bulunmayan bir işi, kendi iradesi ile bilerek ve isteyerek sigortalının yapması veya yapılması gerekli bir hareketi yapmaktan kaçınması veya ihmal etmesi, kusurun bağışlanmazlığına esas tutulur.

Aylık ve Gelirlerin Yükseltil-mesi 80/2009

110. Bu Yasaya göre bağlanan gelir ve aylıklar, Temmuz 2009 tarihinden itibaren Devlet Planlama Örgütü tarafından yayımlanacak Tüketici Fiyatları Genel Endeksi artış oranları altı aylık dönemler halinde Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere yılda iki kez konsolide edilerek uygulanır. Bunun dışında yapılacak artışlar;
(1) İlgili sigorta kollarının mali bünyeleri;
(2) Gayri Safi Yurtiçi Hasıladaki reel büyüme oranı,
(3) Bu Yasanın 83'üncü maddesine göre tespit edilen günlük kazançların alt ve üst sınırlarında yapılan artış oranları; ve
(4) Sosyal adalet ilkesi

dikkate alınarak Yönetim Kurulu ile istişare edilerek yasa ile düzenlenir.

Genel Aylık Prime Esas Kazanç Ortalama-sının Hesaplanma Yöntemi 5/2012

111. Genel aylık prime esas kazanç ortalaması, her yılın Aralık ayının ikinci yarısında; o yılın Mart, Haziran ve Eylül ayları için tespit edilecek aylık prime esas kazanç ortalaması değerlerinin aritmetik ortalaması alınmak suretiyle saptanır. Aylık prime esas kazanç ortalaması, ilgili ayda prim yatırmış olan tüm sigortalıların prime esas kazançlar toplamının, prim yatırılmış toplam prim ödeme gün sayısına bölümünün otuz ile çarpılması suretiyle hesaplanır.

Her yıl hesaplanan Genel Aylık Prime Esas Kazanç Ortalaması Bakanlar Kurulunun onayından sonra Resmi Gazete'de yayımlanmak suretiyle duyurulur.

ALTINCI KISIM
Çeşitli Kurallar

Bildirim ve İtiraz

112. (1) Kurum, malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlanınca, bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri hesaplayarak en geç iki ay içinde ilgililere yazı ile bildirir.

(2) (A) Sigortalı veya hak sahipleri, kararı bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde Sosyal Güvenlik Kurumu Yönetim Kuruluna itiraz edebilirler. Yönetim Kurulu, bu itirazı en geç iki ay içerisinde sonuçlandırıp, sigortalıya bildirmekle yükümlüdür. Sigortalı veya hak sahipleri, Yönetim Kurulunun vereceği karara karşı da, yetkili mahkemeye başvurabilir.

(B) İtiraz, kararın uygulanmasını durdurmaz.

Bilgi ve Belgelerin Kuruma Verilmesi Hesap Kartlarının Yayınlanması ve Yapılacak İtiraz

113. (1) Kurum, sigortalılara ait hesap kartı bilgilerini internet ortamında güncel bir şekilde sunmakla yükümlüdür**.** Kurum, bu Yasa gereği verilecek her türlü belge veya bilgilerin internet, elektronik ve benzeri ortamlarda gönderilmesi hususunda gerçek ve tüzel kişileri zorunlu tutmaya yetkilidir. Ayrıca bu ortamlarda Kurumdan alınan bilgi ve belgeler adli ve idari merciler nezdinde geçerlidir.

Belge veya bilgileri internet, elektronik ve benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulan gerçek veya tüzel kişilerin, Kurumun bilgi işlem sistemlerinin herhangi bir nedenle hizmet dışı kalması sonucu belge ve bilgiyi, bu Yasada öngörülen sürenin son gününde Kuruma gönderememesi ve primleri de yasal süresi içinde ödeyememesi halinde, sorunların ortadan kalktığı tarihi takip eden üçüncü işgününün sonuna kadar belge veya bilgiyi gönderir ve primleri de aynı sürede Kuruma öder ise bu yükümlülükleri bu Yasada öngörülen sürede yerine getirmiş kabul edilir.

Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar

Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir.

(2) Sigortalı hesap kartları ve içeriği hakkında Kuruma yapılacak itirazların yazılı olarak yapılması esastır. İtirazın başvuru tarihinden önceki beş yıllık bir dönem için yapılması durumunda Kurum tarafından, beş yıldan daha önceki bir dönem için yapılması durumunda ise yetkili mahkemenin kararına göre işlem yapılır.

Yaş

114. (1) İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortasının uygulanmasında hak sahiplerine bağlanacak gelirlerin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının hekim raporu ile ilk defa saptandığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri esas tutulur.

(2) Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili kuralların uygulanmasında sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının, sigortalının ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının sigortaya tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan çocuklarının ise nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.

(3) Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmayanlar 1 Temmuzda, doğum ayı yazılı olup da günü yazılı olmayanlar ise o ayın 1'inde doğmuş sayılır.

Sigorta Yardımlarının Haczedilemeyeceği

115. Bu Yasa gereğince bağlanacak gelir veya aylıklar ve sağlanacak yardımlar, nafaka borçları dışında, haczedilemez veya başkasına devir ve temlik edilemez.

İşe Alıştırma Ve Aylığın Kesilmesi

116. (1) Sürekli iş göremezlik geliri veya malüllük aylığı almakta olan sigortalılardan çalışma gücünün artırılabileceği Kurumca gösterilen bir sağlık kurulu raporu ile anlaşılanlar, Kurumca, kendi mesleklerinde veya yeni bir meslekte çalışabilmelerini sağlamak üzere işe alıştırılmaya tâbi tutulabilirler.

(2) Kurumun bu hususta yazılı bildirisine rağmen işe alıştırılmaktan kaçınan sigortalıların sürekli işgöremezlik geliri veya malüllük aylığının yarısı, bildiride belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak, alıştırma işine başlayıncaya kadar kesilir.

Ücretlerden Kesinti ve İndirim Yapılamayacağı

117. İşveren, bu Yasa ile kendisine yüklenen yükümlülüklerden ve diğer masraflardan dolayı sigortalıların ücretlerinden kesinti ve indirim yapamaz.

Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri

118. Bu Yasanın uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, bunların intikal ettiği yetkili mahkemelerde, ivedilikle ve mahkemelerin de uygun görmesi halinde seri yargılama yöntemi ile görülür.

Ülkeler Arası Anlaşma YapmaYetkisi

119. Bakanlık, sigortalıların çalıştığı yabancı ülkelerle veya ülkede çalışan yabancı uyrukluların ülkeleriyle sosyal güvenlik anlaşmaları yapabilir.

Kullanılacak Belgeler

120. Sigortalılık kimliği ve/veya belgesinin ne şekilde olacağı, Kurum Yönetim Kurulunca belirlenir ve ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara iletilir.

Sözleşme Yapma Yetkisi

121. Kurum Yönetim Kurulu, bu Yasa ile kendisine ve Kuruma verilmiş bulunan görevleri yerine getirebilmek için, yurt içinde veya yurtdışında yataklı veya yataksız sağlık kuruluşları, hekim, eczacı ve diğer gerçek veya tüzel kişiler ile sözleşme yapma yetkisine sahiptir.

Denetleme Yetkisi

122. (1) Kurum, bu Yasada kendisine verilen görevleri yerine getirirken, sigortalılar adına aldığı her türlü sağlık hizmetlerinin uygunluk, yerindelik, verimlilik ve mali denetimini, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen esaslara uygun olarak belirlenecek araç ve yöntemlerle yerine getirir.

(2) Kurum, bu Yasada belirtilen görevlerini yerine getirirken hizmet sözleşmesi veya protokol imzaladığı her türlü gerçek veya tüzel kişilerin sözleşme ve protokol kapsamında yürüttüğü hizmet ve işlemleri denetleme veya kendi adına yetkilendirdiği kişi ve kuruluşlar aracılığı ile denetletme yetkisine sahiptir.

(3) Kurum, bu Yasanın uygulanmasıyla ilgili olarak, sağlık hizmet sunucuları ve diğer gerçek veya tüzel kişiler nezdinde gerekli belge ve bilgileri incelemeye ve bunların ibrazını istemeye yetkilidir.

Sigorta Gelirlerinin Kullanım Amacı

123. Bu Yasa gereğince elde edilen gelirler, bu Yasa kapsamındaki amaçları gerçekleştirmek için kullanılır. Karşılığı ödenmeksizin sosyal yardım niteliğindeki hizmet ve görevler Kuruma yükletilemez.

Hekimlerin ve Sağlık Tesislerinin Sigortalılara Duyurulması

124. Bu Yasa kapsamında sağlık hizmeti alacak sigortalıların ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin muayene ve tedavileri için başvuracakları sağlık tesisleri ile hekimlerin isim ve adresleri, Kurumca sigortalılara duyurulur. Sigortalılar ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişiler, bu tesis ve hekimleri seçme hakkına sahiptirler.

Sınırlamalar

125. Kurum, hiçbir şekilde sağlık hizmeti üretemez ve hizmet üretecek yerler açamaz. Kurum adına hizmete yönelik bina ve/veya binalar dışında taşınmaz mal edinilemez, inşa edilemez ve kiralanamaz.

YEDİNCİ KISIM
Denetim, Teftiş ve Ceza Kuralları

Denetim ve Teftiş

126. Kurum, bu Yasanın ve bu Yasa uyarınca çıkarılan tüzüklerle diğer düzenleyici metinlerin uygulanmasını izler, denetler ve teftiş eder.

Yetkili Makamlar

127. (1) Bu Yasa ve bu Yasa uyarınca çıkarılan tüzüklerin uygulanması için yapılacak teftiş, tahkikat ve denetleme sırasında, bu Yasa kapsamında çalışanlar, işverenler ve diğer kişiler, izleme, denetleme ve teftişle görevli ve yetkili memurlar tarafından çağrıldıkları zaman gelmek, ifade ve bilgi vermek, gerekli belgeleri getirmek ve göstermek ve her çeşit kolaylığı sağlamakla yükümlüdürler. Kurum bu Yasa kurallarına ilişkin yapılan soruşturmalar hakkında kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerden bilgi ve belge isteyebilir.

(2) Teftiş, tahkikat ve denetlemeye yetkili memurlar tarafından tutulan tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir.

Yetkili Memurların Görevleri

128. Yetkili memurlar, belirtilen görevlerini yaparken, işin normal gidişini ve işyerinin işlemesini mümkün olduğu kadar aksatmamak, engellememek ve işyerinin meslek sırlarını ekonomik ve ticari durumunu gizli tutmak, ifade veren ya da ihbarda bulunan kişilerin isim ve kimliklerini açıklamamakla yükümlüdürler.

Polisten Yardım İsteme

129. Bu Yasa kurallarının tam ve gerektiği gibi uygulanabilmesi için işyerlerini teftiş, tahkikat ve denetlemeye yetkili makamlar ve memurların gerekli görmeleri ve istemeleri halinde, polis, bu makamlar ve memurların görevlerini yapabilmelerini sağlamak üzere, kendilerine gerekli yardımda bulunmakla yükümlüdür.

Suç ve Cezalar 36/2015

130. (1) (A) Bu Yasa veya bu Yasa altında çıkarılan tüzük kurallarına aykırı davranan gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar. Böyle bir durumun tespit edilmesi halinde denetlemeyle yetkili memurlar tarafından, Yasa ve/veya tüzük kurallarına aykırı hususların düzeltilmesi için makul bir süre verilerek bu suçu işleyen işverenlere yazılı uyarıda bulunulur. Ancak, bu süre 30 (otuz) günü aşamaz.

(B) Aşağıda belirlenen suçların işlendiği durumlarda, yukarıdaki (A) bendi kapsamında verilen uyarıya rağmen durumun Yasa ve/veya tüzük kurallarına uygun olarak düzeltilmemesi halinde, aykırı davranış içerisinde bulunan gerçek veya tüzel kişilere denetlemeyle yetkili memurlar tarafından aşağıda belirtilen miktarlarda idari para cezası uygulanır:

(a) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci, (2)'inci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralarında belirtilen sigortalıları çalıştıran işverenlerin, çalıştırdıkları sigortalıların sigorta primlerini bu Yasanın 82'nci

ve 86'ncı maddelerine aykırı olarak gerçek prime esas kazançları üzerinden yatırmadıklarının tespiti nedeniyle verilen uyarıya rağmen durumun Yasa ve/veya tüzük kurallarına uygun olarak düzeltilmemesi halinde aykırı davranış içinde bulunan gerçek veya tüzel kişilere denetlemeyle yetkili memurlar tarafından, bu durumdaki her sigortalı için ayrı ayrı olmak üzere, tespitin yapıldığı tarihteki aylık brüt asgari ücret kadar idari para cezası uygulanır. Kesilen idari para cezası ilgililere yazılı olarak tebliğ edilir.

(b) Bu Yasanın 9'uncu, 13'üncü ve 14'üncü maddelerinde belirtilen bildirgelerin süresi içerisinde verilmemesinin tespiti nedeniyle verilen uyarıya rağmen durumun Yasa ve/veya tüzük kurallarına uygun olarak düzeltilmemesi halinde aykırı davranış içinde bulunan gerçek veya tüzel kişilere denetlemeyle yetkili memurlar tarafından, her bildirge için ayrı ayrı olmak üzere, tespitin yapıldığı tarihteki aylık brüt asgari ücret kadar idari para cezası uygulanır. Kesilen idari para cezası ilgililere yazılı olarak tebliğ edilir.

(c) Cezanın tebliğ tarihinden itibaren 30 (otuz) gün içerisinde takdir edilen idari para cezasının, makbuz karşılığında, Bakanlığa, Daireye veya onun yetkilendirdiği makama ödenmesi halinde konu suç kapatılır. Bu maddenin (4)'üncü fıkrasındaki kurallar saklı kalmak koşuluyla, süresi içerisinde ödenmeyen tüm idari para cezaları bu fıkrada öngörülen süre sonunda kamu alacağına dönüşür ve Kamu Alacaklarının Tahsili Usulü Yasası kurallarına göre tahsil edilir.

36/2015 (2) Kesilen idari para cezasının ödenmiş olması, bu Yasa ve/veya tüzük hükümlerinden herhangi bir muafiyet sağlamaz. Tespit edilen bu Yasa ve/veya tüzük kurallarına aykırı hususların düzeltilmesi koşuldur. Bunun için denetlemeyle yetkili memurlar, idari para cezası keserken aynı zamanda, söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için ikinci bir uyarıda bulunur. Bu ikinci uyarının da yazılı olması koşuldur.

36/2015 (3) İşverenlerin yükümlülüklerini yerine getirmeleri için yukarıdaki (2)'nci fıkra kurallarına göre denetlemeyle yetkili memurlar tarafından verilen ikinci uyarıya rağmen bu yükümlülüklerinin yerine getirilmediğinin tespiti halinde konu suç mahkemeye intikal ettirilir.

36/2015 (4) (A) Bu maddenin (1)'inci fıkrası kapsamında hakkında idari para cezası uygulanan işverenler, yapılan idari para cezası uygulamasına itiraz edebilirler.

(B) Bu fıkra uyarınca yapılacak itirazların, itiraz konusu idari para cezasının tebliği tarihinden itibaren, 30 (otuz) gün içerisinde yapılması esastır.

(C) İtiraz Bakanlığa yapılır.

(Ç) Bakanlık, bu madde kapsamındaki itirazları görüşmek üzere, Bakanlık Müsteşarı, Bakanlık Müdürü ve Sosyal Sigortalar Dairesi Müdüründen oluşan üç kişilik bir İtiraz Komisyonu oluşturur.

(D) Komisyonun yapılan itirazları alındığı tarihten itibaren 15 (on beş) gün içerisinde görüşerek sonuçlandırması esastır. Gerekli hallerde bu süre Komisyon kararıyla 30 (otuz) güne kadar uzatılabilir.

(E) İtiraz yazılı olur ve aşağıdaki hususları içerir:

(a) İtiraz edenin adı-soyadı veya ünvanı, kimlik veya tescil numarası, açık adresi, e-mail adresi ve telefon numarası,

(b) İtiraz edilen İdari Para Cezası Uygulama Formunun numarası ve tarihi,

(c) İtirazın konusu,

(ç) İtirazın gerekçeleri,

(d) İtirazın hukuki dayanağı ve delilleri, ve

(e) İtirazın yapıldığı tarih ve imza

(F) (a) İtiraz Komisyon tarafından, itiraz evrakı, denetlemeyle yetkili memurların raporları ve işyeri dosyası ile gösterilen deliller ve gerekçeler üzerinden incelenir.

(b) Komisyon, yaptığı inceleme sırasında resmi ve özel bütün idare, kurum ve kuruluşlar ile kişilerden bilgi isteyebilir.

(c) İtiraz incelemelerinde, itirazın, sürenin içinde yapılıp yapılmadığına, itiraz dilekçesinin şeklen tamam olup olmadığına, olayın itiraza konu teşkil edip etmediğine bakmakla başlanır.

(ç) Şekil eksikleri, usule ilişkin yeni bir işlem yapılmadan önce itiraz edene düzelttirilir.

(d) İtiraz dilekçesinde itirazın hukuki dayanak ve delillerinin gösterilmemiş olması şekil eksikliği sayılmaz.

(G) Komisyon gerekli gördüğü hallerde, itirazla ilgili gördüğü kişileri çağırarak veya yazılı olarak bilgi alabilir veya gerekirse yeni deliller isteyebilir. İlgililerin sözlü açıklamaları tutanağa geçirilerek kendilerine imza-lattırılır.

(Ğ) Komisyon, ilk itiraz evrakında ve itiraz süresi içinde verilmiş ek evraklarda ileri sürülmeyen bir savı, kendiliğinden (resen) dikkate alamaz. İtiraz süresi geçtikten sonra herhangi bir şekilde yeni savlar ileri sürülemez.

(H) İtiraz eden, itirazı hakkında Komisyon tarafından karar verilinceye kadar itirazından vazgeçebilir.

(a) Vazgeçme, vazgeçenin Komisyona vereceği bir dilekçeyle veya dinlenilme veya bilgi verme sırasında durumun tutanağa geçirilmesiyle

yapılabilir. Bu takdirde, vazgeçme tutanağı vazgeçene imzalattırılır.

(b) Vazgeçme açık olmalıdır.

(c) Vazgeçme halinde, itiraz eden, uygulanan idari para cezasına yeniden itiraz edemez.

(I) Yasal süre zarfında bu maddeye uygun olarak Komisyonda görüşülmek üzere Bakanlığa yapılan itiraz, uygulanan idari para cezasının tahsili ile ilgili süreyi, itiraz Komisyonca neticelendirilinceye kadar durdurur.

(İ) Komisyon, itirazın incelenmesi sonucunda, itirazı tamamen veya kısmen reddedebileceği veya tamamen veya kısmen kabul edebileceği gibi, itirazın incelenmesi sırasında, idari para cezasının eksik uygulandığı kanısına varırsa, itirazı ret ile birlikte cezanın yükseltilmesine de karar verebilir.

(J) Komisyon en az 2 (iki) üyenin katılımı ile toplanır ve kararlar toplantıya katılan üyelerin oybirliğiyle alınır.

(K) İtiraz neticesinde Komisyon tarafından verilecek karar itiraz sahibine tebliğ edilir. Komisyonun kararı ilgili kişiyi bağlayıcı olup, bu Yasada öngörülen süre içerisinde bu yükümlülüğünü yerine getirmek zorundadır.

(L) Süresi içinde ödenmeyen tüm idari para cezaları, öngörülen süre sonunda kamu alacağına dönüşür ve Kamu Alacaklarının Tahsili Usulü Yasası kurallarına göre tahsil edilir.

Ancak, itirazlı olanlarda bu süre aşağıdaki (M) bendindeki süredir.

(M) İlgili kişi, Komisyonun itiraza ilişkin kararı gereğince ödemekle yükümlü olduğu idari para cezasını kararın tebliğinden itibaren, ödeme süresinin itiraz ettiği günden sonra kalan süresi içinde ödemek zorundadır. Ödediği veya ödeyeceği idari para cezasına itirazı varsa, Yüksek İdare Mahkemesine başvurma hakkı saklıdır.

(N) Başvurma süresi, Komisyonun kararının ilgiliye tebliğinden başlayarak 75 (yetmiş beş) gündür.

(O) İspat yükümlülüğü başvurana aittir.

(Ö) Mahkemece aksine bir karar verildiği haller dışında Komisyon tarafından verilen kararın uygulanması ve para cezasının tahsili engellenemez.

(P) Aynı idari para cezası hakkında birden fazla itiraz yapılamaz.

(R) İdari Para Cezası Bildirim Formunun ilgili kişiye tebliğ edilmediği ve/veya posta yolu ile gönderilen İdari Para Cezası Bildirim Formunun ilgili kişiye ulaşmadığı yönünde yapılacak itirazlarda yukarıdaki bu fıkranın (B) bendinde belirtilen süre dikkate alınmaz.

36/2015 (5) (A) Bu Yasa ve/veya bu Yasa uyarınca çıkarılan tüzük kurallarına aykırı davranan herhangi bir kişi, bir suç işlemiş olur ve Mahkemece yürürlükteki aylık asgari

ücretin 5 (beş) katına kadar para cezasına veya 6 (altı) aya kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir. Bu cezalara ilaveten Mahkeme, bu Yasa uyarınca prim ve gecikme zammı borçlarının ödenmesini, işyeri, iş ve çalışanların kayıt bildirimlerinin yapılmasını, varsa Bakanlığın uğrayacağı zararların tazminini ve bu Yasa uyarınca doğan diğer yükümlülüklerin yerine getirilmesini de emredebilir.

(B) Gerek kendisi gerekse başka birisi için, bu Yasa altında herhangi bir menfaat sağlamak veya bu Yasa ve bu Yasa uyarınca çıkarılan tüzük kuralları ile yükletilen yükümlülüklerden kaçınmak amacıyla:

(a) Herhangi bir sahte ifade veya beyanda bulunan, veya

(b) Sahte olduğunu bildiği belge veya bilgileri ibraz eden veya tedarik eden veya ettiren veya ettirilmesine bilerek müsaade eden,

herhangi bir kişi bir suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde yürürlükteki aylık asgari ücretin 5 (beş) katına kadar para cezasına veya ilgisine göre 1 (bir) ile 3 (üç) yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir. Bu cezalara ilaveten Mahkeme, Bakanlığın uğrayacağı zararların ödenmesine de emir verebilir.

36/2015 (6) Bu madde kuralları uyarınca tahakkuk edecek ve/veya tahsil edilecek her türlü para cezası, ücret ve masraflar ile Mahkemenin ödenmesini emredeceği para cezası ile tazminat miktarları fona yatırılır.

Prim ve Cezaların Kamu Alacağı Sayılması

131. Bu Yasada öngörülen primler, gecikme zamları ve para cezaları, kamu alacağı sayılır ve primlerin, gecikme zamlarının ve para cezalarının tahsilinde, bu Yasanın 86'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrası kuralları yanında, Kamu Alacaklarının Tahsili Usulü Yasası Kuralları da uygulanır.

48/1977
28/1985
31/1988
31/1991
23/1997
54/1999
35/2005

SEKİZİNCİ KISIM
Karşılıklar ve Teknik Bilanço

Karşılıklar

132. (1) Her hesap yılı sonunda, o yıl içinde tahsil olunan iş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık, analık, işsizlik, malüllük, yaşlılık veya ölüm sigortaları primlerinden ve Fonunun diğer gelirlerinden aşağıda yazılı karşılıklar ayrılır:

(A) Matematik karşılık,

(B) Ödenmiş primler karşılığı,

(C) Olağanüstü karşılık,

(Ç) Diğer karşılık,

Bu madde amaçları bakımından; Matematik karşılık, bu Yasa gereğince bağlanan gelir ve aylıkların ödenmesini sağlamak üzere hesaplanacak peşin değerlerin toplamıdır.

Ödenmiş primler karşılığı, sigortalılar veya hak sahibi kimseleri için bu Yasa gereğince ileride malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından yapılacak ödemelerin bilânço tarihindeki değeri ile bu sigortalılar için sonraki yıllarda ödenecek malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin peşin değerleri arasındaki farktır.

Olağanüstü karşılık, herhangi bir hesap yılına ilişkin gelirlerin, o yıl yapılacak masraflarla yıl sonunda ayrılması gerekli karşılıklara yetmemesi halinde kullanılmak üzere ayrılan karşılıktır.

Her hesap yılı sonunda o yılın gelirlerinden matematik ve ödenmiş primler karşılıkları ile gereğine göre yönetim giderleri, sigorta masrafları ve ayrılan başka karşılıklar çıkarıldıktan sonra kalanı diğer karşılık olarak ayrılır.

(2) Herhangi bir sigorta kolunun gerektirdiği yardım ve ödemelerle bunların gerektirdiği yönetim giderlerini veya bu maddede belirtilen karşılıkları sağlamak üzere başka bir sigorta kolu gelirlerinden, sonradan mahsubu koşuluyla gerekli harcamalar veya karşılık ayırmaları yapılabilir.

(3) Hastalık sigortası giderlerinin bu sigorta kolu için alınan primlerle karşılanamayan miktarları, bu sigortanın prim oranlarını yasa ile yeniden saptamak veya bir sonraki yılın Devlet Bütçesinden tamamen veya kısmen karşılanmak suretiyle telafi edilir.

Teknik Bilanço

133. Sosyal sigorta kollarının mali bünyeleri ile bağlanan gelir ve aylıkların geçim şartları ve sigortalıların genel ücret seviyelerinde meydana gelen değişiklikler karşısındaki durumu, üç yılda bir ve gerekirse daha önce Bakanlıkça veya Kurum Yönetim Kurulu tarafından inceletilerek varılan sonuç, gereği sağlanmak üzere, bir raporla Bakanlar Kuruluna bildirilir.

DOKUZUNCU KISIM
Fonun Kuruluş ve Yönetimi

Sosyal Güvenlik Fonunun Kuruluşu

134. Bu Yasada sosyal güvenlik ile ilgili olarak öngörülen hizmetlerin adil, etkin ve verimli, eşit, yaygın ve sürdürülebilir bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla gerekli finansmanın sağlanması için, Sosyal Güvenlik Fonu adı ile bir fon kurulur.

Fonun Gelirleri

135. Fonun gelirleri şunlardır:

(1) Sosyal güvenlik kapsamında sigortalılar ile işverenlerden tahsil edilen her türlü prim ve prim karşılıkları ile gecikme zamları ve diğer gelirler ve sağlanan alacaklar;

(2) Devlet Bütçesinden her mali yılda, sosyal güvenlik amaçları için Fona aktarılacak Devlet hissesi ve diğer katkısal yardımlar;

(3) Fon kaynaklarının nemalandırılmasından sağlanacak gelirler;

(4) Gerçek veya tüzel kişilerce Fon hesabına, Yönetim Kurulunca uygun bulunmak koşuluyla yapılacak her türlü bağış ve yardımlar;
(5) Gayrimenkul satışı veya kira gelirleri.

Fonun Giderleri

136. Fonun giderleri şunlardır:
(1) Sosyal güvenlik kapsamında sigorta kollarına ve bu sigorta kollarının hizmet gereklerine uygun olarak bu Yasa kuralları çerçevesinde sigortalılara ve hak sahiplerine yapılan her türlü ödeme ve yardım ile faiz giderleri dahil, diğer giderler;
(2) Sigortalılara ve geçindirmekle yükümlü olduğu kişilere sağlanacak sağlık hizmetlerinin karşılanması amacıyla sağlık hizmet sunucularına yapılacak ödemeler ile sigortalılar ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişiler için bu Yasa kuralları çerçevesinde yapılacak yurt dışı tedavi giderleri ile refakatçi giderleri dahil, diğer her türlü sağlık giderleri;
(3) Fonun yıllık brüt toplam gelirlerinin % 5'ini aşmamak koşuluyla, Fonun genel yönetim, hizmet alımları ve işletme giderleri;
(4) Sosyal Güvenlik Kurumuna karşı veya Kurum tarafından açılacak davalar nedeniyle, avukatlık giderleri dahil yapılacak olan diğer her türlü giderler;
(5) Fon kaynaklarının nemalandırılması amacıyla bu Yasa kuralları çerçevesinde yapılacak yatırım giderleri, ve
(6) Kurum hizmet binası satın almak veya hizmet binası yapmak amacıyla arsa satın alınması ve hizmet binası inşası için yapılacak giderler ile geçici süreler için kira giderleri.

Devlet Bütçesine Prim Karşılıkları İçin Ödenek Konması

137. Bu Yasanın uygulanmasında, bu Yasanın 78'inci maddesinde belirtilen oranlara göre Devletçe karşılanacak sosyal sigorta primleri hisse miktarlarının yıllık tutarlarının genel toplamı karşılığı, fon ödeneği olarak Kuruma aktarılmak üzere, Bakanlık Bütçesine konulur.

Devlet Bütçesine konan ödeneğin sosyal güvenlik primleri karşılığı olarak konan miktarı, birer aylık devrelerde Kuruma aktarılır.

Devletçe karşılanan sosyal güvenlik primleri hisse miktarının, mali yıl sonu itibarıyla Fon hesaplarında tahakkuk eden kesin tutarlarına göre, en geç altı ay içinde Kurum ile Bakanlık ve Devlet Bütçesini temsilen Maliye İşleriyle Görevli Bakanlık arasında mahsup işlemi yapılır. Devlet bütçesi içerisine Bakanlık bütçesine bu Yasanın 132'nci maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca gerektiğinde ödenek konur.

Fonun Bütçesi ve İş Programları

138. (1) Fon Bütçesi, her yıl, Kurum tarafından hazırlanıp Fon Yönetim Kurulu tarafından onaylandıktan sonra, en geç Ekim ayında, yıllık iş programları ile birlikte, Bakanlar Kuruluna sevk edilmek üzere Bakanlığa sunulur.
(2) Bakanlar Kurulunca onaylanan Fon Bütçesi, Cumhuriyet Meclisinin onayına sunulur ve Meclisce onaylandıktan sonra Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girer.

Fonun Mali Denetimi

139. Fon Bilançosu ve Bütçe kesin hesapları, mali yılın sona ermesinden başlayarak en geç altı ay içerisinde Sayıştay tarafından denetlenir ve Sayıştay

uygunluk bildirimi ile birlikte Cumhuriyet Meclisinin onayına sunulur. Onaylanan kesin hesaplar Resmi Gazete'de yayımlanır.

İşlem Bağışıklığı

140. (1) Sosyal Güvenlik Kurumu Yönetim hizmetlerinin gerektirdiği her türlü araç, gereç ile gereksinilen diğer malzemenin bedelleri Fondan karşılanmak suretiyle yapılacak ithallerinde, gümrük ve diğer vergi mevzuatı kuralları uygulanmaz.

(2) Kurum ile sigortalılar arasında alınıp verilmesi gereken her türlü belgeden ve resmi evraktan ve bunların suretlerinden herhangi bir vergi, resim veya harç alınmaz. Yönetim Kurulunca veya Kurumca düzenlenecek her türlü sigorta belgeleri ve kağıtları pul vergisinden bağışıktır. Kurumca gönderilen her türlü gönderi ise posta pulundan bağışıktır.

(3) Her türlü Fon geliri ile sigortalılara ve hak sahiplerine yapılan tüm ödemeler, her türlü vergi, resim ve harçtan bağışıktır.

11/1978
29/1981
37/2006
37/2007

(4) Devletçe veya gerçek veya tüzel kişilerce Fon veya Kurum adına, Taşınmaz Mal (Devir ve İpotek) Yasası kuralları uyarınca yapılacak devir ve tescil işlemleri ile taşınmaz mal intikalleri için, Tapu ve Kadastro Dairesi (Harçlar ve Ücretler) Yasası kuralları gereğince ödenmesi gereken her türlü tapu ve devir harcından Kurum bağışıktır.

Fasıl 219
1/1972
38/1976
40/1987
41/1991
18/1996
3/2006

24/1982
11/1985
67/1987
16/1989
20/1990
22/1991
14/1992
20/1992
69/1993
21/1995
1/1997
4/1998
16/1998
3/1999
14/2001
41/2002
58/2003
73/2003
13/2005
34/2005
56/2006
15/2007
53/2007

(5) Bu Yasa kapsamında kişilerin ödedikleri primler, Gelir Vergisi Yasası uyarınca, vergi matrahının saptanmasında gider olarak indirilir.

(6) Bu Yasa uyarınca gerçek veya tüzel kişilerce Fona yapılacak bağışlar, gerek gelir vergisi matrahının gerekse Kurumlar vergisi matrahının saptanmasında gider olarak indirilir.

Fonun İta Amiri

141. (1) Fonun İta Amiri Yönetim Kurulu Başkanıdır.

(2) Yönetim Kurulu Başkanı, ita amiri yetkisini, kısmen veya tamamen ve belirli sürelerle, Kurum Müdürüne devredebilir.

Fonun Mal Varlığı ve Ayrıcalıklar

142. (1) Fonun mal varlığı, Ceza Yasası amaçları bakımından Devlet malı sayılır.

Fasıl 154
3/1962
43/1963
15/1972
20/1974
31/1975
6/1983
22/1989
64/1989
11/1997
20/2004
41/2007

(2) Fon alacakları, Devlet alacağı niteliğinde olup öncelikli alacak sayılır.

(3) Fon harcamaları hakkında, İcra ve İflas kuralları uygulanmaz.

50/1995
15/2006
39/2006
42/2007

(4) Fonun taşınmaz malları, Taşınmaz Mal Vergisi Yasası uyarınca ödenmesi gereken vergiden bağışıktır.

Fon Kaynaklarının İşletilmesi

143. (1) Fon kaynaklarının, riskin azaltılması ilkesine göre piyasa koşullarında Fon lehine en yüksek getiriyi sağlayacak şekilde, Yönetim Kurulu kararları çerçevesinde ve gözetiminde değerlendirilmesi esastır.

(2) Yatırımların paraya çevrilebilirlik, verimlilik, güvenlik önlemleri öngörülmek koşuluyla hangi alanlarda, ne şekilde kullanılacağı, Kurumun yıllık iş programlarında belirlenir.

(3) Fon kaynaklarının değerlendirilmesinde :

(A) Yurt içi ve yurt dışı piyasalar dikkate alınır ve,

(B) Fon portföyü, risk dağıtımı ve aktüeryal dengeler dikkate alınarak, piyasa koşullarına, fırsat maliyetlerine, yatırım araçlarının riskleri ve vadeleri ile Fonun gelir ve giderlerine bağlı olarak ortaya çıkan nakit akışının durumuna göre oluşturulur.

(4) Fon kaynaklarının değerlendirilmesinde aşağıda öngörülen yatırım araçları, belirlenen esaslara bağlı olarak kullanılır:

(A) Kurum, Fon kaynaklarını, Kıbrıs Türk Kooperatif Merkez Bankası Limited ile kamu ve özel bankalar nezdinde açtırılacak döviz ve Yeni Türk Lirası mevduat hesaplarında değerlendirebilir;

(B) Özel banka mevduatları için, bir önceki yıl sonu bilançolarında toplam aktif büyüklüklerine göre ilk on sıradaki bankalardan teklif almak suretiyle banka seçimi yapılır;

(C) Özel bankalar nezdindeki Yeni Türk Lirası veya döviz cinsinden mevduat tutarı, Kurum portföy değerinin %30'unu ve her özel banka için de %10'unu geçemez;

(Ç) Mevduat hesaplarının, Yeni Türk Lirası veya döviz cinsinden olup olmayacaklarına ve vadelerine, piyasa koşulları ve nakit akışı dikkate alınarak karar verilir;

(D) Kurum, Devletin çıkaracağı veya kefil olduğu bono veya tahvillere de fon portföyünün %30 oranını aşmamak koşuluyla yatırım yapabilir;

(E) Kurumun kaynakları Fon portföyünün %20'sini aşmamak koşuluyla, yurt dışı sermaye piyasalarında finansal varlık olarak değerlendirilebilir. Fon kaynaklarının yurt dışı piyasalarda değerlendirilmesinin usül ve esasları Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir.

(5) Kurumun portföy sınırlamaları, ay sonu itibarıyla denetlenir. Portföy sınırlarının aşılması halinde takip eden ayda gerekli düzeltme yapılarak portföy sınırlarına getirilir.

Yönetim Kurulunun Oluşumu

144. (1) Fon Yönetim Kurulu, bu Yasanın 150'inci maddesinde belirtilen Kurumun Yönetim Kurulu olup aşağıda belirtilen on üyeden oluşur:

(A) Çalışma ve Sosyal Güvenlik İşleriyle Görevli Bakanlığı temsilen bir üye;

(B) Maliye İşleriyle Görevli Bakanlığı temsilen bir üye;

(C) Sağlık İşleriyle Görevli Bakanlığı temsilen bir üye;

(Ç) Devlet Planlama Örgütünü temsilen bir üye;

(D) Kamu görevlilerinin örgütlü bulunduğu en çok üyeye sahip sendikayı temsilen bir üye;

(E) İşçilerin örgütlü bulunduğu en çok üyeye sahip işçi sendikasını temsilen iki üye;

(F) İşverenlerin örgütlü bulunduğu en çok üyeye sahip sendikayı temsilen iki üye;

(G) İşveren veya kendi nam ve hesabına bağımsız çalışan en çok üyeye sahip ve yasa ile kurulan meslek örgütünü temsilen bir üye.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik İşleriyle Görevli bakanlık temsilcisi, yönetim kurulu başkanıdır. Başkanın yokluğunda, çalışan ve işveren temsilcileri, bir yıllık dönüşümlü sürelerle başkan vekili olarak görev yaparlar.

(2) Bakanlık temsilcileri ilgili Bakanlarca, Devlet Planlama Örgütü temsilcisi de, Örgüt Müsteşarı tarafından atanırlar. Sendika ve Örgüt temsilcileri ise, ilgili sendika ve örgüt Yönetim Kurullarınca seçilirler.

(3) Yukarıdaki (2)'nci fıkra uyarınca atanan ve seçilen Başkan ve Üyeler, Bakanlar Kurulunun onayından sonra Resmi Gazete'de yayımlanmak suretiyle duyurulur.

(4) Yönetim Kuruluna atanacak veya seçilecek üyelerin aşağıda öngörülen nitelikleri taşımaları gerekir:
(A) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşı olmak;
(B) 30 yaşını doldurmuş olmak;
(C) Kamu görevinden uzaklaştırılmamış veya Kamu hizmetinden yasaklanmamış olmak;
(Ç) Kısıtlı olmamak; ve
(D) Haysiyet kırıcı veya yüz kızartıcı bir suçtan veya bir yılı aşkın hapis cezasını gerektiren bir suçtan, affa uğramış olsalar bile, hüküm giymemiş olmak.

(5) Yönetim Kurulu üyeleri iki yıl için seçilirler veya atanırlar.
Ancak görev süresi sona eren üyeler, aynı yöntemle yeniden seçilebilir veya atanabilirler.

(6) İki yıllık görev süresi içinde, herhangi bir nedenle Yönetim Kurulu üyeliği sona erenlerin yerine, en geç bir ay içinde, aynı yöntemle yenileri seçilir veya atanır. Bu şekilde seçilen veya atanan üyeler, yerlerine seçildikleri veya atandıkları üyelerin geriye kalan görev sürelerini tamamlarlar.

(7) Süreleri biten üyeler, yeni üyeler atanıncaya veya seçilinceye kadar görevlerine devam ederler. Atama ve seçim işlemleri, süre bitiminden başlayarak en geç bir ay içinde gerçekleştirilir.

(8) Yönetim Kurulu kararı ile Başkan ve yokluğunda Başkan Vekili, Kurum ve/veya Fon adına bağıt ve/veya sözleşme yapmaya; her türlü yargısal ve hukuksal işlemi Kurum ve/veya Fon adına yerine getirmeye, yürütmeye ve takip etmeye ve Kurumu ve/veya Fonu temsile yetkilidir.

(9) Yönetim Kurulu üyeliklerinde meydana gelen değişiklikler, Bakanlar Kurulunca onaylanır ve Resmi Gazete'de yayımlanmak suretiyle duyurulur.

(10) Yönetim Kurulu üyelerine ve raportöre her ay, ayda en az bir toplantıya katılmaları koşuluyla, Bakanlar Kurulu tarafından saptanacak miktarda temsil ödeneği verilir.

Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi

145. Yönetim Kurulu üyeliği aşağıda belirtilen hallerde sona erer:
(1) Ölüm halinde,
(2) Yazılı istifa halinde,
(3) Yönetim Kurulunun birbirini takip eden üç toplantısına, izinsiz veya özürsüz olarak katılmaması halinde,
(4) Görev süresinin tamamlanması ve yeniden seçilip atanmaması halinde,
(5) Bu Yasanın 144'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrasında öngörülen niteliklerden herhangi birisini yitirmesi halinde,
(6) Temsil edildikleri kuruluşlar tarafından görevden alınması halinde.

Yönetim Kurulu Üyelerinin Mal Bildirimi

146. Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri, göreve başladıkları tarihten başlayarak en geç bir ay içinde ve görevleri sona erdikten sonra en geç bir ay içinde, kendilerine, eşlerine ve bakmakla yükümlü oldukları çocuklarına ait mal varlıklarını, ayrıntılı bir biçimde yazılı olarak Bakanlığa bildirmek zorundadırlar.

Yönetim Kurulu Üyelerinin Yapamayacakları İşler ve Sorumlulukları

147. (1) Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri, yönetimde oldukları sürece, doğrudan kendileri veya ikinci dereceye kadar akrabaları aracılığı ile, Kurumun herhangi bir yüklenme işine doğrudan doğruya veya dolaylı biçimde katılamazlar, Kurum ile sözleşme yapamazlar, Kuruma karşı herhangi bir yükümlülük altına giremezler.

(2) Kurumu veya Fonu, zarara uğrattıkları yargı kararıyla saptanan Yönetim Kurulu üyelerinin cezai sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla, yöneticilik görevlerine Bakan tarafından son verilir. Görevlerine bu şekilde son verilenler, Yönetim Kurulu üyeliğine bir daha atanamaz ve seçilemezler.

(3) Görevleri ile ilgili işledikleri bir fiil veya aldıkları kararlar nedeniyle haklarında ceza davası açılmış bulunan Yönetim Kurulu üyeleri, Bakan tarafından geçici olarak görevlerinden uzaklaştırılabilirler.

Yönetim Kurulu Toplantıları

148. (1) Yönetim Kurulu, Başkanın başkanlığında ayda en az bir kez olmak üzere ve gerekli gördüğü sıklıkta, Başkanın çağrısı üzerine toplanır. Yönetim Kurulu, Kurul üyelerinden en az üçünün yazılı ve gerekçeli istemi üzerine de Başkan tarafından toplantıya çağrılır.

(2) Toplantı tarihi, saati ve gündemi, en geç bir gün önceden yazılı olarak üyelere bildirilir.

(3) Yönetim Kurulu, en az beş üyenin katılımı ile toplanır. Beş üyenin katılımı ile gerçekleşen toplantılarda kararlar en az dört üyenin olumlu oyu ile alınır. Beşten fazla üyenin katılımı ile gerçekleşen Yönetim Kurulu toplantılarında ise kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde 24 saat sonra oylama tekrarlanır, ikinci oylamada da eşitliğin yine bozulmaması halinde ise Başkanın ayırt edici oyu vardır.

(4) Yönetim Kurulu toplantı tutanakları özet olarak veya kayıt cihazı aracılığıyla, tam olarak tutulur. Toplantı sonunda kararın alınmasında hazır bulunan Başkan ve Üyelerce özet tutanak imzalanır. Yönetim Kurulu kararları karar defterine işlenir ve kararın alınmasında hazır bulunan Başkan ve Üyelerce imzalanır.

(5) Bakan, gerektiği durumlarda, görüşülmesini istediği konuları yazılı olarak Yönetim Kurulu Başkanına bildirir ve Yönetim Kurulu, konu ile ilgili kararını, yazılı olarak, en geç on beş gün içinde Bakana bildirir.

(6) Yönetim Kurulu, bu Yasanın uygulanmasında karşılaştığı sorunların aşılmasında, gerek görülmesi halinde, konusunda uzman yerli ve yabancı kişileri, görüşlerini almak üzere toplantıya çağırabilir. Ancak bu kişilerin oy hakkı yoktur.

(7) Yönetim Kurulu toplantılarına, Kurum Müdürü veya görevlendireceği bir temsilci raportör olarak katılır.

(8) Yönetim Kurulu toplantılarının sekreterya işleri Kurumca yürütülür. Toplantılarda konuşulanların gizliliği esastır.

(9) Yönetim Kurulunun çalışma esas ve usulleri, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle saptanır.

Yönetim Kurulunun Niteliği, Görev ve Yetkileri

149. (1) Yönetim Kurulunun niteliği:

(A) Yönetim Kurulu, Kurumun en üst düzeydeki karar organı olup, yönetsel açıdan özerktir ve bu Yasa kurallarına bağlı olarak çalışır.

(B) Yönetim Kurulu, bağımsız bir organdır; hiçbir organ, makam, merci veya kişi Yönetim Kuruluna emir ve talimat veremez.

(2) Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

(A) Kurumun ve Fonun yönetsel ve yürütsel tüm sorumluluğunu, bu Yasa kurallarına ve bu Yasaya dayanılarak çıkarılacak tüzük kurallarına ve diğer düzenleyici işlemlere uygun olarak yerine getirmek;

(B) Sigortalıların, kamu sağlık kurumlarından ve gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerinden alacakları sağlık hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesi, yaygınlaştırılması ve etkinleştirilmesi yönünde gerekli önlemleri almak;

(C) Fonun yıllık iş programları ile bütçesini karara bağlamak; Fon bütçesi ile her altı ayda bir düzenlenecek olan Fon bütçesinden yapılan harcamalara ilişkin rapor düzenlemek ve Fon bütçesi ile harcamalara ilişkin raporu Bakanlığa sunmak;

(Ç) Fonun bilançosunu, kesin hesaplarını ve çalışma raporunu incelemek ve Bakanlığa ve Sayıştaya sunmak;

(D) Yalnızca hizmet binası olmak kaydıyla bina satın almak ve/veya kiralamak ve/veya hizmet binası yapmak üzere taşınmaz mal satın almak ve gereğinde edindiği taşınmaz malları gelir elde etmek amacıyla kiralamak veya satmak;

(E) Uzman kişilerden görüş almak ve gerek görülmesi halinde söz konusu uzmanlardan, bir yılı aşmamak koşuluyla, geçici sürelerle hizmet satın almak;

(F) Fon için yararlı görüldüğü takdirde, dava ve icra kovuşturmalarından vazgeçilmesine ve Fonun leh ve aleyhindeki dava ve kovuşturmaların, sulh ve tahkim yoluyla çözümlenmesine karar vermek;

(G) Bu Yasa kapsamındaki sağlık hizmetlerinin sunumuna ilişkin koşulları ve hizmet özelliklerine uygun önlemleri saptamak; sigortalılara verilecek ilaç, tıbbi malzeme ve iyileştirme araçları, ilaç bedellerine katkı payları ve bedelinden katkı payı alınmayacak ilaçlar ve benzeri konularda uygulamaya temel oluşturacak genel politikaları belirlemek, sağlık hizmetleri Standart ve Fiyatlandırma Kurulunun raporlarını görüşüp karar

bağlamak ve ilaç listelerinin hazırlanmasında, Sağlık İşleriyle Görevli Bakanlıkla işbirliği yapmak;

(Ğ) Sigortalıların sağlık hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanabilmeleri için gerekli önlemleri almak; sağlık hizmet sunucusu kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşları ile hizmeti sunan diğer gerçek veya tüzel kişilerle sözleşmeler yapmak; yapılan sözleşmelerin koşullarını değiştirmek veya bu sözleşmeleri yenilemek veya sürelerini uzatmak veya sözleşmeleri feshetmek;

(H) Kurum bütçesini, bilânçosunu, gelir-gider tablolarını, Kurum bütçesindeki bölümler içinde aktarmaları, bu bölümler arasındaki ek ve olağanüstü ödenek tekliflerini karara bağlamak;

(I) Kurumun sigorta kolları itibarıyla hazırlanacak aktüeryal hesaplarına ilişkin raporları değerlendirerek finansman dengesinin üçer aylık ve yıllık gerçekleşmelerini izlemek, alınması gereken önlemleri kararlaştırmak ve aktüeryal hesaplara ilişkin raporları gerektiğinde bağımsız kişi ve kuruluşlara inceletmek;

(İ) Kurum alacaklarının tahsilat işlemleri ile diğer yasalarla tahakkuk ve tahsilat yetkisi Kuruma verilen alacakların tahsilat işlemlerinin, kısmen veya tamamen kamu gelirlerinin toplanması ve takibinden sorumlu olan kamu veya özel idarelerinden hizmet almak suretiyle gerçekleştirilmesine karar vermek;

(J) Kurumun dava ve icra takipleri için vekâlet akdi yoluyla avukat çalıştırılmasına, özel uzmanlık gerektiren ve geçici nitelikteki işler için ise hizmet satın alınması yoluyla yerli veya yabancı uzman çalıştırılmasına karar vermek, bunların sözleşme şartlarını ve avukatlara ödenecek ücretleri belirlemek,

(K) Sosyal güvenlik giderleri ile ilgili her tür hesaplamaları, çalışmaları, bunların kullanımı, aktarımı, harcanması ve denetlenmesi ile ilgili konuları karara bağlamak;

(L) Kurum personelinin hizmet içi eğitimleri konusunda gerekli düzenleyici ve uygulamaya yönelik önlemleri almak ve personelle ilgili kararları, Kurumun Kuruluş, Görev ve Yetkilerine ilişkin Yasa kuralları çerçevesinde almak ve uygulamak;

(M) Bu Yasa ile ilgili yasa değişiklikleri, tüzük, yönetmelik ve tarife tasarılarını incelemek ve Bakanlığa sunmak;

(N) Bakan veya Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri tarafından yapılacak önerileri ve Kurum Başkanlığınca aktarılacak konuları görüşüp karara bağlamak;

(O) Fon gelirlerini, riskin azaltılması ilkesine göre piyasa koşullarında Fon lehine en yüksek getiriyi sağlayacak şekilde değerlendirmek ve değerlendirilmesini gözetmek;

(Ö) Fondan sarf edilmek üzere Yönetim Kurulunca zaman zaman saptanacak miktardan fazla olan her ödeme ve sözleşmeleri onaylamak;

(P) Fon gelirlerini ve Fonun prim tahsilatını güvence altına almak için, işverenlerden teminat almak da dahil, gerekli ve uygun önlemleri almak;

(R) Kurum tarafından yapılan işlemlere karşı sigortalıların veya işverenlerin itirazlarını görüşüp karara bağlamak;

(S) Bu Yasa ile veya bu Yasaya dayanılarak çıkarılacak tüzüklerle yukarıda belirtilenlerin dışında kendisine verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.

Yönetim Kurulu, yukarıda belirtilen yetkilerinden uygun gördüklerini Kurum Müdürüne devredebilir

Sosyal Güvenlik Kurumunun Kuruluşu

150. Bu Yasada düzenlenen sosyal güvenlik sistemlerinin, sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil ve verimli, kolay erişilebilir, aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlara uygun bir şekilde yürütülmesi ve sosyal güvenlik hizmetlerinin gerektirdiği görevlerin yerine getirilmesi amacıyla, Yönetim Kurulu ve Bakanlığa karşı sorumlu, özel bir Yasa ile bir Sosyal Güvenlik Kurumu kurulur ve kuruluş, görev ve çalışma esasları yasa ile belirlenir.

Sağlık Hizmetleri Standart ve Fiyatlandırma Kurulu

151. (1) Sağlık hizmetlerinin etkin ve verimlilikle yürütülmesine olanak sağlamak için, sağlık hizmetlerini maliyetlendirmek ve hizmet alımında standart ve fiyat oluşturmak amacıyla, Fon Yönetim Kuruluna karşı sorumlu Sağlık Hizmetleri Standart ve Fiyatlandırma Kurulu kurulur.

(2) Sağlık Hizmetleri Standart ve Fiyatlandırma Kurulu aşağıda belirtilen yedi üyeden oluşur:

(A) Kurumu temsilen bir üye,

(B) Yataklı Tedavi Kurumları Dairesi'ni temsilen bir üye,

(C) İlaç ve Eczacılık Dairesini temsilen bir üye,

(Ç) Maliye İşleriyle Görevli Bakanlığı temsilen bir üye,

(D) Kıbrıs Türk Eczacılar Birliğini temsilen bir üye,

(E) Kıbrıs Türk Tabipler Birliğini temsilen iki üye.

(3) Sağlık Hizmetleri Standart ve Fiyatlandırma Kurulu üyelerine, her ay, ayda en az bir toplantıya katılmaları koşuluyla, Bakanlar Kurulu tarafından saptanacak miktarda temsil ödeneği verilir.

(4) Sağlık Hizmetleri Standart ve Fiyatlandırma Kurulunun görev ve yetkileri ile çalışma esasları, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir.

Sosyal Güvenlik Danışma Kurulunun Oluşumu, Toplanması ve Görevleri

152. (1) Sosyal güvenlik politikaları ve uygulamaları konularında görüş bildirmek üzere, Çalışma ve Sosyal Güvenlik İşleriyle Görevli Bakanın veya görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında, aşağıdaki kişilerden oluşan bir Sosyal Güvenlik Danışma Kurulu kurulur:

(A) Çalışma ve Sosyal Güvenlik İşleriyle Görevli Bakanlığa bağlı Daire ve kuruluşlardan Bakan tarafından görevlendirilecek azami beş temsilci;

(B) Sağlık İşleriyle Görevli Bakanlığa bağlı Dairelerden ve sağlık kurumlarından ilgili Bakan tarafından görevlendirilecek azami beş temsilci;

(C) Diğer Bakanlıklardan, ilgili Bakanlarca görevlendirilecek birer temsilci;

(Ç) Devlet Planlama Örgütünü temsilen ilgili Müsteşar tarafından görevlendirilecek iki temsilci;

(D) İş Hukuku veya Sosyal Güvenlik Hukuku veya Bankacılık-Finans alanından Bakan tarafından belirlenecek bir öğretim üyesi;

(E) Kurumu temsilen Kurum Müdürü ve Kurumun değişik hizmet birimlerinden, Müdür tarafından görevlendirilecek iki üye;

(F) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki her Üniversiteden Üniversite Rektörlüklerince görevlendirilecek İş Hukuku, Sosyal Güvenlik Hukuku veya Bankacılık-Finans alanından bir öğretim üyesi;

(G) İşverenlerin örgütlü bulunduğu en çok üyeye sahip iki sendikayı temsilen sendika Yönetim Kurullarınca görevlendirilecek birer temsilci;

(Ğ) Kamu görevlilerinin örgütlü bulunduğu en çok üyeye sahip iki sendikayı temsilen sendika Yönetim Kurullarınca görevlendirilecek birer temsilci;

(H) Öğretmenlerin örgütlü bulunduğu en çok üyeye sahip iki sendikayı temsilen sendika Yönetim Kurullarınca görevlendirilecek birer temsilci;

(I) Kıbrıs Türk Tabipler Birliğini temsilen Yönetim Kurulunca görevlendirilecek iki temsilci;

(İ) Yasa ile kurulmuş meslek örgütlerinden, Yönetim Kurullarınca görevlendirilecek birer temsilci;

(J) Emeklilik/Yaşlılık aylık veya geliri almakta olanların üye olduğu en fazla üyeye sahip iki örgütün Yönetim Kurullarınca görevlendirilecek birer temsilcisi;

(K) İşçilerin örgütlü bulunduğu en çok üyeye sahip iki İşçi sendikanın Yönetim Kurullarınca belirlenecek birer temsilci;

(L) Kıbrıs Türk Eczacılar Birliğini temsilen Yönetim Kurulunca görevlendirilecek bir temsilci;

(M) Özürlülerin örgütlü bulunduğu en fazla üyeye sahip iki özürlü örgütünün Yönetim Kurullarınca belirlenecek birer temsilci;

(2) Danışma Kurulunun görevleri şunlardır:

(A) Sosyal güvenlik politikaları ve bunların uygulamaları hakkında görüş ve önerilerde bulunmak;

(B) Kurumun bütçe ve bilançolarını, faaliyet raporlarını, orta ve uzun vadeli gelir-gider dengesini, sigorta kolları itibarıyla yapılan en son aktüeryal hesap sonuçlarını değerlendirerek görüş oluşturmak;

(C) Sigortalıların, sağlık hizmet sunucularından aldıkları hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesi ve yaygınlaştırılması yönünde alınması gereken önlemler konusunda görüş ve önerilerde bulunmak;

(Ç) Kurumun iş programlarında yer alan hedefler ile uygulama sonuçlarını değerlendirerek, bir sonraki dönemin iş programlarında yer almasında yarar görülen hedeflere ilişkin görüş oluşturmak.

(3) (A) Danışma Kurulu, Bakanın veya görevlendireceği bir yetkilinin yazılı çağrısı üzerine yılda en az bir kez toplanır.

(B) Toplantı yeter sayısı, üye tam sayısının üçte biri kadardır.

(C) Danışma Kurulu kararları en geç iki hafta içinde Kurul üyelerine gönderilir. Tavsiye nitelikli olan bu kararlar, Kurumca öncelikle dikkate alınır.

(Ç) Danışma Kurulunun sekreterlik işlemleri, Kurum tarafından yerine getirilir.

(4) Danışma Kurulunun çalışmaları için yapılacak giderler, Kurum bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır.

(5) Danışma Kurulunun toplanmasına, çalışmasına, temsilcilerin görevlendirilmesine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete yayımlanacak bir tüzükle düzenlenir.

ONUNCU KISIM
Geçici ve Son Kurallar

Geçici Madde Halen Mevcut Sosyal Güvenlik Sistemlerine Bağlı Olanların Bu Sistemlerle İlişkilerinin Aynen Devam Edeceği ve Yasaya Tabi Olacaklar ile ilgili Kural 26/2013

1. (1) Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte, doğrudan veya dolaylı olarak yürürlükteki Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasası, Emeklilik Yasası, Vakıflar ve Din İşleri Dairesi (Evkaf ve Müftülük Daireleri) Memurları Emeklilik Yasası, Mücahit Tazmin Yasası ve sosyal güvenlikle ilgili kurallar içeren diğer yasalar kapsamında bir sosyal güvenlik sistemine bağlı olan veya sözkonusu sosyal güvenlik sistemlerinden malüllük, yaşlılık, emeklilik, duluk veya çocuk maaşı almakta olanlar, yukarıda belirtilen sosyal güvenlik sistemlerine ve sözkonusu yasalara bağlı olmaya devam ederler.

Ancak;

(A) Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasasına bağlı olup, bu Yasanın uygulamaya girdiği tarihten sonra yeniden sigortalı olarak çalışmaya başlayanlar, Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasasına,

(B) Kamu Görevlileri Yasası veya kendi özel yasaları altında emeklilik hakları düzenlenen kamu kurum ve kuruluşlarında aday statüsünde çalışmakta olup, bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra asıl ve

sürekli kadrolara asaleten atananlar, tabi oldukları mevzuata göre Emeklilik Yasasına veya kendi özel yasaları altındaki sosyal güvenlik sistemlerine ve sözkonusu yasalara

tabi olurlar.

(C) Kamu Görevlileri Yasası altında aday statüsünde çalışmakta iken bu Yasa yürürlüğe girdiği tarihten sonra kendi özel yasaları altında emeklilik hakları düzenlenen kamu kurum veya kuruluşlarının herhangi birinde çalışma yaşamı ve süresi kesintiye uğramadan yeniden aday statüsünde çalışmaya başlayıp daha sonra sözkonusu kamu kurum ve kuruluşlarındaki kadrolara asaleten atananlar, Kamu Görevlileri Yasası altında aday statüsünde iken tabi oldukları yasa tahtında emeklilik menfaati kazanırlar.

(2) Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra;

(A) Herhangi bir sosyal güvenlik sistemine kaydı olmayan ve ilk defa çalışmaya başlayanlar,

26/2013
2.maddenin
yürürlük tarihi
1 Şubat 2012

(B) Devletin genel yönetim ilkelerine göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asıl ve sürekli kadro ve görevlerde ilk defa kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanlar ile kendi özel yasaları altında emeklilik hakları düzenlenen kamu kurum ve kuruluşlarında asıl ve sürekli kadro ve görevlerde ilk defa çalışmaya başlayanlar

bu Yasaya tabi olurlar.

(3) (A) Devletin genel yönetim ilkelerine göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asıl ve sürekli kadro ve görevlerde kamu görevlisi olarak Emeklilik Yasasına tabi çalışanlar veya

26/2013
3. maddenin
Yürürlük tarihi
1 Ocak 2008

(B) Kendi özel yasaları altında emeklilik hakları düzenlenen kamu kurum ve kuruluşlarında asıl ve sürekli kadro ve görevlerde çalışanlar

bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra, Devletin genel yönetim ilkelerine göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asıl ve sürekli kadro ve görevlerde kamu görevlisi olarak çalışmaya başlamaları halinde, emeklilik hakları bakımından Emeklilik Yasasına veya diğer özel yasalar altında emeklilik hakları düzenlenen kamu kurum ve kuruluşlarında asıl ve sürekli kadro ve görevlerde çalışmaya başlamaları halinde emeklilik hakları bakımından diğer özel yasalar altındaki sosyal güvenlik sistemlerine ve sözkonusu yasalara tabi olurlar ve çalıştıkları hizmet yılları emeklilik amaçları bakımından Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Hizmetlerin Hesaplanması Yasası çerçevesinde birleştirilir.

Geçici Madde
Tercih Hakkı

16/1976
12/1979
9/1981
43/1982
26/1985
36/1988
14/1990
20/1991
45/1998
22/2001

2. Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte doğrudan doğruya Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasası, Emeklilik Yasası, Vakıflar ve Din İşleri Dairesi Memurları Emeklilik Yasası, Mücahit Tazmin Yasası ve sosyal güvenlikle ilgili kurallar içeren diğer Yasalar kapsamında bir sosyal güvenlik sistemine bağlı olan ve henüz malüllük, yaşlılık, emeklilik ödeneği veya maaşı alma statüsüne gelmemiş olanlar bu Yasanın yürürlüğe girmesinden başlayarak bir yıl içerisinde, bu Yasa kapsamına girmek istedikleri hususunda yazılı olarak Kuruma başvurmaları halinde, başvurularını izleyen ay başından itibaren bu Yasa kapsamına girerler ve bu Yasanın hak ve yükümlülüklerine tabi olurlar. Kendilerine, bu yasaya tabi olarak geçirilen hizmet süresi içerisinde bu Yasa kuralları uygulanır.

32/2002
9/2003
18/2003
56/2003
12/2005
8/2006
62/2006
29/2007

26/1977
9/1979
18/1980
26/1982
54/1982
14/1983
22/1983
20/1985
3/1986
14/1987
38/1987
4/1990
50/1990
35/1997
23/1998
36/2000
29/2001
38/2001
23/2002
30/2002
21/2003
71/2003
14/2004
30/2005
61/2005
64/2006

56/1987
62/1989
22/1990
87/1991
60/1992
33/2000
27/2001
75/2003

16/1980
25/1981
22/1985
16/1996
24/2003
28/2005

Geçici Madde
Bu Yasanın Gerektirdiği İşlemlerin Sosyal Sigortalar Dairesince Yürütülmesi

3. Bu Yasa ile kurulması öngörülen Sosyal Güvenlik Kurumunun kuruluş yasası yürürlüğe girinceye kadar bu Yasanın uygulaması ile ilgili tüm işlemler Sosyal Sigortalar Dairesince yürütülür. Bu süre içinde bu Yasa ile Kuruma yapılan tüm göndermeler Sosyal Sigortalar Dairesine yapılmış sayılır. Fona ve Yönetim Kuruluna yapılan tüm göndermeler ise Sosyal Sigortalar Fonuna ve Sosyal Sigortalar İdare Meclisine yapılmış sayılır.

Geçici Madde
Yürürlükteki Mevzuatın Uygulanması

4. Bu Yasada belirtilen veya belirtilmeyen Sosyal Sigortalar mahiyetinde olan yürürlükteki sosyal güvenlikle ilgili mevzuatın bu Yasaya aykırı olmayan kuralları, yenileri çıkarılıncaya kadar veya bu Yasanın uygulanamadığı ölçüde ve sürede yürürlükte kalır. Bu kuralların uygulamalarında öncelikle, bu Yasa kurallarına kıyasen uygunluğu sigortalıların yararları yönünde nazara alınır.

Geçici Madde
Prim Sürelerini Birleştirerek Evlenme Yardımlarından Yararlanma
28/2017

5. Bu (Değişiklik) Yasasının yürürlüğe girdiği tarihten önce, Sosyal Güvenlik Yasasına bağlı olarak çalışan ve evlenme yardımından yararlanmak için gerekli olan evlilik tarihinden önceki on iki takvim ayı içinde 120 (yüzyirmi) gün ve/veya toplam 720 (yediyüzyirmi) gün analık sigortası primi ödemiş olma koşullarını, Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasası altındaki primlerin dahil edilmesi ile sağlamasına rağmen evlenme yardımından yararlanamayan sigortalılar, daha önce başvuru yapıp yapmadıklarına bakılmaksızın bu (Değişiklik) Yasasının yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak 90 (doksan)gün içerisinde müracaat etmeleri ve evlenme tarihleri itibarı ile diğer gerekli koşulları sağlamaları halinde hak sahibi olurlar.

73/2007
80/2009
4/2010
5/2010
26/2013
36/2015

16/1976
12/1979
9/1981
43/1982
26/1985
36/1988
14/1990
20/1991
45/1998
22/2001
32/2002
9/2003
56/2003
18/2003
12/2005
8/2006
62/2006
29/2007
16/2008
42/2008
79/2009
2/2010
2/2012
37/2015

Geçici Madde
Gecikmiş Prim Borçları

6. Bu (Değişiklik) Yasasının yürürlüğe girdiği tarihten önce, Sosyal Güvenlik Yasasının 5’inci maddesi altında sigortalı olup 1 Ocak 2008 –

ve Gecikme Zamlarının Ödeme Planı ile İlgili Kurallar
28/2017

73/2007
80/2009
4/2010
5/2010
26/2013
36/2015

31 Aralık 2016 tarihleri arasında biriken prim ve gecikme zammı borçlarını bu (Değişiklik) Yasasının yürürlüğe girdiği tarihe kadar ödeyemeyenler, bu (Değişiklik) Yasasının yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak dört ay içerisinde Sosyal Sigortalar Dairesine isim, açık adres, telefon numarası, varsa e-mail adresi ve imza belirtmek suretiyle müracaat ederler. Sosyal Sigortalar Dairesi yapılan müracaata ilişkin değerlendirmeyi müracaat tarihini esas alarak en geç iki ay içerisinde müracaatçıya gerekçeli ve yazılı olarak bildirir. Müracaatçı bildirimin yapıldığı tarihten başlayarak bu prim ve gecikme zamlarına ilişkin borçlarını aşağıdaki ödeme planları çerçevesinde öder:

28/2017

(1) 1 Ocak 2008 tarihi ile 31 Aralık 2016 tarihi arasındaki prim borçlarının %100'ünü ve ödemenin yapıldığı tarih itibari ile o güne kadar tahakkuk eden toplam gecikme zammının %15'ini bir defada en geç 30 Kasım 2017 tarihine kadar ödemeleri halinde prim borçlarının ve gecikme zamlarının tümü ödenmiş sayılır.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkra uyarınca peşin ödeme planını tercih etmeyenlere aşağıdaki taksitli ödeme planı çerçevesinde,1 Ocak 2008 tarihi ile 31 Aralık 2016 tarihi arasındaki prim borçlarının:

(A) %25 (yüzde yirmi beş)'ini ve bu %25 (yüzde yirmi beş) prim borçlarına ait gecikme zamlarının %90 (yüzde doksan)'ının;

(B) %50 (yüzde elli)'sini ve bu %50 (yüzde elli) prim borçlarına ait gecikme zamlarının %65 (yüzde altmış beş)'inin;

(C) %75 (yüzde yetmiş beş)'ini ve bu %75 (yüzde yetmiş beş) prim borçlarına ait gecikme zamlarının %40 (yüzde kırk)'ının,

30 Kasım 2017 tarihine kadar ödenmesi halinde, ödemenin yapıldığı tarih itibarı ile o güne kadar tahakkuk eden gecikme zamları dondurulur.

28/2017

(3) Yukarıdaki (2)'inci fıkra kurallarına uygun olarak ödeme yapanlar, 1 Ocak 2008 tarihi ile 31 Aralık 2016 tarihine kadar tahakkuk eden prim borçlarının geriye kalan kısmını ve bu kısma ait dondurulan gecikme zamlarının (A) bendi uyarınca % 90 (yüzde doksan)'ını, (B) bendi uyarınca % 65 (yüzde altmış beş)'ini, (C) bendi uyarınca%40 (yüzde kırk)'ını yukarıdaki (2)'inci fıkradaki ödemeyi takip eden ay başından itibaren üç yıl içerisinde en fazla otuz altı ay taksitle ödeyebilirler. Ödemenin yapılması ile prim borçlarının ve gecikme zamlarının tümü ödenmiş sayılır.

28/2017

(4) Üç yılın sonunda tüm taksitlerini ödemeyen sigortalıların, kalan toplam borcu, prim borcu olarak kabul edilir ve Sosyal Güvenlik Yasasının 86'ncı maddesi uyarınca tahsil edilir.

Geçici Madde
Gecikmiş Prim Borçları ve Gecikme Zamlarının Ödeme Planı İle İlgili Kurallar
73/2007
80/2009

7. Bu Değişiklik Yasasının yürürlüğe girdiği tarihten önce, Sosyal Güvenlik Yasasının 5'inci maddesi altında sigortalı olup 1 Ocak 2008 – 31Aralık 2019 tarihleri arasında biriken prim ve gecikme zammı borçlarını bu Değişiklik Yasasının yürürlüğe girdiği tarihe kadar ödeyemeyenler, bu Değişiklik Yasasının yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak dört ay içerisinde Sosyal Sigortalar Dairesine isim, açık adres, telefon numarası, varsa e-mail adresi ve imza belirtmek suretiyle

4/2010
5/2012
26/2013
36/2015
28/2017
31/2017
10/2019
6/2020

müracaat ederler. Sosyal Sigortalar Dairesi yapılan müracaata ilişkin değerlendirmeyi, müracaat tarihini esas alarak en geç iki ay içerisinde müracaatçıya gerekçeli ve yazılı olarak bildirir. Müracaatçı bildirimin yapıldığı tarihten başlayarak bu prim ve gecikme zamlarına ilişkin borçlarını aşağıdaki ödeme planları çerçevesinde öder:

(1) 1 Ocak 2008 tarihi ile 31 Aralık 2019 tarihi arasındaki prim borçlarının %100'ünü ve ödemenin yapıldığı tarih itibari ile o güne kadar tahakkuk eden toplam gecikme zammının %15'ini bir defada en geç 30 Eylül 2020 tarihine kadar ödemeleri halinde prim borçlarının ve gecikme zamlarının tümü ödenmiş sayılır.

(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkra uyarınca peşin ödeme planını tercih etmeyenlere aşağıdaki taksitli ödeme planı çerçevesinde, 1 Ocak 2008 tarihi ile 31Aralık 2019 tarihi arasındaki prim borçlarının:

(A) %25 (yüzde yirmi beş)'ini ve bu %25 (yüzde yirmi beş) prim borçlarına ait gecikme zamlarının %90 (yüzde doksan)'ının;

(B) %50 (yüzde elli)'sini ve bu %50 (yüzde elli) prim borçlarına ait gecikme zamlarının %65 (yüzde altmış beş)'inin;

(C) %75 (yüzde yetmiş beş)'ini ve bu %75 (yüzde yetmiş beş) prim borçlarına ait gecikme zamlarının %40 (yüzde kırk)'ının,

30 Eylül 2020 tarihine kadar ödenmesi halinde, ödemenin yapıldığı tarih itibarı ile o güne kadar tahakkuk eden gecikme zamları dondurulur.

(3) Yukarıdaki (2)'nci fıkra kurallarına uygun olarak ödeme yapanlar, 1 Ocak 2008 tarihi ile 31 Aralık 2019 tarihine kadar tahakkuk eden prim borçlarının geriye kalan kısmını ve bu kısma ait dondurulan gecikme zamlarının (A) bendi uyarınca %90 (yüzde doksan)'ını, (B) bendi uyarınca %65 (yüzde altmış beş)'ini, (C) bendi uyarınca %40 (yüzde kırk)'ını yukarıdaki (2)'nci fıkradaki ödemeyi takip eden ay başından itibaren üç yıl içerisinde en fazla otuz altı ay taksitle ödeyebilirler. Ödemenin yapılması ile prim borçlarının ve gecikme zamlarının tümü ödenmiş sayılır.

(4) Bir hizmet veya çıraklık akdine dayanarak çalıştırılanlar kendi adlarına işverenleri tarafından ödenmesi gereken prim ve gecikme zammı borçları için bu Yasa kurallarından faydalanmak üzere müracaatta bulunamazlar.

(5) Ödeme planından faydalanabilmek için işverenin müracaatta bulunarak işyeri sicil bazında kendisine ve tüm çalışanlarına ait prim borçlarını bu madde kurallarına göre yapılandırması koşuldur.

(6) İşverenin adına kayıtlı bulunan her işyeri için ayrı ayrı değerlendirme yapılır.

28/2017 (7) Sosyal Güvenlik (Değişiklik) Yasasının 3'üncü maddesinden yararlanan sigortalılar, sadece 1 Ocak 2017 – 31 Aralık 2019 tarihleri arasında biriken prim ve gecikme zammı borçları için işbu (Değişiklik) Yasasından yararlanabilirler.

4/2019 (8) Ülkede Yaşanan Ekonomik Kriz Nedeniyle Sosyal Güvenlik Yasasına Tabi Sigortalıların Ödemesi Gereken Prim Miktarında % 1.5 İndirim Yapılması ve Ödenmemiş Prim Borçlarına Ait Gecikme Zamlarının İndirilmesine İlişkin (Geçici Kurallar) Yasasının 5'inci maddesinden yararlanıp prim borçlarını yapılandıran sigortalılar

1 Ocak 2019 – 31 Aralık 2019 tarihleri arasındaki dönemde oluşan prim borçları için bu Değişiklik Yasasından yararlanabilirler.

(9) Hakkında hukuk davası açılan işverenler, bu davalara ait dava masraflarını ödemeden bu madde kurallarından yararlanamazlar.

(10) Üç yılın sonunda tüm taksitlerini ödemeyen sigortalıların, kalan toplam borcu prim borcu olarak kabul edilir ve Sosyal Güvenlik Yasasının 86'ncı maddesi uyarınca tahsil edilir.

Geçici Madde 8. 1.1.2008-31.12.2009 Tarihleri Arasındaki Primlerin Hesaplanma Yöntemi 25/2023

(1) Esas Yasanın 5'inci maddesinin (5)'inci veya (6)'ncı fıkraları kapsamında olanlar için, seçmiş oldukları basamağın, ödeme tarihindeki güncel basamak karşılığı prime esas kazanç üzerinden hesaplanır.

(2) Esas Yasanın 5'inci maddesinin (4)'üncü fıkrası kapsamında olanlar için, prime esas kazançlarının basamak karşılığı veya en yakın basamak karşılığının, ödeme tarihindeki güncel basamak karşılığına tekabül eden prime esas kazanç üzerinden hesaplanır.

(3) Bu (Değişiklik) Yasasının yürürlüğe girdiği tarihten önce, hükme bağlanmış borçlar ile Sosyal Sigortalar Dairesi ile taahhütname imzalayarak prim borcunu yapılandırmış ve bu yapılandırma kurallarına uygun davrananlar için, ilgili tarihteki prime esas kazançlar üzerinden hesaplanır.

Ancak sigortalının yapılandırma kurallarına uymaması halinde, yukarıdaki (1)'inci ve/veya (2)'nci fıkra kuralları uygulanır.

(4) Bu (Değişiklik) Yasası kapsamındaki 1.1.2008 - 31.12.2009 tarihleri arasındaki prim dönemleri ile ilgili açılacak davalarda Esas Yasanın 86'ncı maddesinde belirtilen primlere uygulanan gecikme zammı oranı uygulanır.

Geçici Madde 9. Gecikmiş Prim Borçları Ve Gecikme Zamlarının Ödeme Planı İle İlgili Kurallar 25/2023

Bu (Değişiklik) Yasasının yürürlüğe girdiği tarihten önce, Esas Yasanın 5'inci maddesi uyarınca sigortalı olup, 1 Ocak 2010 – 31 Mart 2023 tarihleri arasında biriken prim ve gecikme zammı borçlarını bu (Değişiklik) Yasasının yürürlüğe girdiği tarihe kadar ödeyemeyenler, bu (Değişiklik) Yasasının yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir ay içerisinde Sosyal Sigortalar Dairesine isim, açık adres, telefon numarası, varsa e-mail adresi ve imza belirtmek suretiyle müracaat ederler. Sosyal Sigortalar Dairesi yapılan müracaata ilişkin değerlendirmeyi, müracaat tarihini esas alarak en geç bir ay içerisinde müracaatçıya gerekçeli ve yazılı olarak bildirir. Müracaatçı bildirimin yapıldığı tarihten başlayarak bu prim ve gecikme zamlarına ilişkin borçlarını aşağıdaki ödeme planları çerçevesinde öder:

25/2023 (1) 1 Ocak 2010 tarihi ile 31 Mart 2023 tarihi arasındaki prim borçlarının % 100 (yüzde yüz)'ünü ve ödemenin yapıldığı tarih itibarıyla o güne kadar tahakkuk eden toplam gecikme zammının % 25 (yüzde yirmi beş)'ini bir defada en geç 31 Temmuz 2023 tarihine kadar ödemeleri halinde prim borçlarının ve gecikme zamlarının tümü ödenmiş sayılır.

25/2023 (2) Yukarıdaki (1)'inci fıkra uyarınca peşin ödeme planını tercih etmeyenlere aşağıdaki taksitli ödeme planı çerçevesinde, 1 Ocak 2010 tarihi ile 31 Mart 2023 tarihi arasındaki prim borçlarının:

(A) % 25 (yüzde yirmi beş)'ini ve bu % 25 (yüzde yirmi beş) prim borçlarına ait gecikme zamlarının % 90 (yüzde doksan)'ının;

(B) % 50 (yüzde elli)'sini ve bu % 50 (yüzde elli) prim borçlarına ait gecikme zamlarının % 65 (yüzde altmış beş)'inin;

(C) % 65 (yüzde altmış beş)'ini ve bu % 65 (yüzde altmış beş) prim borçlarına ait gecikme zamlarının % 40 (yüzde kırk)'ının,

31 Temmuz 2023 tarihine kadar ödenmesi halinde, ödemenin yapıldığı tarih itibarıyla o güne kadar tahakkuk eden gecikme zamları dondurulur.

25/2023 (3) Yukarıdaki (2)'nci fıkra kurallarına uygun olarak ödeme yapanlar, 1 Ocak 2010 tarihi ile 31 Mart 2023 tarihine kadar tahakkuk eden prim borçlarının geriye kalan kısmını ve bu kısma ait dondurulan gecikme zamlarının yukarıdaki (2)'nci fıkranın (A) bendi uyarınca % 90 (yüzde doksan)'ını, (B) bendi uyarınca % 65 (yüzde altmış beş)'ini, (C) bendi uyarınca % 40 (yüzde kırk)'ını yukarıdaki (2)'nci fıkradaki ödemeyi takip eden ay başından itibaren en fazla otuz altı ay taksitle ödeyebilirler. Belediyeler ve/veya belediyelerin iştirakçisi olduğu tüzel kişiliklerde ise, taksit süresi en fazla altmış ay olarak uygulanır. Ödemenin yapılması ile prim borçlarının ve gecikme zamlarının tümü ödenmiş sayılır. İşverenin ardışık olmak üzere 3 taksitini ödememesi halinde, ilgili işveren bu (Değişiklik) Yasası kapsamından çıkar ve kalan toplam borcu prim borcu olarak kabul edilir ve Esas Yasanın 86'ncı maddesi uyarınca tahsil edilir.

25/2023 (4) Bir hizmet veya çıraklık akdine dayanarak çalıştırılanlar kendi adlarına işverenleri tarafından ödenmesi gereken prim ve gecikme zammı borçları için bu (Değişiklik) Yasası kurallarından faydalanmak üzere müracaatta bulunamazlar.

25/2023 (5) Ödeme planından faydalanabilmek için işverenin müracaatta bulunarak işyeri sicil bazında kendisine ve tüm çalışanlarına ait 31 Aralık 2009 tarihine kadar oluşmuş tüm prim borçlarının % 90 (yüzde doksan)'ını ödemesi ve 1 Ocak 2010 tarihinden sonraki dönem için kendisine ve çalışanlarına ait prim borçlarını bu madde kurallarına göre yapılandırması koşuldur. İşveren kendisine ait prim borçlarını öderken hangi ödeme planına göre ödemiş ise aynı sicildeki işçi borçlarını aynı ödeme planı ile öder.

25/2023 (6) İşverenin adına kayıtlı bulunan her işyeri için ayrı ayrı değerlendirme yapılır.

25/2023 (7) Esas Yasanın Geçici 7'nci Maddesinden yararlanan sigortalılar sadece 1 Ocak 2020 – 31 Mart 2023 tarihleri arasında biriken prim ve gecikme zammı borçları için bu (Değişiklik) Yasasından yararlanabilirler.

25/2023 (8) Hakkında hukuk davası açılan işverenler, bu davalara ait dava masraflarını ödemeden bu madde kurallarından yararlanamazlar.

25/2023 (9) Taksitlendirme süresi sonunda tüm taksitlerini ödemeyen sigortalıların, kalan toplam borcu prim borcu olarak kabul edilir ve Esas Yasanın 86'ncı maddesi uyarınca tahsil edilir."

Geçici Madde 10. Bu Yasanın 110'uncu maddesinin birinci cümlesindeki kurallara bakılmaksızın, bu Yasaya göre bağlanan gelir ve aylıklara 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren İstatistik Kurumu tarafından yayımlanacak Tüketici Fiyatları Genel Endeksinde Aralık ayı esasına göre oluşacak artış farkı kadar miktar dört aylık dönemler halinde Mayıs 2024, Eylül 2024 ve Ocak 2025 aylarında olmak üzere yılda üç kez konsolide edilerek uygulanır.

2024 Yılı Hayat Pahalılığı Ödeneği Hakkının Uygulanması 22/2024

Ancak Tüketici Fiyatları Genel Endeksinin eksi çıkması halinde, bu eksiler sonraki dönemlerde Tüketici Fiyatları Genel Endeksinde oluşacak artılardan düşülerek uygulamaya devam edilir."

Tüzük Yapma Kuralları

153. (1) Bu Yasa kuralları uyarınca yapılması öngörülen tüzükler, bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak en geç bir yıl içerisinde hazırlanıp, onaylanarak Resmi Gazete'de yayımlanır.

(2) Bu Yasa uyarınca tüzükler hazırlanırken, Bakanlıkça, Kurum Yönetim Kurulunun görüş ve önerileri alınır.

Farklı Sosyal Güvenlik Sistemlerinde Hizmeti Olanların Emeklilik, Yaşlılık Aylığından Yararlanmaları

154. Bu Yasa altında yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli prim günü ödeme koşulunu yerine getirememiş, ancak gerekli yaş koşulu ile bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce farklı sosyal güvenlik sistemlerinde geçirmiş olduğu prim günleri veya hizmet süresi ile birlikte toplam prim günü ödeme koşulunu yerine getirmiş olan sigortalıların, farklı sosyal güvenlik sistemlerine tabi fiili hizmet süreleri birleştirilerek emeklilik, yaşlılık, malüllük veya ölüm aylığı bağlanmasında ayrı ayrı dikkate alınır ve her sosyal güvenlik sisteminde geçirilen hizmet süresi ile ilgili olarak aylıkları, ilgili sosyal güvenlik kurumlarınca Pro-Rata usulüne göre hesaplanarak ödenir.

Sigortalının bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen sürelerdeki prim ödeme gün sayılarına ait aylığı, aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden bu Yasanın 55'inci maddesi kurallarına göre hesaplanacak aylığının, bu Yasanın yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

Diğer sosyal güvenlik sistemlerine tabi olarak yapılan fiili hizmet süresi veya prim ödeme gün sayısıyla orantılı kısmı ise ilgili sosyal güvenlik sistemlerinde emeklilik, yaşlılık, malüllük veya ölüm aylığı hesaplamalarında uygulanan formüller ve/veya ilke ve ölçütler uygulanmak suretiyle bulunur ve ilgili sosyal güvenlik kurumlarınca ayrı ayrı ödenir.

Kısmi Aylıktan Müstakil Aylığa Geçiş Kuralları 10/2019

154A. Kendilerine kısmi aylık bağlandıktan sonra çalışmaları nedeniyle prim yatırımı yapan veya yapılan sigortalılara, bu Yasa altındaki prim süresi ve yaş koşulunu yerine getirip müracaat etmeleri halinde, müracaat tarihinden itibaren kendilerine veya ölümü halinde hak sahiplerine müstakil aylık bağlanır. Müstakil aylık, kısmi aylıktan düşük ise kısmi aylık ödenmeye devam edilir. Bu kurallar, işbu Yasa altındaki prim süresi ve yaş koşulunu yerine getirmeleri halinde kendilerine kısmi aylık bağlandıktan sonra çalışmamış olan sigortalılara da uygulanır.

30/1996
49/1998
16/2001
37/2001
27/2002

Ancak, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Hizmetlerin Hesaplanması Yasası altında, çakışan süreler diğer Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından kullanılmış ise bu prim süreleri müstakil aylık bağlanırken dikkate alınmaz.

62/2005
67/2006
96/2007
16/2012

Sosyal Sigortalar Fonu ve Sosyal Sigortalar İdare Meclisinin Yürürlükten Kaldırılması

155. Bu Yasada belirtilen Sosyal Güvenlik Fonu ve Fon Yönetim Kurulunun oluşturulması ile birlikte Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasası kapsamında kurulmuş olan Sosyal Sigortalar Fonu ve Sosyal Sigortalar İdare Meclisi yürürlükten kaldırılır. Sosyal Sigortalar Fonu ve Sosyal Sigortalar İdare Meclisine ait tüm görev, yetki ve yükümlülükler bu Yasa ile kurulmuş olan Sosyal Güvenlik Fonuna ve Fon Yönetim Kuruluna devredilir. Sosyal Sigortalar Fonunun mal varlıkları ise Sosyal Güvenlik Fonuna mal edilir.

16/1976
12/1979
9/1981
43/1982
26/1985
36/1988
14/1990
20/1991
45/1998
22/2001
32/2002
9/2003
18/2003
56/2003
12/2005
8/2006
62/2006
29/2007

Yürütme Yetkisi

156. Bu Yasayı Çalışma ve Sosyal Güvenlik İşleriyle Görevli Bakanlık yürütür.

Yürürlüğe Giriş

157. Bu Yasa, 1 Ocak 2008 tarihinden başlayarak yürürlüğe girer.